

158 . 6

๗๒๕/๑

๕. 3

เหตุผลในการเลือกเรียนวิชาเอกบรรณารักษศาสตร์ของนักศึกษา
ระดับปริญญาตรีในมหาวิทยาลัยของรัฐและวิทยาลัยครู

ปริญญาโท

ของ

พรศรี สุขสวัสดิ์

26 พ.ธ. 2534

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกบรรณารักษศาสตร์

พฤศจิกายน 2533

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

174684

คณะกรรมการควบคุมและคณะกรรมการสอบได้พิจารณาปริญญาบัตรฉบับนี้แล้ว
เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอก
บรรณารักษศาสตร์ ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

คณะกรรมการควบคุม

..... ประธาน

(ผศ.พวา พันธุ์เมฆา)

..... กรรมการ

(อ.พวงผกา คงอภัยกุล)

คณะกรรมการสอบ

..... ประธาน

(ผศ.พวา พันธุ์เมฆา)

..... กรรมการ

(อ.พวงผกา คงอภัยกุล)

..... กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม

(ผศ.นุชสม ก้านสังวร)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับปริญญาบัตรฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกบรรณารักษศาสตร์ ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(ศ.ดร.สมพร บัวทอง)

วันที่... ๕... เดือน... ธันวาคม... พ.ศ. 2538

ประกาศคุณูปการ

ปริญญาโทฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความช่วยเหลือ การให้คำปรึกษา คำแนะนำ จากผู้ช่วยศาสตราจารย์พวา พันธุ์เมฆมา และอาจารย์วงศกา คงอุทัยกุล ซึ่งกรุณา เป็นประธานและกรรมการที่ปรึกษาปริญญาโทฉบับนี้ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในการช่วยเหลือและ เอาใจใส่ของท่านเป็นอย่างยิ่ง พร้อมทั้งผู้ช่วยศาสตราจารย์บุญสม ก้านสังวร ที่กรุณา เป็นกรรมการสอบเพิ่มเติม ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอขอบคุณหัวหน้าภาควิชาบรรณารักษศาสตร์และนักศึกษาวิชาเอกบรรณารักษศาสตร์ ของสถาบันต่าง ๆ ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างที่กรุณาให้ความอนุเคราะห์และอำนวยความสะดวกในการตอบแบบสอบถามเพื่อการวิจัยครั้งนี้

ขอขอบคุณเพื่อนร่วมรุ่นทุกคนที่คอยใต้ถาม ให้กำลังใจ และช่วยเหลือ โดยเฉพาะ คุณเพชรเทพ ปัญจรัตน์ คุณสุวรรณ อภัยวงศ์ คุณดาระณี พัฒนศักดิ์วิญญู คุณเนงนาฏ ตันติเลวี คุณวรรณช อนุพร และอีกหลายท่านที่ไม่ได้กล่าวนามไว้ ณ ที่นี้

ขอขอบคุณ คุณภาพร ปทุมบาล คุณทวีป เรืองระยนต์ คุณศิริรินทร์ เหมทานนท์ คุณอุมาพร อารักษ์ ที่ช่วยเหลือผู้วิจัยอย่างดียิ่ง

ท้ายที่สุดนี้ คุณค่าของปริญญาโทฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณแด่ อาจารย์วิภาวี ประพันธ์โยธิน ครู และอาจารย์

พรศรี สุขสวัสดิ์

สารบัญ

บทที่		หน้า
1	บทนำ	1
	ภูมิหลัง	1
	ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	4
	ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า	4
	ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	5
	นิยามศัพท์เฉพาะ	7
	สมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า	8
2	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	9
	หลักการและทฤษฎีเกี่ยวกับการเลือกอาชีพ	9
	หลักการเลือกอาชีพ	10
	ประวัติความเป็นมาของวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์	19
	พัฒนาการของบรรณารักษศาสตร์	20
	การศึกษาวิชาบรรณารักษศาสตร์ในประเทศไทย	23
	ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	27
3	วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	33
	การกำหนดกลุ่มประชากรและการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง	33
	การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล	36
	การเก็บรวบรวมข้อมูล	38
	การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล	40
	การใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล	41

บทที่	หน้า
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	43
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	43
การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	43
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	44
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	65
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	65
วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	65
สรุปผลการศึกษาค้นคว้า	66
อภิปรายผล	70
ข้อเสนอแนะ	74
ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป	75
บรรณานุกรม	76
ภาคผนวก	81
ประวัติย่อของผู้วิจัย	95

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามมหาวิทยาลัย	34
2 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามวิทยาลัยครู	35
3 จำนวนแบบสอบถามที่ได้รับคืนและสมบูรณ์จำแนกตามสถาบัน	39
4 รายละเอียดส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามเพศ สถาบัน การศึกษา ผลการเรียน สายวิชาที่จบจากชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 และประสบการณ์ทางวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์	44
5 ค่าเฉลี่ยของเหตุผลในการเลือกเรียนวิชาเอกบรรณารักษศาสตร์ ของนักศึกษาที่เกิดจากเหตุผลภายในและเหตุผลที่เกิดจากภายนอก .	46
6 เปรียบเทียบเหตุผลในการเลือกเรียนวิชาเอกบรรณารักษศาสตร์ของ นักศึกษาศึกษาอยู่ในสถาบันต่างกัน	50
7 เปรียบเทียบเหตุผลในการเลือกเรียนวิชาเอกบรรณารักษศาสตร์ของ นักศึกษามีผลการเรียนต่างกัน	55
8 เปรียบเทียบเหตุผลในการเลือกเรียนวิชาเอกบรรณารักษศาสตร์ของ นักศึกษามีประสบการณ์ทางวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์ต่างกัน	60

บทนำ

ภูมิหลัง

การพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้าขึ้น จำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องอาศัยระบบการศึกษา ที่มีประสิทธิภาพเพื่อผลิตคนที่มีความรู้ ความสามารถ ทั้งทางด้านวิชาการ ด้านเทคนิคและ ด้านบริหาร ซึ่งคนเหล่านี้จะเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศโดยตรง ห้องสมุดเป็น เครื่องมือสำคัญยิ่งอันหนึ่งที่จะช่วยให้การศึกษามวลมนุษย์ก้าวหน้าดังกล่าวดังนั้นระบบการศึกษา จึงจำเป็นต้องมีห้องสมุดเป็นองค์ประกอบสำคัญเพื่อช่วยในการค้นคว้าวิจัย ตรวจสอบความรู้ ความคิดของมนุษย์ในเรื่องวิชาการและเรื่องอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ดังนั้นหากปราศจากห้องสมุด ที่ดีที่สมบูรณ์แล้วก็ยากที่จะพัฒนาคนให้สำเร็จลุล่วงได้ (ลูซุม เจลสทรี. 2518 : 199) ซึ่งสอดคล้องกับ อดอง จีระนันท์ (2526 : 15) ที่ได้กล่าวไว้ว่า การศึกษาที่ดีที่สุดคือ การศึกษาที่มีห้องสมุดเป็นองค์ประกอบสำคัญและการที่จะให้ห้องสมุดดำเนินไปตามจุดมุ่งหมาย ที่ตั้งไว้ จำเป็นต้องมีบุคลากรที่ได้รับการศึกษาและการฝึกอบรมในวิชาชีพนี้โดยตรง เพื่อ การทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์หรือวิชาบรรณารักษศาสตร์ จึงกำเนิดขึ้นมาเพื่อผลิตคนในอาชีพนี้โดยตรง

อาชีพบรรณารักษเป็นอาชีพที่เก่าแก่อาชีพหนึ่ง การประกอบอาชีพในห้องสมุดได้ เริ่มต้นพร้อม ๆ กับการจัดตั้งห้องสมุดในสมัยโบราณ แต่ในอดีตความเจริญก้าวหน้า ตลอดจนวิวัฒนาการของอาชีพนี้เป็นไปอย่างเชื่องช้าเพราะต่างก็เห็นว่าห้องสมุดไม่มีความ สำคัญ ในปัจจุบันเมื่อสภาพแวดล้อมเปลี่ยนแปลงไปและห้องสมุดได้เปลี่ยนแปลงบทบาท และหน้าที่มาเป็นสถาบันของสังคม จึงเกิดความจำเป็นที่จะต้องใช้ผู้ที่มีคุณวุฒิและความรู้ทาง บรรณารักษศาสตร์ในการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์

จึงนับเป็นศาสตร์หนึ่งที่จะต้องมีการศึกษาอบรมเช่นเดียวกับวิทยาการแขนงอื่น ๆ (ชุดิมา ลัจฉานนท์. 2519 : 431) ทั้งนี้ อภินันท์ ต่อดวงค์ (2501 : 3) ยังได้กล่าวไว้อีกว่า ในการเรียนวิชาบรรณารักษศาสตร์ ผู้ศึกษาจะได้รับความรู้ที่ตรงใช้ในการดำเนินงานทุกอย่างเพื่อที่จะให้เป็นประโยชน์และความสะดวกแก่ประชาชนผู้ใช้ห้องสมุดให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ เพื่อชักจูงใจผู้ใช้ให้เห็นว่าห้องสมุดมีคุณค่าแก่ตนเองได้นิยมใช้ห้องสมุด ห้องสมุดจะได้หลุดพ้นจากสภาพห้องเก็บหนังสือมาเป็นแหล่งแสวงหาความรู้ได้จริง ๆ

สำหรับประเทศไทยในปัจจุบันวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์เป็นที่ยอมรับจากนักวิชาการว่าเป็นวิชาชีพที่มีพัฒนาการมั่นคงขึ้นตามลำดับ ด้วยเหตุที่ว่าปัจจุบันห้องสมุดมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาการศึกษาของประเทศ และเมื่องานห้องสมุดขยายตัวออกไป วิชาชีพบรรณารักษศาสตร์ก็จะทวีความสำคัญยิ่งขึ้น (อัมพร ทิขะระ. 2528 : 50 - 51) ดังนั้น การเรียนการสอนวิชาบรรณารักษศาสตร์จึงได้มีการเปิดสอนทั้งในระดับมหาวิทยาลัยและวิทยาลัยเช่นเดียวกับสาขาวิชาอื่น ๆ

จากงานวิจัยในเรื่องของทัศนคติหรือความต้องการหรือความสนใจต่อการเรียนวิชาบรรณารักษศาสตร์ของนิสิตนักศึกษา ได้มีผู้ศึกษาไว้บ้างดังนี้คือ สมาน ลอยฟ้า (2528 : 16) ได้ศึกษาเรื่อง ทัศนคติต่อวิชาชีพของนักศึกษาวิชาเอกบรรณารักษศาสตร์ ชั้นปีที่ 1-4 ที่ศึกษาอยู่ที่มหาวิทยาลัยขอนแก่น พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่สนใจที่จะศึกษาและชอบเรียนวิชาบรรณารักษศาสตร์นี้ค่อนข้างน้อยและถ้ามีโอกาสเปลี่ยนสาขาได้ จะเปลี่ยนไปเรียนสาขาวิชาอื่น ทั้งยังมองอาชีพบรรณารักษ์ว่าเป็นอาชีพและงานที่ไม่ค่อยน่าสนใจ ไม่ท้าทายความสามารถ เป็นงานที่ไม่ก้าวหน้าและเป็นอาชีพที่ไม่ทัดเทียมวิชาชีพอื่น ส่วนในเรื่องของการตัดสินใจเลือกเรียนวิชาเอกบรรณารักษศาสตร์นั้น นักศึกษาส่วนใหญ่ตัดสินใจเลือกด้วยตนเอง เพื่อน และครูเป็นผู้แนะนำ ตามลำดับ

นอกจากนี้งานวิจัยในต่างประเทศ เบอร์รี่ (Pearoon and Webb. 1988 : 132 ; citing Berry. 1981 : 589) ได้สำรวจนักศึกษาชั้นปีที่ 1 จำนวน 187,000 คน ที่ศึกษาอยู่ในมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ในสหรัฐอเมริกา พบว่า 0.0 เปอร์เซ็นต์ของนิสิตที่ปรารถนาจะเข้าสู่วิชาชีพบรรณารักษศาสตร์ ซึ่งการที่วิชาชีพบรรณารักษศาสตร์

ไม่มีความน่าสนใจเนื่องมาจากเงินเดือนต่ำ หางานทำยาก และที่สำคัญคือนักศึกษาเหล่านี้มีประสบการณ์ทางด้านลบเกี่ยวกับห้องสมุด จากงานวิจัยดังกล่าว จะเห็นได้ว่าวิชาบรรณารักษศาสตร์ไม่ได้รับความสนใจอีกทั้งผู้เรียนไม่เห็นคุณค่าเท่าที่ควร

เมื่อวิชาบรรณารักษศาสตร์มีความสำคัญแต่ทว่าผู้เรียนไม่เห็นความสำคัญ และไม่มีใจรักที่จะเรียนแล้ว ในการศึกษาเล่าเรียนก็ย่อมจะไม่เต็มใจเรียนหรือเรียนอย่างเสียไม่ได้ และแม้จะเรียนสำเร็จ เมื่อจบออกไปประกอบอาชีพก็ไม่มีความพอใจในการประกอบอาชีพให้เจริญก้าวหน้า อีกทั้งไม่ขวนขวายที่จะทำหน้าที่ของตนให้ได้ผลอย่างเต็มที่ขาดความรับผิดชอบ อันจะเป็นผลเสียต่อวิชาขึ้นและสังคมได้ ดังที่วารุณี ธนราธิษ (2529 : 58) ได้กล่าวไว้ว่า ในการตัดสินใจเลือกทางศึกษาต่อย่อมเป็นสิ่งสำคัญยิ่งสำหรับชีวิตทั้งในปัจจุบันและอนาคต เพราะถ้าตัดสินใจผิดพลาดย่อมก่อให้เกิดปัญหาต่าง ๆ เช่น ความเบื่อหน่าย การไม่สนใจเรียน และมีผลไปถึงการออกไปประกอบอาชีพนั้น ๆ แต่ถ้าบุคคลเลือกอาชีพที่เหมาะสมแล้ว นอกจากจะเป็นประโยชน์แก่ตนเองแล้ว ยังเป็นประโยชน์ต่อประเทศชาติอีกต่อหนึ่งด้วย (Paradis, 1965 : 4)

ในการเลือกสิ่งหนึ่งสิ่งใดนั้น บุคคลมักจะได้รับอิทธิพลต่าง ๆ มาจูงใจให้เลือกกระทำสิ่งนั้น ๆ ดังที่ ฮิดาร์ตัน นูญูซ (2527 : 163 - 164) ได้กล่าวไว้ว่า ในการตัดสินใจเลือกอาชีพหรือเลือกเรียนนั้น นิสิตนักศึกษาอาจได้รับอิทธิพลจากองค์ประกอบภายนอก เช่น ความต้องการของครอบครัว ประสบการณ์จากการร่วมกิจกรรมเมื่อครั้งอยู่ในโรงเรียน งานพิเศษที่เคยทำ การสังเกต การปรึกษาหารือหรือจากการอ่านเอกสารเกี่ยวกับการแนะนำอาชีพ หรือประวัติบุคคลที่ประสบความสำเร็จในอาชีพต่าง ๆ ส่วนองค์ประกอบภายในนั้น ได้แก่ แรงบันดาลใจของนิสิตในการที่จะช่วยเหลือสังคมและความต้องการเป็นตัวของตัวเอง เป็นต้น

ปัจจุบันนี้วิชาขึ้นบรรณารักษศาสตร์เป็นที่รู้จักกันแพร่หลาย ดังจะเห็นได้จากการที่มีมหาวิทยาลัยและวิทยาลัยหลายแห่งเปิดสอนสาขาวิชานี้ในระดับอนุปริญญา ปริญญาตรี และปริญญาโท ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาเรื่องของเหตุผลในการเลือกเรียนวิชาเอกบรรณารักษศาสตร์ของนักศึกษาในระดับปริญญาตรีที่มีพื้นฐานความรู้จากชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

ว่ามีเหตุผลใดบ้าง เนื่องจากนักเรียนในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 นี้ ส่วนใหญ่มุ่งหวังที่จะเข้าเรียนต่อในระดับอุดมศึกษา สาขาวิชาต่าง ๆ ที่นิยมในสังคม แต่มีนักเรียนจำนวนหนึ่ง หรือนักศึกษาวิชาเอกบรรณารักษศาสตร์ในปัจจุบันที่มาเลือกเรียนวิชาเอกบรรณารักษศาสตร์ ผลของการศึกษาในครั้งนี้จะ เป็นประโยชน์ต่อการแนะแนวการศึกษาต่อให้แก่ นักเรียน มีประโยชน์ต่อครู อาจารย์ที่สอนวิชาบรรณารักษศาสตร์ รวมทั้งการพัฒนาหลักสูตรและการปลูกฝังทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์ให้แก่ นักศึกษาอีกด้วย

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาเหตุผลในการเลือกเรียนวิชาเอกบรรณารักษศาสตร์ของนักศึกษาระดับปริญญาตรีในมหาวิทยาลัยและวิทยาลัยครู
2. เพื่อเปรียบเทียบเหตุผลในการเลือกเรียนวิชาเอกบรรณารักษศาสตร์ระหว่างนักศึกษาระดับปริญญาตรีในมหาวิทยาลัยกับวิทยาลัยครู
3. เพื่อเปรียบเทียบเหตุผลในการเลือกเรียนวิชาเอกบรรณารักษศาสตร์ระหว่างนักศึกษามีผลการเรียนในระดับก่อนปริญญาตรีสูงกับต่ำ
4. เพื่อเปรียบเทียบเหตุผลในการเลือกเรียนวิชาเอกบรรณารักษศาสตร์ระหว่างนักศึกษามีประสบการณ์ทางวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์กับไม่มีประสบการณ์ทางวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

1. ทำให้ทราบเหตุผลในการเลือกเรียนวิชาเอกบรรณารักษศาสตร์ของนักศึกษาระดับปริญญาตรีในมหาวิทยาลัยและวิทยาลัยครูว่า เหตุผลใดที่มีอิทธิพลต่อการเลือกเรียนวิชาเอกบรรณารักษศาสตร์และระดับของเหตุผลมากน้อยเพียงใด

2. ทำให้ทราบผลการเปรียบเทียบเหตุผลในการเลือกเรียนวิชาเอก
บรรณารักษศาสตร์ระหว่างนักศึกษาระดับปริญญาตรีในมหาวิทยาลัยกับวิทยาลัยครุว่าแตกต่าง
กันหรือไม่

3. ทำให้ทราบผลการเปรียบเทียบเหตุผลในการเลือกเรียนวิชาเอก
บรรณารักษศาสตร์ระหว่างนักศึกษาที่มีผลการเรียนในระดับก่อนปริญญาตรีสูงกับต่ำ

4. ทำให้ทราบผลการเปรียบเทียบเหตุผลในการเลือกเรียนวิชาเอก
บรรณารักษศาสตร์ระหว่างนักศึกษาที่มีประสบการณ์ทางวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์กับไม่มี
ประสบการณ์ทางวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์

5. ผลของการวิจัยจะเป็นประโยชน์ต่อการแนะแนวการศึกษาต่อให้แก่นักเรียน
มีประโยชน์ต่อครู อาจารย์ ที่สอนวิชาบรรณารักษศาสตร์ การพัฒนาหลักสูตร และการ
ปลูกฝังทัศนคติที่ดีให้แก่นักศึกษา

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. ประชากร ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าคือ นักศึกษาระดับปริญญาตรี
หลักสูตร 4 ปี ภาคปกติ ชั้นปีที่ 1-4 ปีการศึกษา 2532 ที่เลือกเรียนวิชาเอก
บรรณารักษศาสตร์ สังกัดคณะต่าง ๆ ในมหาวิทยาลัย 10 แห่งคือ มหาวิทยาลัยขอนแก่น
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัย
รามคำแหง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางแสน มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
มหาสารคาม มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขต
พระราชวังสนามจันทร์ และมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี จำนวน
1,946 คน และในวิทยาลัยครู 28 แห่งคือ วิทยาลัยครูกาญจนบุรี วิทยาลัยครูกำแพงเพชร
วิทยาลัยครูจันทระเกษม วิทยาลัยครูเชียงราย วิทยาลัยครูเชียงใหม่ วิทยาลัยครูเทพสตรี
วิทยาลัยครูธนบุรี วิทยาลัยครูนครราชสีมา วิทยาลัยครูนครศรีธรรมราช วิทยาลัยครู
บ้านสมเด็จเจ้าพระยา วิทยาลัยครูพระนคร วิทยาลัยครูนิบลสังคราม วิทยาลัยครูเพชรบุรี

วิทยาลัยครูเพชรบุรีวิทยาลงกรณ์ วิทยาลัยครูเพชรบูรณ์ วิทยาลัยครูภูเก็ต วิทยาลัยครูมหาสารคาม วิทยาลัยครูรำไพพรรณี วิทยาลัยครูเลย วิทยาลัยครูสกลนคร วิทยาลัยครูสงขลา วิทยาลัยครูสวนสุนันทา วิทยาลัยครูสุราษฎร์ธานี วิทยาลัยครูสุรินทร์ วิทยาลัยครูหมู่บ้านจอมบึง วิทยาลัยครูอุดรธานี วิทยาลัยครูอุตรดิตถ์ และวิทยาลัยครูอุบลราชธานี มีจำนวน 1,697 คน รวมประชากรทั้งสิ้น 3,643 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้มาจากกลุ่มประชากรดังกล่าวในข้อที่ 1 โดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ได้กลุ่มตัวอย่างที่จะศึกษาดังนี้คือ

2.1 นักศึกษาระดับปริญญาตรีที่เลือกเรียนวิชาเอกบรรณารักษศาสตร์ในมหาวิทยาลัย จำนวน 235 คน

2.2 นักศึกษาระดับปริญญาตรีที่เลือกเรียนวิชาเอกบรรณารักษศาสตร์ในวิทยาลัยครู จำนวน 203 คน

3. ตัวแปรที่จะศึกษา

3.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่

3.1.1 สถาบันการศึกษาที่นักศึกษาสังกัด แบ่งเป็น

3.1.1.1 มหาวิทยาลัย

3.1.1.2 วิทยาลัยครู

3.1.2 ผลการเรียนในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 6 แบ่งเป็น

3.1.2.1 คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 2.50 - 4.00

3.1.2.2 คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 1.00 - 2.49

3.1.3 ประสบการณ์ทางวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์ แบ่งเป็น

3.1.3.1 มีประสบการณ์ทางวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์

3.1.3.2 ไม่มีประสบการณ์ทางวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ เหตุผลในการเลือกเรียนวิชาเอกบรรณารักษศาสตร์

จำแนกเป็น

- 3.2.1 เหตุผลในการเลือกเรียนที่เกิดจากภายใน
- 3.2.2 เหตุผลในการเลือกเรียนที่เกิดจากภายนอก

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. เหตุผลในการเลือกเรียนวิชาเอกบรรณารักษศาสตร์ หมายถึง องค์ประกอบต่าง ๆ ที่จูงใจ ชักนำหรือกระตุ้นให้นักศึกษาเลือกเรียนวิชาเอกบรรณารักษศาสตร์ โดยที่องค์ประกอบของเหตุผลในการเลือกเรียนนี้เกิดจากภายในตัวนักศึกษาและภายนอกตัวนักศึกษาดังนี้

1.1 เหตุผลในการเลือกเรียนที่เกิดจากภายใน หมายถึง องค์ประกอบที่เกิดจากความรู้สึกภายในตัวนักศึกษาเอง ประกอบด้วยองค์ประกอบส่วนบุคคลและค่านิยมในวิชาชีพ ได้แก่ ความสนใจ ประสบการณ์ ทักษะ ค่านิยมทางการงาน จุดมุ่งหมายทางอาชีพ จุดมุ่งหมายของชีวิต ความเข้าใจในอาชีพ ทิศนคติต่ออาชีพ การทำตนให้เป็นประโยชน์ต่อผู้อื่น และความต้องการส่วนบุคคล (Herr and Cramer. 1979 : 282)

1.2 เหตุผลในการเลือกเรียนที่เกิดจากภายนอก หมายถึง องค์ประกอบของสิ่งแวดล้อมภายนอกตัวนักศึกษา ได้แก่ องค์ประกอบเกี่ยวกับโอกาสและสังคมแวดล้อม ได้แก่ ข้อบังคับของหลักสูตร คุณสมบัติของผู้เรียน ขอบเขตในการประกอบอาชีพ โอกาสในการประกอบอาชีพ โอกาสทางการศึกษา ครอบครัว เพื่อน ครู นักแนะแนว บุคคลที่นับถือ รูปแบบของการศึกษาและลักษณะของงานอาชีพในสังคม (Herr and Cramer. 1979 : 282)

2. สถาบันการศึกษาที่นักศึกษาสังกัด หมายถึง ประเภทของสถานศึกษาที่นักศึกษาศึกษาอยู่ แบ่งเป็น

2.1 มหาวิทยาลัย คือ สถาบันการศึกษาของรัฐ สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย ส่วนกลางและส่วนภูมิภาคที่มีคณะที่เปิดสอนวิชาเอกบรรณารักษศาสตร์

2.2 วิทยาลัยครู คือ สถาบันการศึกษาของรัฐ สังกัดกรมการฝึกหัดครู กระทรวงศึกษาธิการ ทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค ที่มีคณะที่เปิดสอนวิชาเอก บรรณารักษศาสตร์

3. ผลการเรียน หมายถึง คะแนนเฉลี่ยสะสมเมื่อสำเร็จการศึกษาในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โดยจำแนกเป็น

3.1 ผลการเรียนสูง คือ คะแนนเฉลี่ยสะสมระหว่าง 2.50 - 4.00

3.2 ผลการเรียนต่ำ คือ คะแนนเฉลี่ยสะสมระหว่าง 1.00 - 2.49

4. ประสบการณ์ทางวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์ หมายถึง การได้เคยศึกษาวิชาการใช้ห้องสมุดหรือเคยช่วยงานห้องสมุดหรือเคยเป็นสมาชิกชมรมห้องสมุด เมื่อครั้งศึกษาอยู่ในชั้นมัธยมศึกษา ผู้ที่เคยมีประสบการณ์ทางวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์ หมายถึง ผู้ที่เคยกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งดังกล่าว ส่วนผู้ไม่เคยมีประสบการณ์ทางวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์ หมายถึง ผู้ที่ไม่เคยกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งดังกล่าวเลย

สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า

1. เหตุผลภายในและภายนอกในการเลือกเรียนวิชาเอกบรรณารักษศาสตร์ ของนักศึกษาที่ศึกษาอยู่ในสถาบันการศึกษาต่างกัน แตกต่างกัน

2. เหตุผลภายในและภายนอกในการเลือกเรียนวิชาเอกบรรณารักษศาสตร์ ของนักศึกษาที่มีผลการเรียนต่างกัน แตกต่างกัน

3. เหตุผลภายในและภายนอกในการเลือกเรียนวิชาเอกบรรณารักษศาสตร์ ของนักศึกษาที่มีประสบการณ์ทางวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์ต่างกัน แตกต่างกัน

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาทฤษฎีต่าง ๆ จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องตามลำดับขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. หลักการและทฤษฎีเกี่ยวกับการเลือกอาชีพ
2. ประวัติความเป็นมาของวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์
3. ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

หลักการและทฤษฎีเกี่ยวกับการเลือกอาชีพ

เมื่อเยาว์วัยบุคคลใช้เวลาส่วนใหญ่กับการศึกษาหาความรู้เพื่อจุดมุ่งหมายสำคัญคือ ต้องการพัฒนาตนเองในด้านต่าง ๆ อาทิเช่น ให้เป็นพลเมืองดีมีคุณภาพเพื่อประเทศชาติ และเพื่อเตรียมตัวสำหรับการประกอบอาชีพในอนาคต เป็นต้น สำหรับผู้ที่สำเร็จการศึกษาแล้วจะใช้เวลาส่วนใหญ่กับการประกอบอาชีพที่ตนได้เลือกสรรและตัดสินใจไว้แล้ว ซึ่งถ้าหากตัดสินใจเลือกอาชีพได้อย่างเหมาะสมและประสบความสำเร็จในอาชีพนั้น ๆ ก็ย่อมส่งผลให้บุคคลมีความสุขหวังในชีวิตและในทางตรงกันข้าม ถ้าเลือกอาชีพได้ไม่เหมาะสม เกิดปัญหาในการประกอบอาชีพ ปรับตัวเข้ากับอาชีพนั้น ๆ ไม่ได้ บุคคลประเภทนี้จะไม่มีความสุข ไม่สมหวังในชีวิต และมีโอกาสประสบความสำเร็จในอาชีพได้น้อย (ศุภาติ บุญดวงค์. 2528 : 3) ดังที่ชิตาร์ตัน ญูญุช (2527) ได้กล่าวเสริมไว้อีกว่า อาชีพจึงนับว่ามีความสำคัญต่อชีวิตมนุษย์ในการที่จะเป็นตัวบ่งชี้สภาพของแต่ละบุคคล อาชีพจะเปลี่ยนแปลงไปตามพัฒนาการของชีวิตและช่วงชีวิตของแต่ละบุคคล การไปโรงเรียนจัดว่าเป็นอาชีพอย่างหนึ่งของเด็กนักเรียน เช่นเดียวกับการไปวิทยาลัยก็เป็นอาชีพหนึ่งของนิสิตนักศึกษา ในมหาวิทยาลัยมีสิ่งที่น่าสนใจที่นิสิตนักศึกษาต้องตัดสินใจหลายเรื่อง เป็นต้นว่า

ตัดสินใจเลือกโปรแกรมการเรียนหรืออาชีพหรือตัดสินใจเปลี่ยนทิศทางไปหาสิ่งใหม่ ๆ ที่น่าสนใจกว่า ซึ่งตัวเลือกเหล่านี้ล้วนเปิดโอกาสให้นักศึกษาเลือกได้ตามความถนัด และพัฒนาการของแต่ละบุคคล ทั้งนี้ นักศึกษาจำนวนไม่มากนักที่จะทราบจุดมุ่งหมาย และจุดประสงค์ในการเรียนต่อของตัวเองอย่างแน่ชัด บางคนก็ยังมีแนวคิดเกี่ยวกับจุดมุ่งหมายในชีวิตและรู้ว่าจำเป็นต้องมีจุดมุ่งหมายในชีวิตที่แน่นอนก่อนจะตัดสินใจเลือกอาชีพ

หลักการเลือกอาชีพ

หลักในการเลือกอาชีพนั้น ศุภาติ บุญวงศ์ (2528 : 20 - 22) ได้กล่าวไว้ว่า บุคคลอาจจะเลือกด้วยความพอใจของตน ผู้ใหญ่เลือกให้ มีอาชีพโดยเหตุการณ์นำไป มีอาชีพด้วยการศึกษาเล่าเรียนหรือมีความใกล้ชิดกับอาชีพนั้น ๆ เป็นต้น หลักในการเลือกอาชีพทั่ว ๆ ไปนั้น จำแนกออกได้ดังนี้

1. การเลือกอาชีพด้วยความรู้สึกชอบและสนใจจริงย่อมได้รับความสำเร็จด้านอาชีพสูงกว่าการประกอบอาชีพโดยไม่ชอบ ไม่มีความถนัดหรือมีก็น้อยมาก และหลักการเลือกอาชีพประเภทนี้ขึ้นอยู่กับประสบการณ์ของบุคคลด้วยเป็นสิ่งสำคัญ
2. การเลือกอาชีพด้วยการลองทำ การลองทำอาชีพต่าง ๆ มีโอกาสที่จะช่วยให้บุคคลตัดสินใจเลือกอาชีพได้ดีขึ้น เพราะเมื่อได้ลงมือปฏิบัติ มีความพอใจ มองเห็นอนาคตของงานนั้น ๆ ก็จะก่อให้เกิดความรัก เห็นคุณค่าและภาคภูมิใจในงานนั้น ๆ
3. การเลือกอาชีพตามวัยและวุฒิภาวะ บุคคลจะมีความสนใจอาชีพแตกต่างกันตามวัยและวุฒิภาวะ ทั้งนี้การตัดสินใจเลือกอาชีพใด ๆ นั้นเกิดจากบุคคลมีค่านิยมด้านอาชีพและกำหนดจุดหมายปลายทางชีวิตในอนาคตต่าง ๆ กันตามวัยที่นึกคิด
4. การเลือกอาชีพตามกลุ่มอาชีพ ตลอดเวลาที่เด็กเจริญเติบโตนั้น จะเรียนรู้และรู้จักอาชีพต่าง ๆ จากบิดามารดา ผู้ปกครองและชุมชนด้วยการหยั่งคว้าตัวเขาข้างบนได้ดีในกลุ่มอาชีพใด และจะรู้ว่าเขาสามารถเจริญเติบโตในสังคมแวดล้อมอย่างไร ทั้งนี้เพราะพฤติกรรมของบุคคลถูกกำหนดไว้ด้วยผลของความเกี่ยวข้องกันระหว่างบุคคลิกภาพกับสิ่งแวดล้อมที่อยู่รอบตัว

5. การเลือกอาชีพตามพื้นฐานครอบครัวและสังคมแวดล้อม) กระบวนการตัดสินใจของบุคคลจะมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับพื้นฐานครอบครัวและสภาพสังคมแวดล้อมของบุคคลเป็นอย่างมาก กล่าวคือ จะเกี่ยวข้องกับระดับเศรษฐกิจของผู้ปกครอง อาชีพของผู้ปกครอง สิ่งแวดล้อมและความเป็นมาของตระกูลในอดีต ระดับการศึกษา และรายได้ของผู้ปกครอง การสนับสนุนทางการเงิน ภาวะเศรษฐกิจและสังคมที่อยู่รอบตัว เป็นต้น

6. การเลือกอาชีพตามเกณฑ์ความต้องการ บุคคลจะมีเกณฑ์ความต้องการในการประกอบอาชีพซึ่งสามารถนำมาเป็นตัวพยากรณ์ความสำเร็จในการเลือกประกอบอาชีพและการงานได้ ซึ่งเกณฑ์ความต้องการในการประกอบอาชีพที่สำคัญ ได้แก่

- 6.1 ความต้องการให้เป็นที่ยอมรับนับถือ
 - 6.2 ความต้องการความอบอุ่นและมีประสบการณ์ที่ผูกพัน สัมพันธ์ต่อกัน
- เป็นอย่างดี

- 6.3 ต้องการให้ตนเองสามารถทำงานได้และประสบผลสำเร็จ
- 6.4 ต้องการความเก่งและความเป็นเลิศในการทำงาน
- 6.5 ต้องการสวัสดิการที่ดี
- 6.6 ต้องการความอิสระในการแสดงออกและวางตน
- 6.7 ต้องการมีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมที่ดี
- 6.8 ต้องการสิ่งที่ท้าทายและต้องใช้ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ เป็นต้น

ในการเลือกอาชีพของบุคคลนั้น นอกจากจะเกี่ยวข้องและสัมพันธ์กับหลักการดังกล่าวข้างต้นแล้ว ยังต้องอาศัยทฤษฎีต่าง ๆ เข้ามาเกี่ยวข้องด้วย ทฤษฎีที่มีส่วนเกี่ยวข้องต่อการตัดสินใจในการเลือกอาชีพซึ่งเป็นส่วนประกอบที่สำคัญในการศึกษาถึงองค์ประกอบต่าง ๆ ที่บุคคลจะเลือกวิชาเรียนหรืออาชีพนั้น มีดังต่อไปนี้

ทฤษฎีของทีดแมน และโอฮารา (พล แสงสว่าง. 2529)

เดวิด ทีดแมน และโรเบิร์ต โอฮารา (David Tiedman and Robert O'hara) มีแนวความคิดว่า การตัดสินใจเลือกอาชีพและการปรับตัวในการประกอบอาชีพ เป็นกระบวนการคิดอย่างมีเหตุผล และพัฒนามาเป็นระยะเวลาานาน ทีดแมน และโอฮารา ได้แบ่งพัฒนาการด้านอาชีพออกเป็นขั้น ๆ ดังนี้

1. **ขั้นเตรียมเลือกอาชีพ (The Period of Anticipation of Decision Making or Preoccupation)** ขั้นนี้เป็นขั้นที่บุคคลจะเผชิญกับปัญหาเฉพาะหน้า เช่น จะต้องตัดสินใจเกี่ยวกับหลักสูตรที่จะต้องเรียนหรือเริ่มคิดเตรียมการที่จะเลือกอาชีพต่อไปในอนาคต ในขั้นนี้บุคคลจะใช้กระบวนการวิเคราะห์แยกแยะรายละเอียดเกี่ยวกับตนเอง และสิ่งแวดล้อมและก่อตัวเป็นความคิดที่ใช้ในการตัดสินใจเลือกสาขาวิชาเรียนหรือเลือกอาชีพ ในขั้นนี้แบ่งย่อยออกเป็น 4 ขั้นดังนี้คือ

1.1 **ขั้นการสำรวจ (Exploration)** ในขั้นนี้บุคคลจะสำรวจและประเมินตนเองในด้านต่าง ๆ เช่น ความถนัด ความสามารถ ความสนใจและความต้องการ นอกจากนี้ยังมีการสำรวจลักษณะสาขาวิชาหรือลักษณะอาชีพ ข้อดีและข้อบกพร่องของอาชีพ ด้วย

1.2 **ขั้นการก่อตัวของความคิด (Crystallization)** เมื่อได้ประเมินตนเองและวิเคราะห์อาชีพหรือสาขาวิชาแล้ว ก็จะรวมตัวเป็นแนวความคิด ซึ่งจะนำไปใช้ในการตัดสินใจลองเลือกสายการเรียนหรืออาชีพ

1.3 **ขั้นการลองเลือกอาชีพ (Choice)** ในขั้นนี้บุคคลจะตัดสินใจลองเลือกสายการเรียนหรืออาชีพ

1.4 **ขั้นการพิจารณารายละเอียดเพื่อความกระจ่างชัดและแน่นอนในการตัดสินใจ (Clarification of Specification)** ในขั้นนี้บุคคลจะหารายละเอียดเพิ่มเติมในสาขาวิชาหรืออาชีพที่เลือกอีกครั้งเพื่อการตัดสินใจที่แน่นอน

2. **ขั้นการประกอบอาชีพและการปรับตัวในการทำงาน (The Period of Implementation and Adjustment)** เมื่อบุคคลตัดสินใจเลือกสาขาการเรียนและ

อาชีพได้แล้ว ก็จะไปสู่ขั้นดำเนินการศึกษาหรือประกอบอาชีพ ตามที่ได้เลือกสรรแล้วนั้น
 ในขั้นนี้จะแบ่งย่อยได้เป็น 3 ขั้นคือ

2.1 ขั้นการนำตนเองเข้าสู่การศึกษาหรือทำงาน (Induction) ขั้นนี้
 บุคคลจะเข้าทำงานหรือศึกษาตามสาขาที่ตนได้ตัดสินใจเลือกแล้ว

2.2 ขั้นการเปลี่ยนแปลงปรับปรุง (Transition or Reformation)
 ถ้าบุคคลประสบปัญหาเกี่ยวกับการศึกษาหรือประกอบอาชีพในสาขาที่เลือกแล้วนั้น บุคคล
 ก็จะปรับปรุงตนเองหรือสำรวจตนเองและอาชีพหรือสาขาที่เรียนใหม่เพื่อไปสู่การตัดสินใจ
 เลือกการศึกษาหรืออาชีพใหม่ให้เหมาะสมต่อไป

2.3 ขั้นความมั่นคงในการประกอบอาชีพ (Maintenance or
 Integration) ถ้าบุคคลประสบความสำเร็จในการศึกษาหรือประกอบอาชีพที่ได้เลือกสรร
 แล้วนั้นก็จะเป็นกำลังใจให้บุคคลมุ่งมั่นศึกษาหรือประกอบอาชีพให้เจริญก้าวหน้าต่อไป

ทฤษฎีคุณลักษณะ (Trait - Factor Theory)

โครทส์ (Crites. 1969 : 90) ได้กล่าวถึงแนวคิดของทฤษฎีนี้ว่า การให้บุคคล
 ได้รู้จักคุณลักษณะต่าง ๆ ของตนเอง รู้จักลักษณะและข้อกำหนดของงานอาชีพแล้วเลือกงาน
 อาชีพหรือสาขาวิชาเรียนที่มีข้อกำหนดตรงตามคุณลักษณะของบุคคล ทฤษฎีคุณลักษณะนี้มีพื้นฐาน
 แนวความเชื่อในเรื่องจิตวิทยา ความแตกต่างระหว่างบุคคล คือ บุคคลย่อมมีคุณลักษณะ
 ต่าง ๆ เช่น สติปัญญา ความสามารถ ความสนใจ บุคลิกลักษณะ ฯลฯ แตกต่างกันไป
 รูปแบบ (Model) ของทฤษฎีคุณลักษณะ ประกอบด้วย

1. รู้จักตนเอง (Knowing oneself) โดยบุคคลจะวิเคราะห์คุณสมบัติ
 ต่าง ๆ และองค์ประกอบของตนเอง เช่น ความถนัด ความสนใจ ความสามารถ
 บุคลิกภาพ และฐานะเศรษฐกิจ เป็นต้น

2. รู้จักโลกของงาน (Knowing the world of work) บุคคลจะแสวงหา
 ความรู้ต่าง ๆ เกี่ยวกับอาชีพ เช่น ลักษณะของอาชีพ ความต้องการของตลาดแรงงาน
 เกี่ยวกับอาชีพต่าง ๆ รายได้ ความมั่นคง และโอกาสก้าวหน้าในอาชีพนั้น ๆ

3. พัฒนาความสำนึกและเหตุผลของความเป็นจริง (Developing a sense of True - reasoning) โดยอาศัยหลักการในข้อ 1 และ 2 ประกอบกัน เพื่อบุคคลจะได้พิจารณาตนเองว่าสิ่งที่เหมาะสมกับตนเองมากที่สุดในช่วงข้อเท็จจริงในข้อ 1 และข้อ 2 นั้นอยู่ที่ใด

ทฤษฎีของฮอปพอค (Hoppock. 1968)

โรเบิร์ต ฮอปพอค (Robert Hoppock) ได้ศึกษาพัฒนาการของเด็กอย่างระมัดระวังและพบว่า การเลือกงานอาชีพนั้นเป็นกระบวนการ (Process) ที่เริ่มขึ้นตั้งแต่แรกเกิดไปจนกระทั่งหมดอายุ การตัดสินใจเลือกงานอาชีพนั้น แบ่งออกได้เป็น 3 ระยะด้วยกันคือ

1. ระยะ Fantasy Choices คือ ระยะก่อนอายุ 11 ปี เป็นระยะที่เด็กรับรู้เกี่ยวกับการเลือกงานอาชีพ ซึ่งเด็กจะคิดว่าเขาจะเป็นอะไรก็ได้ทุกอย่างที่เขาอยากจะเป็น ขึ้นอยู่กับความต้องการจะเป็นหรือความต้องการที่จะประกอบอาชีพของเขาเป็นหลัก

2. ระยะ Tentative Choices ระยะอายุ 11 - 17 ปี เป็นระยะที่เด็กลองเลือกอาชีพดูก่อน โดยจะเริ่มนำเอาความสนใจ ความสามารถพิเศษ (Capacities) และค่านิยม (Values) เข้ามาพิจารณาประกอบด้วย นับเป็นระยะที่เด็กเข้าสู่วัยรุ่น ชีวิตการเรียนของเด็กวัยนี้ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น หรือไม่มีมัธยมศึกษาตอนปลาย ในขั้นนี้เขาจะไม่ค่อยแน่ใจในความสนใจ ความสามารถพิเศษ และค่านิยมเท่าใดนัก

3. ระยะ Realistic Choices คือ ระยะตั้งแต่อายุ 17 ปีไปจนถึงวัยเริ่มเป็นผู้ใหญ่ เป็นระยะที่สามารถตัดสินใจได้แน่นอนกว่าว่าจะเลือกงานอาชีพใด เพราะเป็นวัยที่กำลังหางานทำโดยที่ไม่ขัดกับความสนใจ ความสามารถพิเศษและค่านิยม ตลอดจนโอกาสและความเป็นไปได้ก็นำมาประกอบการพิจารณาตัดสินใจด้วย

นอกจากนี้ฮอปพอคว่าอีกว่า บุคคลจะเลือกงานอาชีพที่เห็นว่าตรงกับความต้องการของตนเท่านั้น ดังนั้นจึงเป็นที่เข้าใจว่าคนแต่ละคนอาจเลือกงานอาชีพต่าง ๆ กัน ทั้งนี้เป็นเพราะความต้องการของแต่ละคนไม่เหมือนกัน บุคคลจะเลือกงานอาชีพใดก็ควร

พิจารณาความต้องการของตนเป็นหลัก เช่น คนที่ต้องการเกียรติยศและความมีหน้ามีตาในสังคมก็จะเลือกงานอาชีพที่มีลักษณะเด่นดังในสังคม มีรายได้ค่อนข้างสูง คนที่ต้องการอยู่ลำพังสันโดษไม่ชอบยุ่งเกี่ยวกับคนอื่นมากนัก ก็อาจเลือกงานอาชีพที่ทำคนเดียวได้ ผู้ที่ต้องการความปลอดภัยสูงจะไม่เลือกอาชีพที่เสี่ยงต่อภัยอันตรายหรือผู้ที่ต้องการความรักและความห่วงใยจากครอบครัว ญาติมิตรก็ไม่เลือกงานอาชีพที่ต้องย้ายไปมาบ่อย ๆ ออฟพอคได้ย้่าว่า ปฏิกริยาหรือพฤติกรรมที่คนเราแสดงออกโดยอิทธิพลของความต้องการของร่างกายและจิตใจนั้นมีความหมายในการเลือกงานอาชีพด้วย

ออฟพอคได้สรุปทฤษฎีนี้เป็นประเด็นสำคัญ ๆ ดังต่อไปนี้

1. บุคคลเลือกอาชีพเพื่อสนองความต้องการของตนเอง
2. เมื่อบุคคลเลือกอาชีพใดก็ตามย่อมมีความเชื่อว่าอาชีพนั้นจะสนองความต้องการของเขาได้ดีที่สุด
3. ความต้องการจะเป็นแรงจูงใจให้บุคคลแสดงพฤติกรรมไปในทิศทางใดทิศทางหนึ่ง ซึ่งมีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพ
4. การเลือกอาชีพของบุคคลเริ่มต้นเมื่อเกิดความรู้สึกว่าการประกอบอาชีพนั้นจะช่วยตอบสนองความต้องการของบุคคลได้
5. การเลือกอาชีพของบุคคลจะพัฒนาขึ้นเมื่อสามารถคาดการณ์ล่วงหน้าได้ว่าอาชีพอะไรที่จะสนองความต้องการของเขาได้ในอนาคต ทั้งนี้การเลือกอาชีพต้องขึ้นอยู่กับการรู้จักตนเอง รู้จักอาชีพและความสามารถที่จะคิดอย่างมีเหตุผล
6. ข้อมูลเกี่ยวกับตนเองมีผลต่อการเลือกอาชีพ โดยช่วยให้บุคคลยอมรับความต้องการและการคาดการณ์ล่วงหน้าว่าบุคคลจะประสบความสำเร็จในอาชีพที่เลือกหรือไม่
7. ข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพมีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพโดยช่วยให้บุคคลได้ค้นพบอาชีพที่สนองความต้องการของเขาได้ดีที่สุดและสามารถคาดการณ์ล่วงหน้าได้ว่า จะได้รับความพึงพอใจในอาชีพที่ตนเลือกมากน้อยเพียงใด เมื่อนำมาเปรียบเทียบกับอาชีพอื่น ๆ
8. ความพึงพอใจในงานอาชีพขึ้นอยู่กับขอบเขตของงานว่าสามารถสนองความต้องการของบุคคลได้ในขณะนี้ หรือมีแนวโน้มที่จะสนองความต้องการของบุคคลได้ในอนาคต ซึ่งขึ้นอยู่กับสัดส่วนระหว่างสิ่งที่ได้รับและความต้องการที่จะได้รับจากอาชีพนั้น ๆ

9. ความพึงพอใจในงานอาชีพขึ้นอยู่กับว่างานอาชีพนั้น จะสนองความต้องการของบุคคลได้ดีขึ้น

จากทฤษฎีของออปพอคสรุปได้ว่า บุคคลส่วนมากเลือกอาชีพเพื่อจะสนองความต้องการของตนเองและการเลือกอาชีพของบุคคลก็จะพัฒนาขึ้นไปเรื่อย ทั้งนี้การเลือกอาชีพก็ต้องขึ้นอยู่กับความรู้จักตนเอง รู้จักอาชีพและความสามารถที่จะคิดอย่างมีเหตุผลอีกด้วย และจากหลักการหรือทฤษฎีพัฒนาการของอาชีพและการเลือกอาชีพหรือสาขาวิชาเรียนนั้นพอสรุปได้ว่า บุคคลต้องรู้จัก เข้าใจ และยอมรับตัวเองในทุกด้านในคุณลักษณะของตน รู้จักและเข้าใจในงานอาชีพ เช่น ลักษณะของงานหรือภารกิจที่ต้องทำต้องปฏิบัติ สภาพแวดล้อมของงาน คุณสมบัติที่เหมาะสมในการปฏิบัติงาน ข้อได้เปรียบเสียเปรียบของงาน เป็นต้น แล้วบุคคลจึงตัดสินใจเลือกงานที่เหมาะสมกับคุณลักษณะของตนตามความต้องการ ความสามารถ ทักษะ ความสนใจ และฯลฯ จะเห็นว่าหลักการหรือทฤษฎีดังกล่าวข้างต้น การตัดสินใจในการเลือกอาชีพหรือสาขาวิชาเรียนนั้นจะไม่เกิดขึ้นทันทีทันใดที่ต้องการ แต่เป็นกระบวนการที่พัฒนากันมาอย่างต่อเนื่อง ดังที่ วัชรี ทรัพย์มี (2523 : 1) ได้กล่าวไว้ว่า การที่จะประกอบอาชีพแต่ละอย่างนั้นต้องมีการเตรียมตัวหรือฝึกฝนในอาชีพนั้น ๆ ด้วย ซึ่งต้องใช้เวลา และการที่จะเลือกอาชีพได้อย่างเหมาะสมอีกทั้งประสบความสำเร็จก้าวหน้าในอาชีพนั้น ย่อมขึ้นอยู่กับองค์ประกอบหลายประการ อาทิเช่น ความถนัด ความสนใจ ความสามารถ สติปัญญา อารมณ์ บุคลิกภาพ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ปริมาณและคุณภาพของการศึกษา ชุมชน ครอบครัว บุคคลแวดล้อม ค่านิยมของบุคคลและชุมชน เป็นต้น

ในการประกอบอาชีพของมนุษย์นั้น ไม่ใช่จะสนองความต้องการด้านเศรษฐกิจเพียงอย่างเดียว แต่ยังสนองความต้องการในด้านอื่น ๆ ด้วย เป็นต้นว่า สอนความต้องการด้านสังคมและด้านจิตใจ เช่น การได้มีมนุษย์สัมพันธ์กับผู้อื่น มีศักดิ์ศรี มีความเป็นตัวของตัวเอง การประกอบอาชีพจึงมีอิทธิพลต่อแบบฉบับการดำรงชีวิตของบุคคลและเป็นวิถีทางที่จะสนองความต้องการด้านต่าง ๆ ของบุคคลอีกประการหนึ่งด้วย ดังนั้นการเลือกอาชีพของนักเรียนหรือนักศึกษาจึงเกี่ยวพันกับการกำหนดวิถีชีวิตส่วนหนึ่งของเขา ทั้งนี้

องค์ประกอบอย่างหนึ่งที่จะช่วยพื้นฐานให้ผลิตนักศึกษาก้าวไปสู่ความสำเร็จในการประกอบอาชีพนั้น ได้แก่ การตัดสินใจศึกษาวิชาชีพที่ตนมีใจรักและถนัดตั้งแต่ยังอยู่ในวัยศึกษา ซึ่งนับว่าเป็นการเริ่มต้นที่ดีในการก้าวไปสู่หน้าที่การงานในอนาคต

นอกจากทฤษฎีเกี่ยวกับการเลือกอาชีพข้างต้นแล้ว การเลือกอาชีพของบุคคลยังมีองค์ประกอบอื่น ๆ มาเกี่ยวข้องอีกหลายด้าน เช่น ฐานะการเงินและโอกาสในการศึกษา เป็นต้น เฮร์ และเครเมอร์ (Herr and Cramer, 1979 : 281 - 282) ได้จำแนกองค์ประกอบซึ่งมีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพของบุคคลไว้ดังนี้

1. องค์ประกอบภายใน เป็นองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับตนเองหรือความรู้สึกที่เกิดขึ้นจากภายในตัวบุคคล แบ่งเป็น

1.1 องค์ประกอบส่วนบุคคล ได้แก่ ความสนใจ ทักษะ ประสบการณ์ ความรู้สึกเกี่ยวกับคุณค่าแห่งตนและความรับผิดชอบ

1.2 องค์ประกอบเกี่ยวกับโครงสร้างของค่านิยม ได้แก่ ค่านิยมทางการงาน จุดมุ่งหมายของชีวิต จุดมุ่งหมายทางอาชีพ ทศนคติต่ออาชีพ ความต้องการและการทำตนให้เป็นประโยชน์ต่อผู้อื่น

2. องค์ประกอบภายนอก เป็นอิทธิพลจากสภาพแวดล้อมหรือสิ่งเร้าภายนอกมากระตุ้น แบ่งเป็น

2.1 องค์ประกอบเกี่ยวกับโอกาส ได้แก่ โอกาสทางการศึกษา ขอบเขตในการประกอบอาชีพ ข้อบังคับของหลักสูตร คุณสมบัติของผู้ประกอบอาชีพและโอกาสในการประกอบอาชีพ

2.2 องค์ประกอบเกี่ยวกับสังคมแวดล้อม ได้แก่ ครอบครัว นักแนะแนว เพื่อน ครู บุคคลที่เคารพรักและรูปแบบของการศึกษาและลักษณะอาชีพในสังคม

หลักการในทางจิตวิทยาอีกประการหนึ่งที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจของบุคคลในการเลือกเรียนหรือเลือกอาชีพก็คือ เรื่องแรงจูงใจ (Motivation) ลุชา จันท์แอม และสุรางค์ จันท์แอม (2515 : 68) ได้ให้ความหมายของแรงจูงใจไว้ว่า แรงจูงใจคือ ขบวนการทางจิตใจที่ผลักดันให้บุคคลแสดงพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งจนสำเร็จและ

ถูกต้องตามแนวทางที่ต้องการ เช่นเดียวกับ โสภา ชูนิกุลชัย (2529 : 120) ได้ให้ความหมายของแรงจูงใจไว้ว่า แรงจูงใจหมายถึงสิ่งที่มาเร้าหรือกระตุ้นให้ความต้องการของมนุษย์ได้รับความพอใจและมีผลให้พฤติกรรมของมนุษย์บรรลุเป้าหมาย

ดังนั้นเรื่องของแรงจูงใจจึงมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของมนุษย์ เช่นเดียวกัน เพราะการกระทำหรือพฤติกรรมของมนุษย์ทุกคน จะต้องมิสาเหตุแห่งการกระทำนั้น ๆ ในทางจิตวิทยาเป็นที่ยอมรับกันว่า การกระทำของมนุษย์มีสาเหตุมาจากการได้รับการกระตุ้น (stimuli) จากภายในตัวมนุษย์และจากภายนอกหรือสิ่งแวดล้อมรอบตัวมนุษย์ การเลือกสิ่งใดสิ่งหนึ่งของมนุษย์ถือว่าเป็นพฤติกรรมอย่างหนึ่ง ที่ได้รับแรงกระตุ้น ดังที่ พวงเพชร วัชรอยู่ (2529 : 215) ได้กล่าวไว้ว่า แรงกระตุ้นที่ต่างกันอาจทำให้เกิดพฤติกรรมที่คล้ายคลึงกันได้ เช่น นักเรียนกลุ่มหนึ่งเลือกเรียนวิชาวรรณคดีไทยอย่างเดียวกัน แต่การเลือกเรียนวิชานี้เนื่องจากสิ่งกระตุ้นหรือสาเหตุต่างกัน เช่นบางคนลงทะเบียนเรียนวิชานี้ตามอย่างเพื่อนที่รักกัน ส่วนอีกคนหนึ่งเรียนเพราะผู้สอนวิชานี้ให้คะแนนดี ทั้งนี้คนที่ทำอะไรเหมือน ๆ กันไม่ได้หมายความว่า จะเนื่องมาจากสาเหตุเดียวกันเสมอไป โสภา ชูนิกุลชัย (2529 : 119) ได้กล่าวเสริมไว้อีกว่า แรงจูงใจจึงเป็นปัจจัยอีกประการหนึ่งที่กระตุ้นการกระทำพฤติกรรมของมนุษย์ ซึ่งบุคคลใดที่ได้รับแรงจูงใจจะมีส่วนร่วมในกิจกรรมนั้น ๆ ด้วยความกระตือรือร้นและผลจากการกระทำพฤติกรรมนั้น ๆ จะมีประสิทธิภาพสูง

ประเภทของแรงจูงใจ แรงจูงใจแบ่งเป็น 2 ประเภท ดังนี้ (ปฐม นิคมานนท์. 2521 : 53)

1. แรงจูงใจภายใน (Intrinsic Motivation) หมายถึง การที่บุคคลมองเห็นคุณค่าในกิจกรรมที่ตนกระทำเป็นการกระทำด้วยความเต็มใจ พอใจ สนใจ และมุ่งบรรลุความสำเร็จในกิจกรรมนั้น แรงจูงใจเกิดขึ้นมาจากภายในของบุคคลนั้นเอง ไม่ใช่กระทำเพราะถูกบังคับหรือเพราะหวังผลประโยชน์อย่างอื่น ดังเช่น ในการเรียนหนังสือ ถ้าเป็นการเรียนด้วยความสมัครใจ เต็มใจ และสนใจ เรียนเพราะเห็นคุณค่าของวิชานั้น เพราะต้องการมีความรู้ความเข้าใจอย่างแท้จริง ไม่ได้เรียนเพื่อหวังผล

อย่างอื่น กล่าวคือ เพื่อหวังคะแนนหรือหวังทำความพอใจให้บิดา-มารดา ถือว่าเป็นการกระทำด้วยแรงจูงใจภายใน

2. แรงจูงใจภายนอก (Extrinsic Motivation) หมายถึง การกระทำกิจกรรมโดยหวังผลจากสิ่งอื่นที่อยู่นอกเหนือจากกิจกรรมนั้น ไม่ได้กระทำเพื่อความสำเร็จในสิ่งนั้นอย่างแท้จริง มีความสัมพันธ์ด้านจิตใจกับกิจกรรมนั้นน้อย เป็นการกระทำเพื่อสิ่งจูงใจอย่างอื่น เช่น ทำงานอย่างหนึ่ง เพื่อมุ่งหวังเงินหรือตำแหน่งเป็นสำคัญ

ดังที่กล่าวมาแล้วข้างต้น แสดงให้เห็นว่าการที่จะเลือกอาชีพหรือเลือกสาขาวิชาเรียนให้ได้เหมาะสมและประสบความสำเร็จได้นั้น ต้องอาศัยองค์ประกอบต่าง ๆ เข้ามาเกี่ยวข้อง เพราะการเลือกอาชีพหรือเลือกสาขาวิชาเรียนนั้น เป็นขบวนการที่ต่อเนื่อง และต้องใช้เวลาาน มีขั้นตอนเชื่อมโยงในแต่ละวัย ดังนั้นจึงต้องอาศัยความร่วมมือจากบุคคลหลายฝ่าย เช่น ผู้ปกครอง ครูแนะแนว อาจารย์ที่ปรึกษา และที่สำคัญคือ การตัดสินใจของผู้เลือกเอง เพื่อเลือกอาชีพและสาขาวิชาที่ต้องการเรียนให้ได้เหมาะสมเพื่อความสำเร็จในการประกอบอาชีพต่อไป

ประวัติความเป็นมาของวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์

ความหมายของบรรณารักษศาสตร์

คำว่า "บรรณารักษศาสตร์" เป็นศัพท์บัญญัติมาจากคำในภาษาอังกฤษคือ คำว่า Library Science หรือ Librarianship หรือ Library Studies ทั้งสามคำนี้ มีความหมายเหมือนกันตามแต่ผู้ใดจะนำมาใช้ สำหรับประเทศไทยแต่เดิมที่เริ่มมีการสอนวิชานี้ขึ้น เรียกว่า "วิชาจัดห้องสมุด" ต่อมาพลตรีพระเจ้าวรวงศ์เธอกรมหมื่นนราธิปพงศ์ประพันธ์ ได้ประทานชื่อวิชาให้ใหม่ เรียกว่า "วิชาบรรณารักษศาสตร์" (สุทธิลักษณ์ อัมพันวงศ์. 2510 : 3)

คุณัญจวน อินทรกำแหง (2507 : 324) ได้ให้ความหมายของบรรณารักษศาสตร์ว่า คือวิชาที่ว่าด้วยการจัดดำเนินงานห้องสมุด เพื่อส่งเสริมความฉลาด

รอบรู้ การศึกษาค้นคว้า ความจริงใจและความริเริ่มให้แกบุคคลทั่วไปด้วยการรู้จัก จัดหาหนังสือ วัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ เพื่อวัตถุประสงค์ดังกล่าวข้างต้น และรู้จักเก็บรักษา ตลอดจนส่งเสริมให้ใช้อุปกรณ์เหล่านั้นให้เกิดประโยชน์

ฮาร์วี (Harvey. 1973 : 292) ได้กล่าวว่า บรรณารักษศาสตร์คือ การศึกษา วิชาชั้นห้องสมุดสมัยใหม่ การศึกษาและการปฏิบัติงานในการจัดดำเนินงานห้องสมุด การ บรรยาย การวิเคราะห์และปฏิบัติตามวัตถุประสงค์ นโยบายและวิธีการขององค์การข่าวสาร ทักษะชนิด บรรณารักษศาสตร์เป็นศิลปะและศาสตร์แขนงหนึ่งที่น่าคนกับหนังสือเข้าหากันอย่างได้ ผลดี

เกทส์ (Gates. 1968 : 133) อธิบายว่า บรรณารักษศาสตร์คือวิชาที่ว่าด้วย การจัดการความรู้ไม่ว่าจะเป็นแบบใดก็ตาม ให้เป็นไปตามความมุ่งหมาย วัตถุประสงค์และ หน้าที่ของห้องสมุดซึ่งต้องนำเอาหลักการ ทฤษฎี วิธีการ การจัดองค์กรและเทคนิคต่าง ๆ มาใช้ในการปฏิบัติงานและการให้บริการของห้องสมุด ทั้งยังต้องนำเอาความรู้จากหนังสือ และวัสดุต่าง ๆ ที่เก็บรวบรวมไว้ในห้องสมุดออกมาใช้ให้เกิดประโยชน์อีกด้วย

จากคำอธิบายความหมายของ "บรรณารักษศาสตร์" พอสรุปได้ว่า บรรณารักษศาสตร์คือความรู้ในด้านการบริหารงาน การดำเนินงานและการปฏิบัติงานใน ห้องสมุด ทั้งยังมุ่งหมายจะฝึกฝนอบรมให้ความรู้ ความเข้าใจในปรัชญาวิชาชีพของ บรรณารักษ์ หน้าที่และวัตถุประสงค์ เพื่อจะได้สามารถปฏิบัติงานเพื่อสนองความต้องการ ของผู้ใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

พัฒนาการของบรรณารักษศาสตร์

เนื่องจากพัฒนาการขั้นแรกของห้องสมุดเกิดจากความต้องการที่จะอนุรักษ์เรื่องราว ที่มนุษย์บันทึกไว้เป็นลายลักษณ์อักษรและเนื่องจากในสมัยโบราณมีวัสดุและเครื่องมือที่จะใช้ บันทึกเรื่องราวต่าง ๆ น้อย จึงยังไม่จำเป็นต้องมีบรรณารักษ์มากนัก ตามหลักฐานที่ปรากฏ อยู่ในพัฒนาการห้องสมุดของอียิปต์ กรีก จีน ฯลฯ บรรณารักษ์ในยุคแรก ๆ ล้วนเป็นพระ กษัตริย์ หรือปัญญาชน ซึ่งต้องทำหน้าที่ต่าง ๆ ในห้องสมุดหลายด้าน แต่ก็ถือว่างานด้าน

บรรณานุกรมและบัตรรายการเป็นงานที่มีความสำคัญต่อห้องสมุด หน้าที่ต่อสังคมของห้องสมุด และงานของบรรณารักษ์นับแต่เริ่มต้นที่ค่อย ๆ พัฒนามาเป็นระบบงานของห้องสมุดและวิชาชีพ บรรณารักษ์ในปัจจุบันจึงเป็นพัฒนาการจากระบบที่เรียบง่ายมาเป็นระบบที่ซับซ้อน ดังนั้น การศึกษาอดีตของบรรณารักษศาสตร์จึงเป็นส่วนหนึ่งที่จะช่วยให้เข้าใจสภาพปัจจุบัน ตลอดจนสามารถคาดคะเนแนวโน้มในอนาคตของวิชาชีพนี้ได้ดังตัวอย่างเช่น คริสต์ศาสนานิกาย เบเนดิกติน และออกัสติน มีบทบาทสำคัญในการฝึกฝนพระผู้เป็นบรรณารักษ์เกี่ยวกับการทำ บัตรรายการ การซ่อมและเย็บเล่มหนังสือ ซึ่งบางวิธีก็ยังใช้อยู่ในปัจจุบันอันเป็นยุคที่มีการ คิดค้นใช้เครื่องจักรแบบทันสมัยขึ้นให้แทนแรงงานมนุษย์แล้ว

การประดิษฐ์เครื่องพิมพ์ได้สำเร็จ เมื่อกลางศตวรรษที่ 15 และการที่หนังสือเพิ่ม จำนวนมากขึ้นในศตวรรษที่ 17 และ 18 มีส่วนทำให้เกิดเสรีภาพทางวิชาการและความคิด เรื่องห้องสมุดประชาชนที่ใช้เงินภาษีอากรสำหรับให้ทุกคนมีสิทธิใช้ได้เท่าเทียมกัน ในยุคนี้ เองที่งานบรรณารักษ์เริ่มเปลี่ยนมือมาเป็นงานของนักวิชาการ ดังจะเห็นได้จากผลงานของ บรรณารักษ์คนสำคัญที่เป็นรากฐานของงานห้องสมุดในปัจจุบัน เช่น แกเบรียล นูเด

(Gabriel Naude) บรรณารักษ์หอสมุด มาร์ซาริน (The Marzerline Library) และ เซอร์ แอนโทนี ปาซิสซี (Sir Anthony Pazizzi) บรรณารักษ์หอสมุดบริติช มีวเซียม

มาตรฐานของงานและคุณสมบัติที่บรรณารักษ์ในศตวรรษที่ 17 และ 18 วางไว้ ล้วนเป็นแนวทางสำหรับงานห้องสมุดและวิชาชีพบรรณารักษ์ในต้นศตวรรษที่ 19 ซึ่งเป็น ระยะที่การพัฒนาอุตสาหกรรมทำให้มีวิชาชีพใหม่ ๆ เกิดขึ้นแพร่หลาย เช่น วิศวกร นักบัญชี เลขานุการ นักธุรกิจ ส่วนงานของรัฐก็ขยายกิจการขึ้นและพัฒนาระบบเป็น องค์กรอันจำเป็นจะต้องใช้ผู้ที่มีความรู้ความชำนาญงานเข้าปฏิบัติหน้าที่ วิชาบรรณารักษศาสตร์ จึงมีระยะเริ่มพัฒนาในช่วงนี้ด้วยเช่นเดียวกัน ดังจะเห็นได้จากหลักฐานด้านห้องสมุดการพิมพ์ว่า ในครั้งแรกของศตวรรษที่ 19 นั้น มีการสร้างห้องสมุด การผลิตหนังสือมากมาย ทำให้ บรรณารักษ์ในยุคนั้นมีคุณลักษณะเป็นนักอ่านแบบหนอนหนังสือ ครั้นในครึ่งหลังของศตวรรษที่ 19 จำนวนหนังสือและวิชาการต่าง ๆ ได้ทวีขึ้นมากมายจนไม่มีใครอ่านได้หมด จึงได้เกิดการทํา บรรณานุกรมและเทคนิคต่าง ๆ สำหรับปฏิบัติงานในห้องสมุดและเมื่อการเรียกร้องให้รัฐจัด

โรงเรียนและห้องสมุดประชาชนเป็นบริการให้เปล่าจากภาษีอากรสำเร็จผลด้วยดี ก็ทำให้เกิดบริการห้องสมุดสำหรับกลุ่มขึ้นด้วย เช่น บริการสำหรับเด็ก บริการสำหรับผู้สูงอายุ พัฒนาการของห้องสมุดเช่นนี้ ทำให้บรรณารักษ์ต้องมีความรู้เพิ่มขึ้น ทั้งยังต้องมีความสามารถในด้านบริหารและธุรกิจด้วย ซึ่งพัฒนาการทั้งหมดนี้ ล้วนเป็นตัวกำหนดให้ต้องมีการศึกษาวิชาบรรณารักษศาสตร์อย่างทันสมัยขึ้นทั้งสิ้น

การศึกษาวิชาบรรณารักษศาสตร์ในขั้นต้น ใช้วิธีการดังนี้คือ

1. ศึกษาจากประสบการณ์ ได้แก่

1.1 ประสบการณ์ของบรรณารักษ์เองจากการแก้ปัญหา การปฏิบัติหน้าที่ การทดลองจัดบริการบางอย่างในห้องสมุดแล้วสังเกตผลดี ผลเสีย หรือรับฟังคำติชมจากผู้ใช้บริการ จากคณะกรรมการห้องสมุด แล้วเลือกสรรส่วนที่ดีมีประโยชน์จากการแก้ปัญหาหรือจากบริการนั้นมาใช้ต่อไป

1.2 การฝึกงาน เป็นการร่วมทำงานหรือเข้าสังเกตการณ์ การปฏิบัติงานของห้องสมุดที่ใหญ่กว่าหรือของบรรณารักษ์ที่มีความชำนาญ มีความสำเร็จใจในหน้าที่เพื่อนำแบบอย่างมาใช้ให้เหมาะกับงานในห้องสมุดของผู้ที่เข้าไปฝึกงานอีกทอดหนึ่ง

2. การอ่านหนังสือ บทความวิชาการในวารสาร รายงานประจำปี ของห้องสมุดด้วยตนเอง วารสารวิชาการจึงมีบทบาทที่สำคัญต่อการศึกษาวิชาบรรณารักษศาสตร์ เช่นเดียวกับวิชาชีพอื่น ๆ เช่น แพทย์ กฎหมาย และ ฯลฯ

3. การประชุมแลกเปลี่ยนความรู้และแลกเปลี่ยนประสบการณ์ในกลุ่มบรรณารักษ์ ในตอนปลายศตวรรษที่ 19 ได้มีการจัดประชุมบรรณารักษ์หลายครั้ง ทั้งในสหรัฐอเมริกาและอังกฤษ จนทำให้มีการจัดตั้งสมาคมห้องสมุดอเมริกันขึ้นใน ค.ศ. 1876 และสมาคมห้องสมุดอังกฤษ ใน ค.ศ. 1877

การศึกษาวิชาบรรณารักษศาสตร์ ซึ่งแต่เดิมใช้วิธีการดังกล่าว จากนั้นได้พัฒนาเข้าสู่เกณฑ์ทางวิชาชีพในปี ค.ศ. 1882 ตามข้อเสนอของ เฮนรี เทดเดอร์ (Henry Tedder) ในประเทศอังกฤษ และในปี ค.ศ. 1883 ตามข้อเสนอของ เมลวิลล์ ดิวอี้ (Melvil Dewey) แห่งสหรัฐอเมริกาว่า ควรจะเริ่มจัดให้มีโรงเรียนบรรณารักษศาสตร์

ที่ทำการสอนอย่างมีแบบแผนขึ้น เพราะความก้าวหน้าทางการศึกษา อุตสาหกรรม และ
 ธุรกิจอื่น ๆ ในสหรัฐอเมริกา ย่อมจะมีผลให้ห้องสมุดยุคใหม่เปลี่ยนไปจากเดิม หน้าที่ต่อ
 สังคมของห้องสมุดในการอนุรักษ์ความรู้และวัฒนธรรมอย่างเดียว จะทำให้บรรณารักษ์ไม่
 เข้าใจความหมายของห้องสมุดที่เป็นมหาวิทยาลัยของปวงชนได้พอ ดังนั้นเมื่อขอบเขต
 หน้าที่การงานของบรรณารักษ์จะต้องขยายออกไป วิชาชีพนี้ก็ต้องมีการศึกษาที่เป็น
 แบบแผนเช่นเดียวกับแพทย์ นักกฎหมาย นักธุรกิจ และ ฯลฯ และผู้ที่นำคำว่าวิชาชีพมาใช้
 ในวงการบรรณารักษศาสตร์ครั้งแรกคือ เมลวิลล์ ดิวอี้ (Melvil Dewey)

การศึกษาวิชาบรรณารักษศาสตร์ในประเทศไทย

การศึกษาวิชาบรรณารักษศาสตร์ในประเทศไทย ได้เริ่มขึ้นครั้งแรกที่คณะ
 อักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อเดือนกันยายน พ.ศ. 2498 โดยมูลนิธิฟูโลไบรท์
 ได้ส่ง ดร.ฟรานซิส แลนเดอร์ สเปน (Dr. Frances Lander Spain) อาจารย์
 บรรณารักษศาสตร์ชาวอเมริกันมาจัดสอนเป็นการศึกษาภาคพิเศษในเวลาตอนเย็นระหว่าง
 เวลา 16.00 - 18.00 น. (ปี พ.ศ. 2495 ถึง 2496) จากนั้นทางมูลนิธิฟูโลไบรท์
 ก็ได้จัดส่งอาจารย์ทางวิชาบรรณารักษศาสตร์ชาวอเมริกันมาทำการสอนวิชาจัดห้องสมุด
 ปีละ 1 คน เป็นระยะเวลาอีก 4 ปี นับแต่ดร.ฟรานซิส แลนเดอร์ สเปน เป็นต้นมา
 ได้แก่

นางรุธ เอช. ร็อกวูด (Mrs. Ruth H. Rockwood) พ.ศ. 2495 - 2496

นางสาวแนนซี เจน เดย์ (Miss. Nancy Jane Day) พ.ศ. 2496 - 2497

นายอาร์โนลด์ โทรเทียร์ (Mr. Arnold Throtier) พ.ศ. 2497 - 2498

นางสาวอลิส โลห์เรอร์ (Miss. Alice Lohrer) พ.ศ. 2498 - 2499

ดร. สเปน ได้ริเริ่มและวางรากฐานกิจการห้องสมุดแผนใหม่ในประเทศไทยด้วยการสอน
 วิชาจัดห้องสมุดโดยวางหลักสูตรการสอนเป็น 6 วิชาคือ

1. วิชาจัดห้องสมุดเบื้องต้น (Introduction of Library Science)

8 สัปดาห์

2. การทำบัตรรายการและการจัดหมู่หนังสือ (Cataloging and Classification) 10 สัปดาห์
3. บริการตอบคำถาม (Reference Service) 9 สัปดาห์
4. การเลือกซื้อวัสดุในห้องสมุด (Selection of Library Material) 8 สัปดาห์
5. การทำบัตรรายการและการจัดหมู่หนังสือขั้นสูง (Advance Cataloging and Classification) 8 สัปดาห์

6. การบริหารห้องสมุด (Library Administration) 8 สัปดาห์

หลังจาก 5 ปีที่อาจารย์ของมูลนิธิฟูไลท์ได้สอนวิชาจัดห้องสมุดเป็นการศึกษาภาคพิเศษทางมูลนิธิมิได้จัดส่งอาจารย์มาอีก แต่ยังมีผู้สนใจใคร่จะได้เรียนวิชาจัดห้องสมุดอีก ศาสตราจารย์รอง คยามานนท์ คณะศึกษาศาสตร์ในขณะนั้น ได้ตระหนักถึงความสำคัญของวิชานี้ จึงได้นำเอาวิชาจัดห้องสมุดมาทำการสอนในภาคปกติของคณะศึกษาศาสตร์ และได้เสนอมหาวิทยาลัยขอจัดตั้งแผนกวิชาบรรณารักษศาสตร์ขึ้นในคณะศึกษาศาสตร์ ในปีการศึกษา 2498 โดยเปิดสอนวิชาบรรณารักษศาสตร์ระดับอนุปริญญาเป็นเริ่มแรก มีหลักสูตร 1 ปีการศึกษา ต่อมาได้ขยายการศึกษาวิชาบรรณารักษศาสตร์ให้แพร่หลายยิ่งขึ้น คือ ได้เปิดสอนวิชาบรรณารักษศาสตร์ระดับปริญญาตรี ในปีการศึกษา 2502 และในปีการศึกษา 2507 ได้เปิดสอนวิชาบรรณารักษศาสตร์ระดับปริญญาโท ในปีการศึกษา 2511 ได้เลิกสอนบรรณารักษศาสตร์ระดับอนุปริญญา แต่จัดให้มีการสอนระดับประกาศนียบัตรชั้นสูงขึ้นแทนหลักสูตร 1 ปี เพื่อยกระดับบรรณารักษศาสตร์ให้สูงกว่าระดับปริญญาตรี แต่ได้งดสอนระดับนี้ตั้งแต่ปีการศึกษา 2517 ในปัจจุบันการสอนวิชาบรรณารักษศาสตร์ในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยมีเพียง 2 ระดับคือ ระดับปริญญาโทและระดับปริญญาตรี (สุทธิลักษณ์ อำนวยวงศ์. 2521 : 2 - 3)

ในสถาบันการศึกษาอื่น ๆ ที่เปิดสอนวิชาบรรณารักษศาสตร์มีอีกหลายแห่ง ดังเช่น มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ในปี พ.ศ. 2507 คณะศิลปศาสตร์ได้เริ่มเปิดสอนบรรณารักษศาสตร์ในระดับปริญญาตรี ผู้สำเร็จการศึกษาจะได้รับปริญญาศิลปศาสตรบัณฑิต

สาขาบรรณารักษศาสตร์ และในปี พ.ศ. 2529 ได้เปิดสอนหลักสูตรบรรณารักษศาสตร์ และสารนิเทศศาสตร์ในระดับปริญญาโทอีกหลักสูตรหนึ่งด้วย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ในปี พ.ศ. 2508 ยังเป็นวิทยาลัย วิชาการศึกษาอยู่ ได้เปิดสอนวิชาบรรณารักษศาสตร์ ระดับประกาศนียบัตรชั้นสูง ใช้เวลา ศึกษา 1 ปี ผู้เข้าเรียนต้องได้ปริญญาตรีทางการศึกษามาแล้ว ผู้สำเร็จการศึกษาจะได้ ประกาศนียบัตรชั้นสูง วิชาเฉพาะบรรณารักษศาสตร์ และปีการศึกษา 2515 วิทยาลัย วิชาการศึกษาได้เลิกสอนบรรณารักษศาสตร์ ระดับประกาศนียบัตรชั้นสูง ในปี พ.ศ. 2510 ได้เริ่มเปิดสอนบรรณารักษศาสตร์ระดับปริญญาโท สำเร็จการศึกษาแล้ว จะได้ปริญญา การศึกษามหาบัณฑิต สาขาบรรณารักษศาสตร์ กศ.ม. (บรรณารักษศาสตร์) และในปี พ.ศ. 2526 ได้เปิดสอนหลักสูตรบรรณารักษศาสตร์ระดับปริญญาตรีเป็นต้นมา ในปี พ.ศ. 2529 ได้เปิดสอนหลักสูตรปริญญาโทเพิ่มขึ้นอีกหลักสูตรหนึ่ง คือ ศิลปศาสตร มหาบัณฑิต ศศ.ม. (บรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์)

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มีวิทยาเขต 8 แห่ง กระจายอยู่ในส่วนกลางและ ส่วนภูมิภาค ซึ่งนอกจาก มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตรแล้ว มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ วิทยาเขตอื่นที่เปิดสอน ได้แก่ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางแสน มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา และมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม สำหรับมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม นอกจากเปิดหลักสูตรบรรณารักษศาสตร์ ในระดับปริญญาตรีแล้ว ได้เปิดสอนหลักสูตรปริญญาโทคือ การศึกษามหาบัณฑิต สาขา บรรณารักษศาสตร์อีกหลักสูตรหนึ่ง เมื่อปี พ.ศ. 2525 ด้วย

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ปี พ.ศ. 2511 คณะมนุษยศาสตร์เปิดสอนบรรณารักษศาสตร์ ระดับปริญญาตรี สำเร็จแล้วจะได้ปริญญาศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาบรรณารักษศาสตร์ ศศ.บ. (บรรณารักษศาสตร์)

มหาวิทยาลัยรามคำแหงปี พ.ศ. 2514 คณะมนุษยศาสตร์เปิดสอนบรรณารักษศาสตร์ ระดับปริญญาตรี สำเร็จแล้วจะได้ปริญญาศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาบรรณารักษศาสตร์ ศศ.บ. (บรรณารักษศาสตร์).

มหาวิทยาลัยขอนแก่น ปี พ.ศ. 2518 เริ่มรับนักศึกษาชั้นแรกเข้าเรียนอักษรศาสตร์บัณฑิต สาขาบรรณารักษศาสตร์ หลักสูตรที่ใช้ในระยะแรกนี้ได้มีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงให้เหมาะสมสอดคล้องกับพัฒนาการของเทคโนโลยีใหม่ ๆ ที่ใช้ในงานบริหารและบริการสารนิเทศ จึงได้เริ่มใช้หลักสูตรใหม่ คือ ศิลปศาสตร์ สาขาบรรณารักษศาสตร์และสนเทศศาสตร์ เมื่อปีการศึกษา 2530

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ในปี พ.ศ. 2521 ได้จัดตั้งภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ในคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ และเริ่มการเรียนการสอนในปีการศึกษา 2522 นอกจากนี้ทางภาควิชา ได้เปิดหลักสูตรระดับปริญญาโท สาขาบรรณารักษศาสตร์ เมื่อปี พ.ศ. 2531 ด้วย

มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์ ในปี พ.ศ. 2525 คณะอักษรศาสตร์ ได้เปิดสอนสาขาบรรณารักษศาสตร์ เมื่อสำเร็จการศึกษาแล้ว จะได้ปริญญาอักษรศาสตรบัณฑิต อ.บ. (บรรณารักษศาสตร์)

สำหรับวิทยาลัยครู สังกัดกรมการฝึกหัดครู ในปี พ.ศ. 2510 ได้เริ่มเปิดสอนวิชาบรรณารักษศาสตร์เป็นแห่งแรกที่วิทยาลัยครูบ้านสมเด็จเจ้าพระยา โดยเป็นหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาบรรณารักษศาสตร์ 1 ปี สำหรับผู้ที่จบ ป.กค.ต้น ม.ค.5 หรือเทียบเท่า ผู้จบหลักสูตร ป.กค. บรรณารักษศาสตร์นี้ จะไปทำงานเป็นผู้ช่วยบรรณารักษ์ตามห้องสมุดต่าง ๆ หลักสูตรนี้เปิดได้ 5 ปี ก็ล้มเลิก จากนั้นในปี พ.ศ. 2521 ได้เปิดสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาระดับสูง (ป.กค.สูง) สาขาบรรณารักษศาสตร์ มีทั้งที่เป็นวิชาเอกและวิชาโท ในปัจจุบันได้เลิกสอนหลักสูตรนี้แล้ว

หลักสูตร ค.บ. (2 ปี) วิชาเอกบรรณารักษศาสตร์ เป็นหลักสูตรปริญญาตรี โดยรับนักศึกษาที่เรียนจบชั้น ป.กค.สูง มาศึกษาต่อโดยผู้ที่จบ ป.กค.สูง อาจจบหลักสูตรวิชาเอกบรรณารักษศาสตร์หรือวิชาเอกสาขาใดก็ได้ หลักสูตร ค.บ. 2 ปีนี้ ได้เริ่มผลิตบรรณารักษ์ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2522 และรุ่นสุดท้ายคือ ปี พ.ศ. 2529 ตามนโยบายของกรมการฝึกหัดครูให้เลิกการผลิตบัณฑิตหลักสูตรนี้ และมาผลิตบัณฑิต ค.บ. วิชาเอกบรรณารักษศาสตร์ หลักสูตร 4 ปี แทน

หลักสูตร ค.บ. (4 ปี) วิชาเอกบรรณารักษศาสตร์ เริ่มผลิตขึ้นในปี พ.ศ. 2525 ผู้จบหลักสูตรนี้ สามารถไปทำงานเป็นครูบรรณารักษ์หรือบรรณารักษ์ห้องสมุด โรงเรียน

หลักสูตร ศศ.บ. (4 ปี) ศิลปศาสตรบัณฑิต เริ่มเปิดเมื่อปี พ.ศ. 2528 จุดมุ่งหมายเพื่อผลิตบัณฑิตสาขาบรรณารักษศาสตร์โดยไม่จำเป็นต้องทำงานเป็นครูบรรณารักษ์เพียงอย่างเดียว แต่สามารถไปทำงานห้องสมุดอื่น ๆ ได้ หลักสูตร ศศ.บ. นี้ เพิ่มเนื้อหาสาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์ให้มากขึ้น เพื่อสนองความต้องการของตลาดงานสายวิชาชีพนี้ (จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2530 : 1 - 7)

จากพัฒนาการและการศึกษาทางบรรณารักษศาสตร์ดังกล่าวข้างต้น จะเห็นได้ว่า ด้านการพัฒนานั้นมีความเป็นมาอย่างต่อเนื่อง มีการวางรากฐานที่มั่นคงจากนักวิชาการ และผู้ที่เกี่ยวข้องกับวงการห้องสมุดเป็นอย่างดี ส่วนในด้านการศึกษาวิชาบรรณารักษศาสตร์ในประเทศไทยนั้น ได้ขยายตัวอย่างกว้างขวางและรวดเร็วพอสมควร จากการเริ่มสอนอย่างมีหลักเกณฑ์เมื่อ พ.ศ. 2498 ที่คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จนถึงปัจจุบัน มีการศึกษาบรรณารักษศาสตร์ตั้งแต่ระดับประกาศนียบัตรจนถึงระดับปริญญาโท ในสถาบันระดับอุดมศึกษาหลายแห่ง เพื่อผลิตบุคคลให้มีความรู้ ความสามารถในการพัฒนา กิจการห้องสมุดและวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์ให้เจริญก้าวหน้าเช่นเดียวกับวิชาชีพอื่น ๆ

ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศไทย

งานวิจัยในประเทศไทยที่เกี่ยวกับเหตุผลในการเลือกเรียนวิชาเอกบรรณารักษศาสตร์ โดยตรงนั้น ไม่ปรากฏว่ามีผู้ใดศึกษา แต่มีงานวิจัยที่เกี่ยวกับทัศนคติ ความรู้ความเข้าใจต่อ วิชาชีพบรรณารักษ์และเรื่องบุคลิกภาพของบรรณารักษ์บ้าง และงานวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยหรือ องค์ประกอบในการเลือกเรียนสาขาวิชาการอื่น ๆ ดังนี้

ศรีสมร คุณากรบดินทร์ (2524 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง เปรียบเทียบทัศนคติ ต่ออาชีพบรรณารักษ์ของนักศึกษาวิชาเอกบรรณารักษศาสตร์ ระดับปริญญาโทกับบรรณารักษ์ หอสมุด มหาวิทยาลัยและวิทยาลัยครู พบว่า นักศึกษาวิชาเอกบรรณารักษศาสตร์ ระดับ ปริญญาโทกับบรรณารักษ์หอสมุดมหาวิทยาลัยและวิทยาลัยครูมีทัศนคติที่ติดต่ออาชีพบรรณารักษ์ และเมื่อเปรียบเทียบอายุ สถาบันของนักศึกษา พบว่า ทัศนคติไม่แตกต่างกัน ส่วนบรรณารักษ์ ที่มีอายุการเป็นบรรณารักษ์แตกต่างกันนั้น ก็พบว่า ทัศนคติไม่แตกต่างเช่นเดียวกัน แต่จะ แตกต่างกันตามสภาพภูมิศาสตร์ กล่าวคือ บรรณารักษ์หอสมุดมหาวิทยาลัยกับบรรณารักษ์ หอสมุดวิทยาลัยครู มีทัศนคติต่ออาชีพบรรณารักษ์แตกต่างกันและเหตุผลในการเลือกอาชีพ บรรณารักษ์ของนักศึกษพบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่เลือกอาชีพบรรณารักษ์เพราะรักการอ่าน และชอบอ่านหนังสือ ส่วนบรรณารักษ์เลือกอาชีพนี้เพราะศึกษามาทางสาขานี้มากที่สุด

สุรיתอง ศรีสะอาด (2523 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง การเปรียบเทียบ บุคลิกภาพของนิสิตและนักศึกษาวิชาบรรณารักษศาสตร์กับบรรณารักษ์ที่ประสบความสำเร็จ พบว่า บุคลิกภาพด้านต่าง ๆ ของนิสิตและนักศึกษาวิชาบรรณารักษศาสตร์กับบรรณารักษ์ ที่ประสบความสำเร็จไม่แตกต่างกัน แต่บุคลิกภาพของบรรณารักษ์ที่ประสบความสำเร็จใน ด้านความรับผิดชอบ และการคิดริเริ่มสร้างสรรค์จะสูงกว่านิสิต และนักศึกษาวิชา

บรรณารักษศาสตร์ นิสิตนักศึกษาระดับปริญญาโทและระดับปริญญาตรีมีบุคลิกภาพด้านต่าง ๆ ไม่แตกต่างกัน เว้นแต่บุคลิกภาพด้านความรับผิดชอบและการเป็นผู้นำ นิสิตระดับปริญญาโท จะสูงกว่าระดับปริญญาตรี

ชติมา ลัจจามันท์ (2517 : บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่อง การสำรวจสภาพการ ทำงานของนักนิเทศ (ปีการศึกษา 2502 - 2516) และมหานักนิเทศ (ปีการศึกษา 2507 - 2516) สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย วัตถุประสงค์ของการศึกษา ครั้งนี้เพื่อศึกษาคุณสมบัติ ความสนใจที่จะศึกษาวิชาบรรณารักษศาสตร์ของนักนิเทศ พบว่า 38.89 เปอร์เซ็นต์ ของนักนิเทศใหม่สนใจที่จะศึกษาวิชาวิชานี้ขึ้น เกิดขึ้นในช่วงเวลาที่ได้ ศึกษาวิชาการใช้หนังสือและห้องสมุดในชั้นปีที่ 1 ส่วนมหานักนิเทศ 36.67 เปอร์เซ็นต์ ส่วนใหญ่เกิดความสนใจเมื่อได้รับมอบหมายให้ทำงานห้องสมุด สิ่งจูงใจของนักนิเทศ 63.64

เปอร์เซ็นต์นั้น พบว่า เห็นคุณค่าในการที่จะนำวิชานี้ไปประยุกต์ใช้กับการศึกษาค้นคว้าวิชาต่าง ๆ ได้ และ 56.67 เปอร์เซ็นต์ของมหานัทคือ ต้องการเพิ่มพูนวุฒิ ประสบการณ์ และความก้าวหน้าในอาชีพและเป็นการเลือกศึกษาด้วยความสนใจและสมัครใจทั้งของบัณฑิตและมหานัทคิด กล่าวคือมีเปอร์เซ็นต์ถึง 64.14 และ 80.00 ตามลำดับ

จิราภรณ์ มานะสุนทร (2516 : 98 - 104) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่จูงใจในการเลือกวิชาสังคมศึกษาเป็นวิชาเอกหรือวิชาโทของนิสิตนักศึกษาครูในสถาบันฝึกหัดครู 4 แห่ง ในกรุงเทพฯ /กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 3 และ 4 จำนวน 370 คน ผลการวิจัยปรากฏว่า นิสิตนักศึกษาครูส่วนมากมีทัศนคติที่ดีต่อวิชาสังคมศึกษา มีพื้นฐานความรู้เดิมมีผลต่อการเลือกเรียนวิชาสังคมเป็นวิชาเอก-โท ส่วนปัจจัยที่จูงใจให้นิสิตนักศึกษาครูส่วนใหญ่เลือกวิชาสังคมศึกษาเป็นวิชาเอก-โทมากขึ้นตามลำดับ ได้แก่ ความตั้งใจของนิสิตนักศึกษาเองที่เลือกเรียนวิชานี้ รักและชอบเรียนวิชานี้ เห็นว่าเป็นวิชาที่น่าสนใจและมีประโยชน์ต่อชีวิตประจำวัน มีพื้นฐานความรู้ในวิชานี้อยู่ในเกณฑ์ดีและได้คะแนนในหมวดวิชานี้สูงเรียนง่ายกว่าวิชาอื่น เลือกเรียนวิชาสังคมศึกษาเป็นวิชาเอกมาก่อนในระดับ ป.กศ.สูง

ระวีวรรณ ภัทรปริชา (2524 : 111 - 116) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาองค์ประกอบที่เป็นแรงจูงใจในการเลือกวิชาภาษาฝรั่งเศสเป็นวิชาเอกของนิสิตนักศึกษาในมหาวิทยาลัย /กลุ่มประชากรเป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 3-4 ที่เลือกเรียนวิชาภาษาฝรั่งเศสเป็นวิชาเอกในปีการศึกษา 2523 - 2524 สังกัดคณะต่าง ๆ ที่เปิดสอนวิชาภาษาฝรั่งเศสเป็นวิชาเอก 9 แห่งของมหาวิทยาลัยทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค จำนวน 488 คน ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผลการวิจัยปรากฏว่า องค์ประกอบที่เป็นแรงจูงใจหรืออิทธิพลที่ทำให้ให้นิสิตนักศึกษาส่วนใหญ่เลือกวิชาภาษาฝรั่งเศสเป็นวิชาเอกตามลำดับดังนี้คือ 1. เป็นวิชาที่น่าสนใจ 2. เป็นวิชาที่ชอบตั้งแต่ยังเรียนอยู่ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-5 3. มีความตั้งใจที่จะเลือกเรียนวิชานี้ 4. เพื่อเพิ่มพูนความรู้ด้านภาษาต่างประเทศให้มากขึ้นอีก 1 ภาษา นอกเหนือไปจากภาษาอังกฤษ 5. เป็นภาษาที่มีสำเนียงไพเราะน่าฟัง และ 6. มีความประทับใจในอาจารย์ผู้สอนภาษาฝรั่งเศสในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-5

งานวิจัยในต่างประเทศ

การวิจัยเกี่ยวกับสาเหตุหรือเหตุผลในการเลือกอาชีพบรรณารักษะหรือเลือกศึกษาทางด้านบรรณารักษศาสตร์นี้ ในต่างประเทศได้มีผู้ทำการวิจัยไว้บ้างดังนี้

เฮนรี และโรเช่ (Henry and Roache. 1975 : 333 - 341) ได้ศึกษาเรื่อง ทำไมคนจึงเลือกเรียนวิชาบรรณารักษศาสตร์ จุดประสงค์ในการวิจัยครั้งนี้ เพื่อ

1. สำรวจอย่างละเอียดว่าทำไมบุคคลจึงเลือกเรียนวิชาบรรณารักษศาสตร์
2. ต้องการทราบว่านักศึกษาที่ศึกษาอยู่ต่างรัฐกันมีเหตุผลในการเลือกเรียนที่เหมือนกันหรือแตกต่างกันหรือไม่ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาที่เรียนวิชาเอกบรรณารักษศาสตร์ที่ศึกษาอยู่ทั้งในมหาวิทยาลัยและวิทยาลัยในประเทศออสเตรเลีย เครื่องมือที่ใช้คือ แบบสอบถาม ผลของการศึกษาพบว่า

1. สาเหตุในการเลือกเรียนวิชาบรรณารักษศาสตร์นั้นไม่ได้ขึ้นอยู่กับเพศ อายุ ลักษณะวิชา ประสบการณ์และสถาบัน
2. การเลือกเรียนวิชานี้เพื่อใช้ในการประกอบอาชีพซึ่งถือว่าเป็นอาชีพที่น่าสนใจอาชีพหนึ่งในสังคม และ
3. สาเหตุในการเลือกวิชาชีบบรรณารักษศาสตร์ของนักศึกษา ได้แก่ ชอบหนังสือและรักการอ่าน ชอบทำงานกับคน ชอบทำประโยชน์ให้กับสังคม และเพื่อเพิ่มพูนความรู้ในวิชาชีพ ตามลำดับ เหตุผลในการเลือกอาชีพบรรณารักษะเหล่านี้ ส่วนใหญ่สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ แซนด์ดู (Sandhu. 1971 : 432 - 445) ที่ได้ศึกษาถึงความเข้าใจเกี่ยวกับงานของบรรณารักษศาสตร์ มหาวิทยาลัยและนักศึกษาวชิบบรรณารักษศาสตร์ ซึ่งในการศึกษาครั้งนี้ แซนด์ดู ได้ถามเกี่ยวกับเหตุผลในการเลือกอาชีพบรรณารักษะ พบว่า สาเหตุที่เลือกอาชีพบรรณารักษะนั้น ส่วนใหญ่เป็นเพราะรักหนังสือและชอบการบริการแก่ประชาชน สอดคล้องกับงานวิจัยของ แม็คมาฮัน (McMahon. 1967 : 107) ที่ได้ทำการศึกษาเรื่อง บุคลิกภาพของบรรณารักษะ โดยเน้นค่านิยมทางสังคมและทัศนคติต่ออาชีพบรรณารักษะ ผลการศึกษาพบว่าเหตุผลในการเลือกอาชีพบรรณารักษะนั้น บรรณารักษะชายให้เหตุผลดังนี้คือ สนใจหนังสือ เป็นอาชีพที่มีประโยชน์ต่อชุมชน เป็นอาชีพที่ถุกใจ ต้องการช่วยเหลือผู้อื่น รักหนังสือ รักการอ่านและความรู้ ตำแหน่งว่างของงานในขณะนั้น ปรารถนาจะบริการสังคม ส่วนกลุ่มตัวอย่างเพศหญิงได้ให้เหตุผลในการเลือกอาชีพดังนี้คือ อาชีพบรรณารักษะน่าสนใจ ชอบทำงานกับหนังสือ

ค่าจ้างที่เป็นธรรม เป็นงานที่มีประโยชน์ที่สุดในเวลานั้น รักหนังสือตั้งแต่เป็นเด็ก ชอบห้องสมุดโรงเรียน ชอบการอ่าน ชอบช่วยเหลือบุคคลต่าง ๆ มีโอกาสได้เห็นหนังสือในวงกว้างและคิดว่าห้องสมุดมีความสำคัญ ตามลำดับ

เหตุผลในการเลือกอาชีพบรรณารักษ์นอกเหนือจากดังกล่าวข้างต้นแล้ว ในเรื่องขององค์ประกอบภายนอกหรืออิทธิพลจากสิ่งแวดล้อมภายนอกก็มีส่วนต่อการตัดสินใจของนักศึกษาวิชาบรรณารักษศาสตร์ด้วย ดังเช่น งานวิจัยของไบรอัน (Bryan. 1952 : 146 - 147) ที่ได้ศึกษาเรื่องแรงจูงใจที่ทำให้บุคคลเลือกอาชีพบรรณารักษ์ เช่นเดียวกับ รีแกน (Reagan. 1958 : 95 - 96) ที่ได้ศึกษาถึงองค์ประกอบต่าง ๆ ในสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษาที่มีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพบรรณารักษ์ของนักศึกษาวิชาเอกบรรณารักษศาสตร์พบว่า องค์ประกอบด้านบุคคลต่าง ๆ (Individuals) มีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพบรรณารักษ์มากที่สุด โดยเฉพาะบรรณารักษ์ที่พยายามทำให้นักศึกษาได้ตระหนักถึงวิชาบรรณารักษศาสตร์ นอกจากนี้ในบางสถาบัน บุคลากรฝ่ายบริหาร คณะอาจารย์และอาจารย์แนะแนว ก็มีผลสนับสนุนด้วยเช่นกัน ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ มอริสัน (Morrison. 1970 : 65) ที่ได้ทำวิจัยเกี่ยวกับอาชีพบรรณารักษ์ในสถาบันระดับอุดมศึกษาในด้านแรงจูงใจในการตัดสินใจเข้าสู่อาชีพบรรณารักษ์ พบว่า บุคคลที่มีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพนี้ได้แก่ บรรณารักษ์ในสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษาและสำหรับด้านการติดต่อกับห้องสมุดที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกอาชีพบรรณารักษ์นี้ก็คือ การได้เคยเป็นนักศึกษาช่วยงาน การทำงานเสมียนในห้องสมุด ตามลำดับ ส่วนองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับอาชีพที่มีผลต่อการเลือกอาชีพนี้ได้แก่ การได้เกี่ยวข้องกับกิจกรรมต่าง ๆ ในห้องสมุด โอกาสในการบริการในด้านแรงจูงใจทางด้านเศรษฐกิจในการเข้าสู่อาชีพบรรณารักษ์นั้นคือ สถานภาพของอาชีพ สถานการทำงาน ตามลำดับ

ในปี 1988 เมอห์น และโฮม (Moen and Heim. 1988 : 858 - 860, 885) ได้ศึกษาเรื่องของบรรณารักษ์ยุคใหม่เกี่ยวกับเหตุผลในการเข้าสู่วิชาชีพบรรณารักษ์ และอิทธิพลในการตัดสินใจเลือกเรียนวิชาบรรณารักษศาสตร์ของนักศึกษาระดับปริญญาโทที่ศึกษาอยู่ในมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ในปี 1988 จำนวน 3,362 คน เป็นหญิงร้อยละ 80.9 และ

ชายร้อยละ 19.1 พบว่า สิ่งที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกเรียนวิชาบรรณารักษศาสตร์
ของนักศึกษา ก็คือ เพื่อน บรรณารักษ์ห้องสมุดประชาชน ครู บรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียน
และบรรณารักษ์ห้องสมุดมหาวิทยาลัย ตามลำดับ

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. การกำหนดกลุ่มประชากรและการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง
2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

การกำหนดกลุ่มประชากรและการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ได้แก่ นักศึกษาระดับปริญญาตรี หลักสูตร 4 ปี ภาคปกติ ชั้นปีที่ 1-4 ที่เลือกเรียนวิชาเอกบรรณารักษศาสตร์ สังกัดคณะต่าง ๆ ในมหาวิทยาลัยและวิทยาลัยครู ปีการศึกษา 2532 จำนวน 3,643 คน

กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้คือ กลุ่มตัวอย่างที่สุ่มมาจากประชากรที่เป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรี หลักสูตร 4 ปี ภาคปกติ ชั้นปีที่ 1-4 ที่เลือกเรียนวิชาเอกบรรณารักษศาสตร์ในมหาวิทยาลัยและวิทยาลัยครู โดยกำหนดขนาดร้อยละ 12 ของนักศึกษาทั้งหมดได้กลุ่มตัวอย่าง 437 คน จากจำนวนประชากร 3,643 คน จากนั้นใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ได้กลุ่มตัวอย่างตามสัดส่วนดังนี้

1. นักศึกษาระดับปริญญาตรีที่เลือกเรียนวิชาเอกบรรณารักษศาสตร์ในมหาวิทยาลัย จำนวนแต่ละมหาวิทยาลัยได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 234 คน ดังรายละเอียดในตาราง :

ตาราง 1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามมหาวิทยาลัย

สถาบัน	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
1. มหาวิทยาลัยขอนแก่น	146	18
2. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	1	1 [*]
3. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่	113	14
4. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	43	5
5. มหาวิทยาลัยรามคำแหง	1,491	179
6. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางแสน	46	6
7. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม	13	2
8. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา	27	3
9. มหาวิทยาลัยศิลปากร พระราชวังสนามจันทร์	8	1 ^{**}
10. มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ปัตตานี	58	7
รวม	1,946	236

* เนื่องจากมีประชากรเพียง 1 คน จึงนำมาเป็นกลุ่มตัวอย่างด้วย

** เนื่องจากมีประชากรจำนวนน้อยมาก สุ่มกลุ่มตัวอย่างตามสัดส่วนแล้วได้ไม่ถึง

1 คน แต่ต้องการกลุ่มตัวอย่างของมหาวิทยาลัยแห่งนี้ จึงถือว่าได้กลุ่มตัวอย่าง

1 คน

2. นักศึกษาระดับปริญญาตรีที่เลือกเรียนวิชาเอกบรรณารักษศาสตร์ในวิทยาลัยครู
 จำนวนแต่ละวิทยาลัยครูได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 203 คน ดังตาราง 2

ตาราง 2 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามวิทยาลัยครู

สถาบัน	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
1. วิทยาลัยครูกาญจนบุรี	23	3
2. วิทยาลัยครูกำแพงเพชร	21	3
3. วิทยาลัยครูจันทระเกษม	88	10
4. วิทยาลัยครูเชียงใหม่	29	3
5. วิทยาลัยครูเชียงใหม่	41	5
6. วิทยาลัยครูเทพสตรี	95	11
7. วิทยาลัยครูธนบุรี	77	9
8. วิทยาลัยครูนครราชสีมา	84	10
9. วิทยาลัยครูนครศรีธรรมราช	76	9
10. วิทยาลัยครูบ้านสมเด็จเจ้าพระยา	92	11
11. วิทยาลัยครูพระนคร	51	6
12. วิทยาลัยครูนิบลสงคราม	40	5
13. วิทยาลัยครูเพชรบุรี	75	9
14. วิทยาลัยครูเพชรบุรีนิทยาลงกรณ์	130	15
15. วิทยาลัยครูเพชรบูรณ์	67	8
16. วิทยาลัยครูภูเก็ต	42	5
17. วิทยาลัยครูมหาสารคาม	35	4
18. วิทยาลัยรำไพพรรณี	18	2

ตาราง 2 (ต่อ)

สถาบัน	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
19. วิทยาลัยครูเลย	73	9
20. วิทยาลัยครูสกลนคร	91	11
21. วิทยาลัยครูสงขลา	78	9
22. วิทยาลัยครูสวนสุนันทา	105	13
23. วิทยาลัยครูสุราษฎร์ธานี	82	10
24. วิทยาลัยครูสุรินทร์	41	5
25. วิทยาลัยครูหมู่บ้านจอมบึง	16	2
26. วิทยาลัยครูอุดรธานี	63	8
27. วิทยาลัยครูอุดรดิตถ์	39	5
28. วิทยาลัยครูอบลราชธานี	25	3
รวม	1,697	203

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

1. ลักษณะของเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลคือแบบสอบถาม ประกอบด้วยคำถามประเภทเลือกตอบและมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scales) แบบสอบถามชุดนี้แบ่งออกเป็น 2 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นรายละเอียดส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ ชั้นปีที่ศึกษา สถาบันการศึกษาที่สังกัด ผลการเรียน และประสบการณ์ทางวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามถึงเหตุผลในการเลือกเรียนวิชาเอกบรรณารักษศาสตร์ ซึ่งเป็นเหตุผลที่เกิดจากองค์ประกอบภายในจำนวน 17 ข้อ จากข้อ 1 ถึงข้อ 17 และเหตุผลที่เกิดจากองค์ประกอบภายนอกจำนวน 19 ข้อ จากข้อ 18 ถึงข้อ 36 คำถามแต่ละข้อเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับ โดยกำหนดจากค่ามากไปหาน้อยตามลำดับดังนี้

มากที่สุด	หมายถึง	เป็นเหตุผลที่นักศึกษาเลือกเรียนวิชาเอกบรรณารักษศาสตร์มากที่สุด
มาก	หมายถึง	เป็นเหตุผลที่นักศึกษาเลือกเรียนวิชาเอกบรรณารักษศาสตร์มาก
ปานกลาง	หมายถึง	เป็นเหตุผลที่นักศึกษาเลือกเรียนวิชาเอกบรรณารักษศาสตร์ปานกลาง
น้อย	หมายถึง	เป็นเหตุผลที่นักศึกษาเลือกเรียนวิชาเอกบรรณารักษศาสตร์น้อย
น้อยที่สุด	หมายถึง	เป็นเหตุผลที่นักศึกษาเลือกเรียนวิชาเอกบรรณารักษศาสตร์น้อยที่สุด

2. การสร้างเครื่องมือ ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

2.1 ศึกษาคุณลักษณะและคุณสมบัติของผู้ประกอบวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์ จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะของบรรณารักษ์ของ สุริทอง ศรีสะอาด (2523 : 107 - 119) และงานวิจัยของศรีสมร คุณากรบดินทร์ (2524 : 58 - 67)

2.2 ศึกษาเรื่ององค์ประกอบต่าง ๆ ที่มีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพและสาขาวิชาเรียนจากทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

2.3 ศึกษาหลักการและวิธีการสร้างแบบสอบถามของวิเชียร เกตุสิงห์ (2524) และอุทุมพร จามรมาน (2530)

2.4 สร้างข้อคำถามเกี่ยวกับเหตุผลในการเลือกเรียนวิชาเอกบรรณารักษศาสตร์ที่เกิดจากองค์ประกอบต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอก

2.5 นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นจำนวน 33 ข้อ เสนอต่อประธานและกรรมการที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ของข้อคำถาม ความเหมาะสมในการใช้ถ้อยคำ และสำนวนภาษา ซึ่งประธานและกรรมการได้เสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับข้อคำถามและแก้ไขการใช้ภาษาให้รัดกุมยิ่งขึ้น

2.6 นำข้อเสนอนแนะและส่วนที่ต้องแก้ไขไปปรับปรุงแบบสอบถามแล้วเสนอต่อประธานและกรรมการที่ปรึกษาอีกครั้งหนึ่ง

2.7 นำแบบสอบถามที่แก้ไขแล้วไปทดลองใช้กับนักศึกษาที่เรียนวิชาเอกบรรณารักษศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 3-4 และนักศึกษาระดับปริญญาโทชั้นปีที่ 1-2 จำนวน 20 คน เพื่อตรวจสอบความเข้าใจในการอ่านข้อความ ความถูกต้องในการใช้ภาษาและความเหมาะสมของข้อคำถาม พบว่า มีบางข้อที่นักศึกษาเสนอแนะให้แก้ไขข้อความให้เข้าใจชัดเจนยิ่งขึ้น และให้เพิ่มเติมข้อคำถาม

2.8 ผู้วิจัยได้แก้ไขถ้อยคำสำนวนและเพิ่มเติมข้อคำถามแล้วให้ประธานและกรรมการที่ปรึกษาตรวจสอบความถูกต้องอีกครั้งหนึ่ง จากนั้นจึงนำแบบสอบถามที่เพิ่มเติมและแก้ไขแล้วทั้งหมดจำนวน 36 ข้อ จัดพิมพ์เป็นแบบสอบถามฉบับจริง เพื่อใช้ในการเก็บข้อมูลต่อไป

รายละเอียดของแบบสอบถามมีอยู่ในภาคผนวก

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังต่อไปนี้

1. ผู้วิจัยติดต่อนักศึกษาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ให้ออกหนังสือถึงหัวหน้าภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ ในสถาบันต่าง ๆ ที่เปิดสอนวิชาบรรณารักษศาสตร์ เพื่อขอความร่วมมือในการแจกและเก็บรวบรวมแบบสอบถาม

2. ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามพร้อมกับแบบหนังสือนำจากนักศึกษาลัยไปให้หัวหน้าภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ เพื่อแจกแบบสอบถามให้กับนักศึกษาวิชาเอก

บรรณารักษศาสตร์ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาคทางไปรษณีย์ โดยเริ่มส่งแบบสอบถามวันที่ 20 พฤศจิกายน 2532 ยกเว้นที่มหาวิทยาลัยรามคำแหง ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปให้หัวหน้าภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ด้วยตนเอง และขอความร่วมมือหัวหน้าภาคในการแจกและเก็บรวบรวมแบบสอบถามให้ และนัดหมายวันรับแบบสอบถามคืน และมีแบบสอบถามบางส่วนได้ให้เพื่อนของผู้วิจัยแจกและเก็บรวบรวมให้

3. แบบสอบถามที่ยังไม่ได้รับคืนมานั้น ผู้วิจัยส่งจดหมายทวงถามไปอีกครั้งหนึ่งปรากฏว่าแบบสอบถามได้รับกลับคืนมาทั้งหมด เมื่อวันที่ 31 มกราคม 2533 เป็นแบบสอบถามที่ส่งไปให้นักศึกษาวิชาเอกบรรณารักษศาสตร์ในมหาวิทยาลัย จำนวน 236 ฉบับ ได้รับคืนมาและเป็นฉบับที่สมบูรณ์จำนวน 210 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 88.98 และแบบสอบถามที่ส่งไปให้นักศึกษาวิชาเอกบรรณารักษศาสตร์ในวิทยาลัยครูจำนวน 203 ฉบับ ได้รับคืนและสมบูรณ์จำนวน 203 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100.00 ดังตาราง 3

ตาราง 3 จำนวนแบบสอบถามที่ได้รับคืนและสมบูรณ์จำแนกตามสถาบัน

สถาบัน	จำนวนแบบสอบถามที่ส่งไป	จำนวนแบบสอบถามที่ได้รับคืนและเป็นฉบับสมบูรณ์	ร้อยละ
มหาวิทยาลัย	236	210	88.98
วิทยาลัยครู	203	203	100.00
รวม	439	413	94.07

การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล ดำเนินการตามลำดับดังนี้

1. นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาทั้งหมด ตรวจสอบ คัดเลือกไว้เฉพาะฉบับที่สมบูรณ์ ได้แบบสอบถามที่สมบูรณ์จำนวน 413 ฉบับ

2. นำแบบสอบถามแต่ละฉบับมาลงรหัสในแบบรายการและนำเข้าเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS-X (Statistical Package for Social Science-X) เพื่อวิเคราะห์หาค่าต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

- 2.1 คำนวณถึร้อยละของแบบสอบถามตอนที่ 1 ซึ่งเป็นรายละเอียดส่วนตัว
- 2.2 หาค่าเฉลี่ยเป็นรายข้อและรวมทุกข้อโดยแปลงค่านำหนักในการตอบ

ดังนี้

มากที่สุด	มีค่า	5	คะแนน
มาก	มีค่า	4	คะแนน
ปานกลาง	มีค่า	3	คะแนน
น้อย	มีค่า	2	คะแนน
น้อยที่สุด	มีค่า	1	คะแนน

และค่าเฉลี่ยที่ได้จะแปลความสำคัญตามเกณฑ์ดังนี้

ค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง	4.50 - 5.00	หมายถึง	มากที่สุด
	3.50 - 4.49	หมายถึง	มาก
	2.50 - 3.49	หมายถึง	ปานกลาง
	1.50 - 2.49	หมายถึง	น้อย
	1.00 - 1.49	หมายถึง	น้อยที่สุด

2.3 เปรียบเทียบความแตกต่างของเหตุผลในการเลือกเรียนวิชาเอก บรรณารักษศาสตร์ ที่เกิดจากภายในและภายนอก จำแนกตาม สถาบันการศึกษา ผลการเรียน และประสบการณ์ทางวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์ โดยใช้สูตร t-test

3. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 ค่าร้อยละ

$$\text{ร้อยละของรายการใด} = \frac{\text{จำนวนความถี่ของรายการนั้น}}{\text{จำนวนความถี่ทั้งหมด}} \times 100$$

3.2 หาค่าเฉลี่ย (Mean) ใช้ในการหาค่าเฉลี่ยของคำตอบจากแบบสอบถาม
มาตราส่วนประเมินค่า โดยใช้สูตร (ประคอง กรรณสูต. ม.ป.ป. : 66)

$$\bar{X} = \frac{\sum fx}{N}$$

เมื่อ \bar{X} แทน ค่าเฉลี่ย
 $\sum fx$ แทน ผลรวมทั้งหมดของความถี่คูณคะแนนในช่องเดียวกัน
 n แทน จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม

3.3 หาล้วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยใช้สูตร (ล้วน สายยศ และอังคณา
 สายยศ. 2528 : 64)

$$S = \frac{n\sum fx^2 - (\sum fx)^2}{n(n - 1)}$$

เมื่อ X แทน ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนน
 $\sum fx^2$ แทน ผลรวมคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง
 $(\sum fx)^2$ แทน ผลรวมของคะแนนดิบทั้งหมดยกกำลังสอง
 n แทน จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม

3.4 เปรียบเทียบเหตุผลที่เกิดจากภายในและภายนอกในการเลือกเรียน
วิชาเอกบรรณารักษศาสตร์ จำแนกตามสถาบันการศึกษา ผลการเรียน และประสบการณ์
ทางวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์ โดยใช้สูตร t-test Independent (ล้วน สายยศ และ
อังคณา สายยศ. 2528 : 85)

$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\frac{(n_1 - 1)S_1^2 + (n_2 - 1)S_2^2}{(n_1 + n_2 - 2)} \left(\frac{1}{n_1} + \frac{1}{n_2} \right)}}$$

เมื่อ \bar{X}_1, \bar{X}_2 แทน คะแนนเฉลี่ยของแต่ละกลุ่ม
 S_1^2, S_2^2 แทน ความแปรปรวนของคะแนนในแต่ละกลุ่ม
 n_1, n_2 แทน จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามของแต่ละกลุ่ม

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อความเข้าใจตรงกันในการแปลความหมายของการวิเคราะห์และการแปลผลข้อมูล ผู้วิจัยจึงกำหนดสัญลักษณ์ต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

- X แทน ค่าคะแนนเฉลี่ย
- n แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
- S แทน ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
- t แทน ค่าที่ใช้พิจารณา t - distribution
- df แทน ชั้นของความเป็นอิสระ (Degree of Freedom)
- * แทน นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
- ** แทน นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในรูปตารางและการบรรยาย ตามลำดับดังนี้

1. รายละเอียดส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม
2. เหตุผลในการเลือกเรียนวิชาเอกบรรณารักษศาสตร์ของนักศึกษาที่เกิดจากเหตุผลภายในและเหตุผลที่เกิดจากภายนอก
3. การเปรียบเทียบเหตุผลในการเลือกเรียนวิชาเอกบรรณารักษศาสตร์ของนักศึกษาที่ศึกษาอยู่ในสถาบันที่ต่างกัน

4. การเปรียบเทียบเหตุผลในการเลือกเรียนวิชาเอกบรรณารักษศาสตร์ของนักศึกษาที่มีผลการเรียนต่างกัน

5. การเปรียบเทียบเหตุผลในการเลือกเรียนวิชาเอกบรรณารักษศาสตร์ของนักศึกษาที่มีประสบการณ์ทางวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์ต่างกัน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. รายละเอียดส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม ปรากฏในตาราง 4

ตาราง 4 รายละเอียดส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตาม เพศ สถาบันการศึกษา ผลการเรียน สายวิชาที่จบจากชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 และประสบการณ์ทางวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์

สถานภาพ	จำนวน (n = 413)	ร้อยละ
1. เพศ		
1.1 เพศชาย	50	12.10
1.2 เพศหญิง	363	87.90
2. สถาบันการศึกษาที่สังกัด		
2.1 มหาวิทยาลัย	210	50.80
2.2 วิทยาลัยครู	203	49.20
3. ผลการเรียนในระดับก่อนปริญญาตรี		
3.1 คะแนนเฉลี่ย 2.50 - 4.00	254	61.50
3.2 คะแนนเฉลี่ย 1.00 - 2.49	159	38.50

ตาราง 4 (ต่อ)

สถานภาพ	จำนวน (n = 413)	ร้อยละ
4. สาขาวิชาที่จบจากชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย		
4.1 สาขาวิชาสามัญ	378	91.53
4.2 สาขาวิชาชีพ	35	8.47
5. ประสบการณ์ทางวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์		
5.1 เคยมีประสบการณ์ทางวิชาชีพ บรรณารักษศาสตร์	287	69.50
5.2 ไม่มีประสบการณ์ทางวิชาชีพ บรรณารักษศาสตร์	126	30.50

จากตาราง 4 แสดงว่า จำนวนนักศึกษาที่เรียนวิชาเอกบรรณารักษศาสตร์ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามจำนวน 413 คน เป็นเพศชาย 50 คน คิดเป็นร้อยละ 12.10 เพศหญิง 363 คิดเป็นร้อยละ 87.90 จำแนกตามสถาบันที่นักศึกษาสังกัดเป็นนักศึกษาที่ศึกษาอยู่ในมหาวิทยาลัย 210 คน คิดเป็นร้อยละ 50.80 และศึกษาอยู่ในวิทยาลัยครู จำนวน 203 คน คิดเป็นร้อยละ 49.20 ผลการเรียนในระดับก่อนปริญญาตรีสูงคือ คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 2.50 - 4.00 จำนวน 254 คน คิดเป็นร้อยละ 61.50 และ ผลการเรียนในระดับก่อนปริญญาตรีต่ำคือ คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 1.00 - 2.49 จำนวน 159 คน คิดเป็นร้อยละ 38.50 สาขาวิชาที่นักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจบจากชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายโดยจบจากสาขาวิชาสามัญ จำนวน 378 คน คิดเป็นร้อยละ 91.33 และ จบจากสาขาวิชาชีพ 35 คน คิดเป็นร้อยละ 8.47 สำหรับประสบการณ์ทางวิชาชีพ

บรรณารักษศาสตร์ ผู้ที่เคยมีประสบการณ์ทางวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์ จำนวน 287 คน คิดเป็นร้อยละ 69.50 และผู้ที่ไม่เคยมีประสบการณ์ทางวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์ จำนวน 126 คน คิดเป็นร้อยละ 30.50

2. เหตุผลในการเลือกเรียนวิชาเอกบรรณารักษศาสตร์ของนักศึกษาที่เกิดจากเหตุผลภายในและเหตุผลที่เกิดจากภายนอก ปรากฏในตาราง 5

ตาราง 5 ค่าเฉลี่ยของเหตุผลในการเลือกเรียนวิชาเอกบรรณารักษศาสตร์ของนักศึกษาที่เกิดจากเหตุผลภายในและเหตุผลที่เกิดจากภายนอก

เหตุผลในการเลือกเรียนวิชาเอกบรรณารักษศาสตร์	ค่าเฉลี่ย	แปลความ
1. เหตุผลที่เป็นอิทธิพลที่เกิดจากภายใน		
1.1 สนใจและมีใจรักในวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์	3.559	มาก
1.2 ชอบงานให้บริการทางวิชาการและความรู้แก่คนทั่วไป	3.678	มาก
1.3 เพราะวิชาชีพนี้พัฒนาและทำประโยชน์ให้กับสถานศึกษาและสังคม	4.080	มาก
1.4 มีโอกาสได้คลุกคลีอยู่กับหนังสือซึ่งเป็นแหล่งความรู้หลายประเภท	4.104	มาก
1.5 ทำให้มีความรู้ ความเข้าใจในระบบการใช้และการจัดห้องสมุดในลักษณะที่ถูกต้อง	3.990	มาก
1.6 เป็นวิชาชีพที่ทำให้เป็นคนรอบคอบ อดทน และมีระเบียบ	4.036	มาก
1.7 ต้องการพัฒนาและส่งเสริมกิจการของห้องสมุดและวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์	3.652	มาก

ตาราง 5 (ต่อ)

เหตุผลในการเลือกเรียนวิชาเอกบรรณารักษศาสตร์	ค่าเฉลี่ย	แปลความ
1.8 เพราะเห็นว่าห้องสมุดมีความสำคัญต่อการพัฒนาการศึกษา การพัฒนาสังคมและการพัฒนาประเทศ	4.184	มาก
1.9 ชอบค้นคว้าหาความรู้และรักการอ่านสิ่งพิมพ์ต่างๆ	3.857	มาก
1.10 เพราะเป็นวิชาชีพที่มีส่วนช่วยพัฒนาความรู้ของคนในประเทศ	3.978	มาก
1.11 เคยช่วยทำงาน/ฝึกงานในห้องสมุดทำให้เกิดความประทับใจในลักษณะของงาน	3.170	ปานกลาง
1.12 เป็นวิชาชีพที่ทำให้มีความรู้กว้างขวางได้ศึกษาค้นคว้าอยู่เสมอ	4.150	มาก
1.13 เป็นวิชาชีพที่ทำให้มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีได้พบกับคนทุกระดับ	4.019	มาก
1.14 เป็นวิชาชีพที่ต้องทำงานด้วยความละเอียดและประณีต	4.038	มาก
1.15 เพราะวิชาชีพนี้ต้องใช้ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และท้าทายความสามารถ	3.673	มาก
1.16 เพราะมีทัศนคติที่ดีต่องานห้องสมุด	3.685	มาก
1.17 ชอบความมีระบบระเบียบของห้องสมุด	3.802	มาก
ค่าเฉลี่ยรวมของเหตุผลที่เกิดจากภายใน	3.861	มาก

ตาราง 5 (ต่อ)

เหตุผลในการเลือกเรียนวิชาเอกบรรณารักษศาสตร์	ค่าเฉลี่ย	แปลความ
2. เหตุผลที่เป็นอิทธิพลที่เกิดจากภายนอก		
2.1 ไม่มีทางเลือกที่ดีกว่านี้ ไม่ทราบจะเลือกเรียนอะไร	2.478	น้อย
2.2 เพราะสอบเข้าเรียนสาขาอื่นที่ต้องการไม่ได้	2.479	น้อย
2.3 เพราะเป็นวิชาชีพที่มีคนเรียนน้อย	2.753	ปานกลาง
2.4 หางานทำได้ง่าย เป็นที่ต้องการในสังคม	2.739	ปานกลาง
2.5 เพราะใช้ทุนทรัพย์ในการเรียนน้อย	2.545	ปานกลาง
2.6 เพราะมีเพื่อนคนอื่น ๆ เลือกเรียน	1.821	น้อย
2.7 ชอบบรรยากาศของห้องสมุด	3.274	ปานกลาง
2.8 ประทับใจในการทำงานของบรรณารักษ์บางท่าน	3.046	ปานกลาง
2.9 ญาติพี่น้องสนับสนุนและแนะนำให้เรียน	2.286	น้อย
2.10 ได้รับการแนะนำจากสถานศึกษาเดิม	2.186	น้อย
2.11 เป็นวิชาชีพที่มีเกียรติและมีโอกาสก้าวหน้า	3.010	ปานกลาง
2.12 ประทับใจอาจารย์ผู้สอนวิชาการใช้ห้องสมุด	3.111	ปานกลาง
2.13 บิดา มารดา ผู้ปกครองหรือผู้อุปการะแนะนำให้เรียน	2.208	น้อย
2.14 เพราะได้รู้จักวิชาชีพนี้จากเอกสารแนะนำอาชีพ	2.430	น้อย
2.15 บรรณารักษ์ที่รู้จักกันแนะนำให้เรียน	1.896	น้อย
2.16 เพราะสถานภาพหน้าที่การงานมั่นคงปลอดภัย	2.930	ปานกลาง
2.17 เพราะสอบเข้าเรียนได้ง่ายกว่าวิชาชีพอื่น	2.363	น้อย

ตาราง 5 (ต่อ)

เหตุผลในการเลือกเรียนวิชาเอกบรรณารักษศาสตร์	ค่าเฉลี่ย	แปลความ
2.18 ครู/อาจารย์ที่เคยสอนในชั้นมัธยมศึกษา แนะนำให้เรียน	2.017	น้อย
2.19 ครู/อาจารย์ที่สอนในมหาวิทยาลัยแนะนำให้ เรียน	1.852	น้อย
ค่าเฉลี่ยรวมของเหตุผลที่เกิดจากภายนอก	2.496	น้อย
ค่าเฉลี่ยรวมของเหตุผลที่เกิดจากภายนอกและภายใน	3.179	ปานกลาง

จากตาราง 5 แสดงว่า เหตุผลที่เกิดจากอิทธิพลภายในและภายนอกในการเลือกเรียนวิชาเอกบรรณารักษศาสตร์ของนักศึกษาระดับปริญญาตรีในมหาวิทยาลัยและวิทยาลัยครู มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง (3.179) แต่เมื่อแยกเป็นเหตุผลที่เกิดจากอิทธิพลภายในและภายนอกแล้ว ปรากฏว่าเหตุผลในการเลือกเรียนวิชาเอกบรรณารักษศาสตร์ที่เกิดจากอิทธิพลภายในมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก (3.861) และเหตุผลในการเลือกเรียนวิชาเอกบรรณารักษศาสตร์ที่เกิดจากอิทธิพลภายนอก มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อย (2.496) และเมื่อพิจารณาเหตุผลที่เกิดจากอิทธิพลภายในเป็นรายข้อ พบว่า ส่วนใหญ่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และเหตุผลที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ เพราะเห็นว่าห้องสมุดมีความสำคัญต่อการพัฒนาการศึกษา การพัฒนาสังคมและการพัฒนาประเทศ มีเพียงเหตุผลเดียวที่อยู่ในระดับปานกลางคือ เคยช่วยทำงาน/ฝึกงานในห้องสมุด ทำให้เกิดความประทับใจในลักษณะของงาน (3.170)

เหตุผลที่เกิดจากอิทธิพลภายนอกเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า เป็นค่าเฉลี่ยในระดับปานกลาง จำนวน 8 ข้อ จากจำนวน 19 ข้อ

3. การเปรียบเทียบเหตุผลในการเลือกเรียนวิชาเอกบรรณารักษศาสตร์ของนักศึกษาที่ศึกษาอยู่ในสถาบันต่างกัน ปรากฏในตาราง 6

ตาราง 6 เปรียบเทียบเหตุผลในการเลือกเรียนวิชาเอกบรรณารักษศาสตร์ของนักศึกษาที่ศึกษาอยู่ในสถาบันต่างกัน

เหตุผลในการเลือกเรียนวิชาเอกบรรณารักษศาสตร์	มหาวิทยาลัย n = 210		วิทยาลัยครู n = 203		t
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
1. เหตุผลที่เป็นอิทธิพลที่เกิดจากภายใน					
1.1 สนใจและมีใจรักในวิชาชีพ บรรณารักษศาสตร์	3.576	0.273	3.542	0.263	0.40
1.2 ขอบงานให้บริการทางวิชาการและความรู้ แก่คนทั่วไป	3.719	0.837	3.626	0.813	1.15
1.3 เพราะวิชาชีพนี้พัฒนาและทำประโยชน์ให้ กับสถานศึกษาและสังคม	4.024	0.888	4.138	0.724	-1.38
1.4 มีโอกาสได้คลุกคลีอยู่กับหนังสือซึ่งเป็น แหล่งความรู้หลายประเภท	4.081	0.896	4.728	0.852	-0.55
1.5 ทำให้มีความรู้ ความเข้าใจในระบบการ ใช้และการจัดห้องสมุดในลักษณะที่ถูกต้อง	3.914	0.892	4.009	0.824	-1.83
1.6 เป็นวิชาชีพที่ทำให้เป็นคนรอบคอบ อดทน และมีระเบียบ	3.914	0.974	4.162	0.866	-2.73**

ตาราง 6 (ต่อ)

เหตุผลในการเลือกเรียนวิชาเอกบรรณารักษศาสตร์	มหาวิทยาลัย		วิทยาลัย		t
	n = 210		n = 203		
	X	S.D.	X	S.D.	
1.7 ต้องการพัฒนาและส่งเสริมกิจการของ ห้องสมุดและวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์	3.567	1.016	3.749	0.918	-1.91
1.8 เพราะเห็นว่าห้องสมุดมีความสำคัญต่อ การพัฒนาการศึกษา การพัฒนาสังคมและ การพัฒนาประเทศ	4.076	0.899	4.296	0.778	-2.66**
1.9 ชอบค้นคว้าหาความรู้และรักการอ่าน สิ่งพิมพ์ต่าง ๆ	3.891	0.839	3.823	0.750	0.27
1.10 เพราะเป็นวิชาชีพที่มีส่วนช่วยพัฒนาความรู้ ของคนในประเทศ	3.924	0.894	4.035	0.811	-1.31
1.11 เคยช่วยทำงาน/ฝึกงานในห้องสมุด ทำให้ เกิดความประทับใจในลักษณะของงาน	3.010	1.162	3.335	1.159	-2.85**
1.12 เป็นวิชาชีพที่ทำให้มีความรู้กว้างขวางได้ ศึกษาค้นคว้าอยู่เสมอ	4.114	0.768	4.187	0.721	-0.99
1.13 เป็นวิชาชีพที่ทำให้มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีได้พบ กับคนทุกระดับ	3.989	0.681	4.054	0.834	-0.82
1.14 เป็นวิชาชีพที่ต้องทำงานด้วยความละเอียด และประณีต	3.962	0.906	4.108	0.900	-1.65
1.15 เพราะวิชาชีพนี้ต้องใช้ความคิดริเริ่ม สร้างสรรค์และท้าทายความสามารถ	3.695	0.914	3.650	0.896	0.51
1.16 เพราะมีทัศนคติที่ดีต่องานห้องสมุด	3.633	0.925	3.739	0.818	-1.23

ตาราง 6 (ต่อ)

เหตุผลในการเลือกเรียนวิชาเอกบรรณารักษศาสตร์	มหาวิทยาลัย		วิทยาลัยครู		t
	n = 210		n = 203		
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
1.17 ชอบความมีระบบระเบียบของห้องสมุด	3.781	0.896	3.823	0.866	-0.48
รวม	3.815	0.569	3.910	0.538	-1.74
2. เหตุผลที่เป็นอิทธิพลที่เกิดจากภายนอก					
2.1 ไม่มีทางเลือกที่ดีกว่านี้ไม่ทราบจะเลือกเรียนอะไร	2.345	1.163	2.616	1.247	-2.22*
2.2 เพราะสอบเข้าเรียนสาขาอื่นที่ต้องการไม่ได้	2.305	1.261	2.660	1.345	-2.77**
2.3 เพราะเป็นวิชาชีพที่มีคนเรียนน้อย	2.743	1.085	2.764	1.091	-0.19
2.4 หางานทำได้ง่ายเป็นที่ต้องการในสังคม	2.771	0.921	2.704	0.918	0.72
2.5 เพราะใช้ทุนทรัพย์ในการเรียนน้อย	2.419	0.966	2.675	0.846	-2.86**
2.6 เพราะมีเพื่อนคนอื่น ๆ เลือกเรียน	1.714	0.866	1.931	0.998	-2.35*
2.7 ชอบบรรยากาศของห้องสมุด	3.286	1.126	3.261	0.942	0.24
2.8 ประทับใจในการทำงานของบรรณารักษ์บางท่าน	2.929	1.115	3.168	1.086	-2.20*
2.9 ญาติพี่น้องสนับสนุนและแนะนำให้เรียน	2.138	1.192	2.438	1.255	-2.49*
2.10 ได้รับการแนะนำจากสถานศึกษาเดิม	2.100	1.051	2.276	1.082	-1.68
2.11 เป็นวิชาชีพที่มีเกียรติและมีโอกาสก้าวหน้า	3.024	0.951	2.995	0.962	0.31
2.12 ประทับใจอาจารย์ผู้สอนวิชาการใช้ห้องสมุด	3.114	1.052	3.108	1.033	0.06

ตาราง 6 (ต่อ)

เหตุผลในการเลือกเรียนวิชาเอกบรรณารักษศาสตร์	มหาวิทยาลัย n = 210		วิทยาลัย n = 203		t
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
2.13 บิดา มารดา ผู้ปกครองหรือผู้อุปการะ แนะนำให้เรียน	2.090	1.079	2.330	1.141	-2.19*
2.14 เพราะได้รู้จักวิชาชั้นนี้จากเอกสาร แนะแนวอาชีพ	2.368	1.011	2.493	1.119	-1.18
2.15 บรรณารักษ์ที่รู้จักกันแนะนำให้เรียน	1.924	0.970	1.867	0.948	0.60
2.16 เพราะสถานภาพ หน้าที่การงาน มั่นคง ปลอดภัย	3.000	0.968	2.857	0.914	1.54
2.17 เพราะสอบเข้าเรียนได้ง่ายกว่าวิชาอื่น	2.290	1.066	2.438	1.126	-1.37
2.18 ครู/อาจารย์ที่เคยสอนในชั้นมัธยมศึกษา แนะนำให้เรียน	1.981	0.988	2.054	0.971	-0.76
2.19 ครู/อาจารย์ที่สอนในมหาวิทยาลัยแนะนำ ให้เรียน	1.890	0.947	1.813	0.909	0.84
รวม	2.443	0.547	2.550	0.460	-2.15*
รวมทั้งหมด	3.129	0.433	3.230	0.396	-2.46*

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 6 แสดงว่า นักศึกษาวิชาเอกบรรณารักษศาสตร์ที่ศึกษาอยู่ในวิทยาลัยครุ มีคะแนนเหตุผลในการเลือกเรียนวิชาเอกบรรณารักษศาสตร์สูงกว่านักศึกษาวิชาเอก บรรณารักษศาสตร์ที่ศึกษาอยู่ในมหาวิทยาลัยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณา แยกเป็นเหตุผลที่เกิดจากภายใน พบว่า ไม่แตกต่างกัน แต่เหตุผลที่เกิดจากภายนอก พบว่า นักศึกษาวิชาเอกบรรณารักษศาสตร์ที่ศึกษาอยู่ในวิทยาลัยครุมีคะแนนเหตุผลในการเลือกเรียน วิชาเอกบรรณารักษศาสตร์สูงกว่านักศึกษาวิชาเอกบรรณารักษศาสตร์ที่ศึกษาอยู่ในมหาวิทยาลัย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เมื่อพิจารณาเหตุผลที่เกิดจากภายในเป็นรายข้อ พบว่า นักศึกษาวิชาเอก บรรณารักษศาสตร์ ที่ศึกษาอยู่ในวิทยาลัยครุมีคะแนนเหตุผลสูงกว่านักศึกษาวิชาเอก บรรณารักษศาสตร์ที่ศึกษาอยู่ในมหาวิทยาลัย จำนวน 3 ข้อคือ เป็นวิชาชีพที่ทำให้เป็นคน รอบคอบ อดทน และมีระเบียบ เพราะเห็นว่าห้องสมุดมีความสำคัญต่อการพัฒนาการศึกษา การพัฒนาสังคมและการพัฒนาประเทศ และเคยช่วยทำงาน/ฝึกงานในห้องสมุด ทำให้เกิด ความประทับใจในลักษณะของงาน โดยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ส่วนเหตุผลที่เกิดจากภายนอกเป็นรายข้อ พบว่า นักศึกษาวิชาเอกบรรณารักษศาสตร์ ที่ศึกษาอยู่ในวิทยาลัยครุมีคะแนนเหตุผลสูงกว่านักศึกษาวิชาเอกบรรณารักษศาสตร์ที่ศึกษาอยู่ ในมหาวิทยาลัย 6 ข้อคือ เพราะสอบเข้าเรียนสาขาอื่นที่ต้องการไม่ได้ และเพราะใช้ทุน ทรัพย์ในการเรียนน้อย โดยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และไม่มีทาง เลือกที่ดีกว่านี้ไม่ทราบจะเลือกเรียนอะไร เพราะมีเพื่อนคนอื่น ๆ เลือกเรียน ประทับใจ ในการทำงานของบรรณารักษ์บางท่าน ญาติพี่น้องสนับสนุนและแนะนำให้เรียน และบิดา มารดาผู้ปกครองหรือผู้อุปการะแนะนำให้เรียน โดยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05

4. การเปรียบเทียบเหตุผลในการเลือกเรียนวิชาเอกบรรณารักษศาสตร์ของนักศึกษาที่มีผลการเรียนต่างกัน ปรากฏในตาราง 7

ตาราง 7 เปรียบเทียบเหตุผลในการเลือกเรียนวิชาเอกบรรณารักษศาสตร์ของนักศึกษาที่มีผลการเรียนต่างกัน

เหตุผลในการเลือกเรียนวิชาเอกบรรณารักษศาสตร์	ผลการเรียนสูง n = 254		ผลการเรียนต่ำ n = 159		t
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
	1. เหตุผลที่เป็นอิทธิพลที่เกิดจากภายใน				
1.1 สนใจและมีใจรักในวิชาชีพ บรรณารักษศาสตร์	2.535	0.869	3.598	0.865	-0.71
1.2 ชอบงานให้บริการทางวิชาการและความรู้ แก่คนทั่วไป	3.665	0.826	3.686	0.828	-0.24
1.3 เพราะวิชาชีพนี้พัฒนาและทำประโยชน์ให้ กับสถานศึกษาและสังคม	4.087	0.825	4.069	0.865	0.21
1.4 มีโอกาสได้คลุกคลีอยู่กับหนังสือซึ่งเป็น แหล่งความรู้หลายประเภท	4.114	0.870	4.088	0.881	0.30
1.5 ทำให้มีความรู้ ความเข้าใจในระบบการ ใช้และการจัดห้องสมุดในลักษณะที่ถูกต้อง	3.965	0.864	4.031	0.860	-0.77
1.6 เป็นวิชาชีพที่ทำให้เป็นคนรอบคอบ อดทน และมีระเบียบ	4.028	0.913	4.050	0.960	-0.24
1.7 ต้องการพัฒนาและส่งเสริมกิจการของ ห้องสมุดและวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์	3.630	0.968	3.698	0.979	-0.69

ตาราง 7 (ต่อ)

เหตุผลในการเลือกเรียนวิชาเอกบรรณารักษศาสตร์	ผลการเรียนสูง		ผลการเรียนต่ำ		t
	n = 254		n = 159		
	X	S.D.	X	S.D.	
1.8 เพราะเห็นว่าห้องสมุดมีความสำคัญต่อการพัฒนาการศึกษา การพัฒนาสังคม และการพัฒนาประเทศ	4.217	0.846	4.132	0.850	0.99
1.9 ชอบค้นคว้าหาความรู้และรักการอ่านสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ	3.894	0.975	3.799	0.825	1.18
1.10 เพราะเป็นวิชาชีพที่มีส่วนช่วยพัฒนาความรู้ของคนในประเทศ	4.008	0.820	3.931	0.915	0.89
1.11 เคยช่วยทำงาน/ฝึกงานในห้องสมุดทำให้เกิดความประทับใจในลักษณะของงาน	3.158	1.176	3.189	1.165	-0.26
1.12 เป็นวิชาชีพที่ทำให้มีความรู้กว้างขวางได้ศึกษาค้นคว้าอยู่เสมอ	4.185	0.707	4.094	0.802	1.20
1.13 เป็นวิชาชีพที่ทำให้มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีได้พบกับคนทุกระดับ	3.988	0.869	4.069	0.812	-0.95
1.14 เป็นวิชาชีพที่ต้องทำงานด้วยความละเอียดและประณีต	3.984	0.898	4.113	0.914	-1.41
1.15 เพราะวิชาชีพนี้ต้องใช้ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และท้าทายความสามารถ	3.646	0.903	3.717	0.908	-0.78
1.16 เพราะมีทัศนคติที่ดีต่องานห้องสมุด	3.701	0.887	3.660	0.856	0.46
1.17 ชอบความมีระบบระเบียบของห้องสมุด	3.701	0.887	3.660	0.856	0.46
รวม	3.859	0.544	3.866	0.575	-0.13

ตาราง 7 (ต่อ)

เหตุผลในการเลือกเรียนวิชาเอกบรรณารักษศาสตร์	ผลการเรียนสูง		ผลการเรียนต่ำ		t
	n = 254		n = 159		
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
2. เหตุผลที่เป็นอิทธิพลที่เกิดจากภายนอก					
2.1 ไม่มีทางเลือกที่ดีกว่านี้ ไม่ทราบจะเลือกเรียนอะไร	2.417	1.212	2.576	1.207	-1.29
2.2 เพราะสอบเข้าเรียนสาขาอื่นที่ต้องการไม่ได้	2.441	1.335	2.541	1.282	-0.75
2.3 เพราะเป็นวิชาชีพที่มีคนเรียนน้อย	2.705	1.108	2.830	1.051	-1.14
2.4 หางานทำได้ง่าย เป็นที่ต้องการในสังคม	2.677	0.965	2.837	0.920	-1.66
2.5 เพราะใช้ทุนทรัพย์ในการเรียนน้อย	2.535	0.952	2.560	0.861	-0.26
2.6 เพราะมีเพื่อนคนอื่น ๆ เลือกเรียน	1.760	0.907	1.918	0.981	-1.67
2.7 ชอบบรรยากาศของห้องสมุด	3.248	1.055	3.315	1.013	-0.63
2.8 ประทับใจในการทำงานของบรรณารักษ์ บางท่าน	2.957	1.140	3.189	1.038	-2.08*
2.9 ญาติพี่น้องสนับสนุนและแนะนำให้เรียน	2.228	1.259	2.377	1.184	-1.20
2.10 ได้รับการแนะนำจากสถานศึกษาเดิม	2.114	1.077	2.302	1.048	-1.74
2.11 เป็นวิชาชีพที่มีเกียรติและมีโอกาสก้าวหน้า	2.972	0.955	3.069	0.955	-1.00
2.12 ประทับใจอาจารย์ผู้สอนวิชาการใช้ ห้องสมุด	3.016	1.052	3.264	1.009	-2.37*
2.13 บิดา มารดา ผู้ปกครองหรือผู้อุปการะ แนะนำให้เรียน	2.173	1.122	2.264	1.105	-0.81

ตาราง 7 (ต่อ)

เหตุผลในการเลือกเรียนวิชาเอกบรรณารักษศาสตร์	ผลการเรียนสูง		ผลการเรียนต่ำ		t
	n = 254		n = 159		
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
2.14 เพราะได้รู้จักวิชาชีพนี้อีกจากเอกสาร แนะนำอาชีพ	2.406	1.084	2.468	1.039	-0.58
2.15 บรรณารักษ์ที่รู้จักกันแนะนำให้เรียน	1.843	0.957	1.981	0.958	-1.43
2.16 เพราะสภาพงาน หน้าที่การงานมั่นคง ปลอดภัย	2.921	0.954	2.943	0.929	-0.23
2.17 เพราะสอบเข้าเรียนได้ง่ายกว่าวิชาอื่น	2.335	1.115	2.409	1.069	-0.67
2.18 ครู/อาจารย์ที่เคยสอนในชั้นมัธยมศึกษา แนะนำให้เรียน	1.921	0.950	2.170	1.008	-2.53**
2.19 ครู/อาจารย์ที่สอนในมหาวิทยาลัยแนะนำ ให้เรียน	1.791	0.891	1.950	0.980	-1.70
รวม	2.446	0.499	2.575	0.514	-2.53*
รวมทั้งหมด	3.152	0.404	3.221	0.437	-1.62

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 7 แสดงว่า นักศึกษาวิชาเอกบรรณารักษศาสตร์ที่มีผลการเรียนสูง และนักศึกษาวิชาเอกบรรณารักษศาสตร์ที่มีผลการเรียนต่ำ มีเหตุผลในการเลือกเรียนวิชาเอกบรรณารักษศาสตร์ไม่แตกต่างกัน และเมื่อแยกเป็นเหตุผลที่เกิดจากภายในและเหตุผลที่เกิดจากภายนอก พบว่า เหตุผลที่เกิดจากภายในไม่แตกต่างกันเช่นกัน ส่วนเหตุผลที่เกิดจากภายนอกแตกต่างกันโดยนักศึกษาวิชาเอกบรรณารักษศาสตร์ที่มีผลการเรียนต่ำ มีคะแนนเหตุผลในการเลือกเรียนวิชาเอกบรรณารักษศาสตร์สูงกว่านักศึกษาวิชาเอกบรรณารักษศาสตร์ที่มีผลการเรียนสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เมื่อพิจารณาเหตุผลที่เกิดจากภายในเป็นรายข้อ พบว่า ไม่แตกต่างกัน แต่เหตุผลที่เกิดจากภายนอกแตกต่างกันโดยนักศึกษาวิชาเอกบรรณารักษศาสตร์ที่มีผลการเรียนต่ำ มีคะแนนเหตุผลสูงกว่านักศึกษาวิชาเอกบรรณารักษศาสตร์ที่มีผลการเรียนสูงในเหตุผล 3 ข้อคือ ประทับใจในการทำงานของบรรณารักษ์บางท่าน ประทับใจอาจารย์ผู้สอนวิชาการ ใ้ห้องสมุด และครู/อาจารย์ที่เคยสอนในชั้นมัธยมศึกษาแนะนำให้เรียนโดยแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5. การเปรียบเทียบเหตุผลในการเลือกเรียนวิชาเอกบรรณารักษศาสตร์ของนักศึกษาที่มีประสบการณ์ทางวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์ต่างกัน ปรากฏในตาราง 8

ตาราง 8 เปรียบเทียบเหตุผลในการเลือกเรียนวิชาเอกบรรณารักษศาสตร์ของนักศึกษา
ที่มีประสบการณ์ทางวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์ต่างกัน

เหตุผลในการเลือกเรียนวิชาเอกบรรณารักษศาสตร์	มีประสบการณ์		ไม่เคยมีประสบ		t
	n = 287		n = 126		
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
1. เหตุผลที่เป็นอิทธิพลที่เกิดจากภายใน					
1.1 สนใจและมีใจรักในวิชาชีพ บรรณารักษศาสตร์	3.620	0.852	3.421	0.889	2.16*
1.2 ขอบงานให้บริการทางวิชาการและความรู้ แก่คนทั่วไป	3.669	0.801	3.683	0.882	-0.15
1.3 เพราะวิชาชีพนี้พัฒนาและทำประโยชน์ให้ กับสถานศึกษาและสังคม	4.056	0.834	4.135	0.852	-0.88
1.4 มีโอกาสได้คลุกคลีอยู่กับหนังสือซึ่งเป็น แหล่งความรู้หลายประเภท	4.146	0.832	4.008	0.959	1.48
1.5 ทำให้มีความรู้ ความเข้าใจในระบบการ ใช้และการจัดห้องสมุดในลักษณะที่ถูกต้อง	3.976	0.858	4.024	0.916	-0.52
1.6 เป็นวิชาชีพที่ทำให้เป็นคนรอบคอบ อดทน และมีระเบียบ	3.986	0.916	4.051	0.956	-1.66
1.7 ต้องการพัฒนาและส่งเสริมกิจการของ ห้องสมุดและวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์	3.634	0.965	3.706	0.988	-0.50
1.8 เพราะเห็นว่าห้องสมุดมีความสำคัญต่อ การพัฒนาการศึกษา การพัฒนาสังคมและ การพัฒนาประเทศ	4.167	0.849	4.222	0.847	-0.61

ตาราง 8 (ต่อ)

เหตุผลในการเลือกเรียนวิชาเอกบรรณารักษศาสตร์	มีประสบการณ์		ไม่เคยมีประสบการณ์		t
	n = 287		n = 126		
	X	S.D.	X	S.D.	
1.9 ชอบค้นคว้าหาความรู้และรักการอ่าน สิ่งพิมพ์ต่าง ๆ	3.836	0.778	3.905	0.834	-0.81
1.10 เพราะเป็นวิชาชีพที่มีส่วนช่วยพัฒนาความรู้ ของคนในประเทศ	3.934	0.852	4.079	0.864	-1.59
1.11 เคยช่วยทำงาน/ฝึกงานในห้องสมุดทำให้ เกิดความประทับใจในลักษณะของงาน	3.376	1.086	2.698	1.222	5.62**
1.12 เป็นวิชาชีพที่ทำให้มีความรู้กว้างขวางได้ ศึกษาค้นคว้าอยู่เสมอ	4.181	0.735	4.079	0.765	1.28
1.13 เป็นวิชาชีพที่ทำให้มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีได้พบ กับคนทุกระดับ	3.997	0.821	4.071	0.905	-0.83
1.14 เป็นวิชาชีพที่ต้องทำงานด้วยความละเอียด และประณีต	4.000	0.865	4.111	0.990	-1.15
1.15 เพราะวิชาชีพนี้ต้องใช้ความคิดริเริ่ม สร้างสรรค์และท้าทายความสามารถ	3.662	0.881	3.698	0.957	-0.38
1.16 เพราะมีทัศนคติที่ดีต่องานห้องสมุด	3.725	0.813	3.595	0.997	1.28
1.17 ชอบความมีระบบระเบียบของห้องสมุด	3.815	0.835	3.770	0.939	0.45
รวม	3.869	0.534	3.845	0.603	0.41

ตาราง 8 (ต่อ)

เหตุผลในการเลือกเรียนวิชาเอกบรรณารักษศาสตร์	มีประสบการณ์		ไม่เคยมีประสบการณ์		t
	n = 287		n = 126		
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
2. เหตุผลที่เป็นอิทธิพลที่เกิดจากภายนอก					
2.1 ไม่มีทางเลือกที่ดีกว่านี้ ไม่ทราบจะเลือกเรียนอะไร	2.420	1.211	2.611	1.226	-1.48
2.2 เพราะสอบเข้าเรียนสาขาอื่นที่ต้องการไม่ได้	2.436	1.285	2.579	1.376	-1.02
2.3 เพราะเป็นวิชาชีพที่มีคนเรียนน้อย	2.704	1.074	2.865	1.112	-1.39
2.4 หางานทำได้ง่าย เป็นที่ต้องการในสังคม	2.808	0.936	2.579	0.966	2.27*
2.5 เพราะใช้ทุนทรัพย์ในการเรียนน้อย	2.558	0.910	2.516	0.936	0.42
2.6 เพราะมีเพื่อนคนอื่น ๆ เลือกเรียน	1.801	0.946	1.865	0.924	-0.63
2.7 ชอบบรรยากาศของห้องสมุด	3.238	1.009	3.238	1.106	0.46
2.8 ประทับใจในการทำงานของบรรณารักษ์บางท่าน	3.115	1.095	2.889	1.119	1.92
2.9 ญาติพี่น้องสนับสนุนและแนะนำให้เรียน	3.314	1.209	2.222	1.283	0.69
2.10 ได้รับการแนะนำจากสถานศึกษาเดิม	2.233	1.053	2.079	1.100	1.35
2.11 เป็นวิชาชีพที่มีเกียรติและมีโอกาสก้าวหน้า	3.060	0.907	2.849	1.044	2.27*
2.12 ประทับใจอาจารย์ผู้สอนวิชาการใช้ห้องสมุด	3.216	0.983	2.873	1.131	3.11**

ตาราง 8 (ต่อ)

เหตุผลในการเลือกเรียนวิชาเอกบรรณารักษศาสตร์	มีประสบการณ์		ไม่เคยมีประสบการณ์		t
	n = 287		n = 126		
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
2.13 บิดา มารดา ผู้ปกครองหรือผู้อุปการะ แนะนำให้เรียน	2.244	1.095	2.127	1.159	0.98
2.14 เพราะได้รู้จักวิชาขึ้นนี้จากเอกสาร แนะนำอาชีพ	2.532	1.045	2.198	1.081	2.95**
2.15 บรรณารักษ์ที่รู้จักกันแนะนำให้เรียน	1.976	0.987	1.714	0.86	2.57**
2.16 เพราะสถานภาพ หน้าที่การงาน มั่นคง ปลอดภัย	2.976	0.833	2.825	1.066	1.39
2.17 เพราะสอบเข้าเรียนได้ง่ายกว่าวิชาขึ้นอื่น	2.390	1.119	2.302	1.045	0.76
2.18 ครู/อาจารย์ที่เคยสอนในชั้นมัธยมศึกษา แนะนำให้เรียน	2.098	0.985	1.833	0.944	2.54*
2.19 ครู/อาจารย์ที่สอนในมหาวิทยาลัยแนะนำ ให้เรียน	1.902	0.885	1.738	1.013	1.66
รวม	2.531	0.480	2.416	0.562	1.99*
รวมทั้งหมด	3.199	0.400	3.130	0.454	1.56

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 8 แสดงว่า นักศึกษาวิชาเอกบรรณารักษศาสตร์ที่มีประสบการณ์ทางวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และนักศึกษาวิชาเอกบรรณารักษศาสตร์ที่ไม่เคยมีประสบการณ์ทางวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์ มีเหตุผลในการเลือกเรียนวิชาเอกบรรณารักษศาสตร์ไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาแยกเป็นเฉพาะเหตุผลที่เกิดจากภายในก็ไม่แตกต่างกัน แต่เหตุผลที่เกิดจากภายนอกแตกต่างกันโดย นักศึกษาวิชาเอกบรรณารักษศาสตร์ที่มีประสบการณ์ทางวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์ มีคะแนนเหตุผลในการเลือกเรียนวิชาเอกบรรณารักษศาสตร์สูงกว่า นักศึกษาวิชาเอกบรรณารักษศาสตร์ที่ไม่เคยมีประสบการณ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า เหตุผลที่เกิดจากภายใน นักศึกษาวิชาเอกบรรณารักษศาสตร์ที่มีประสบการณ์ทางวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์ มีคะแนนเหตุผลสูงกว่า นักศึกษาวิชาเอกบรรณารักษศาสตร์ที่ไม่เคยมีประสบการณ์ทางวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์ในเหตุผล 2 ข้อคือ เคยช่วยทำงาน/ฝึกงาน ในห้องสมุด ทำให้เกิดความประทับใจในลักษณะของงานโดยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสนใจและมีใจรักในวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนเหตุผลที่เกิดจากภายนอก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า นักศึกษาวิชาเอกบรรณารักษศาสตร์ที่มีประสบการณ์ทางวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์ มีคะแนนเหตุผลสูงกว่านักศึกษาวิชาเอกบรรณารักษศาสตร์ที่ไม่มีประสบการณ์ทางวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์ในเหตุผล 6 ข้อ คือ ประทับใจอาจารย์ผู้สอนวิชาการใช้ห้องสมุด และารู้จักวิชาชีพนี้จากเอกสารแนะนำอาชีพ โดยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และหางานทำได้ง่าย เป็นที่ต้องการในสังคม เป็นวิชาชีพที่มีเกียรติและมีโอกาสก้าวหน้า บรรณารักษ์ที่รู้จักกันแนะนำให้เรียน และครู/อาจารย์ที่เคยสอนในชั้นมัธยมศึกษาแนะนำให้เรียน โดยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาเหตุผลในการเลือกเรียนวิชาเอกบรรณารักษศาสตร์ของนักศึกษาในระดับปริญญาตรีในมหาวิทยาลัยและวิทยาลัยครู
2. เพื่อเปรียบเทียบเหตุผลในการเลือกเรียนวิชาเอกบรรณารักษศาสตร์ระหว่างนักศึกษาระดับปริญญาตรีในมหาวิทยาลัยและวิทยาลัยครู
3. เพื่อเปรียบเทียบเหตุผลในการเลือกเรียนวิชาเอกบรรณารักษศาสตร์ระหว่างนักศึกษาที่มีผลการเรียนในระดับก่อนปริญญาตรีสูงกับต่ำ
4. เพื่อเปรียบเทียบเหตุผลในการเลือกเรียนวิชาเอกบรรณารักษศาสตร์ระหว่างนักศึกษาที่มีประสบการณ์ทางวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์กับไม่มีประสบการณ์ทางวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. การเลือกกลุ่มตัวอย่าง ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ กลุ่มตัวอย่างได้แก่ นักศึกษาระดับปริญญาตรี หลักสูตร 4 ปี ภาคปกติ ชั้นปีที่ 1-4 ที่เลือกเรียนวิชาเอกบรรณารักษศาสตร์ สังกัดคณะต่าง ๆ ในมหาวิทยาลัยและวิทยาลัยครู ปีการศึกษา 2532 จำนวน 439 คน เป็นกลุ่มตัวอย่างที่ได้มาจากการใช้วิธีสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling)

2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถามที่สร้างขึ้นเอง ประกอบด้วยคำถามประเภทเลือกตอบและมาตราส่วน
ประเมินค่า 5 ระดับ เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับเหตุผลในการเลือกเรียนวิชาเอกบรรณารักษศาสตร์
ที่เป็นอิทธิพลที่เกิดจากภายในและเหตุผลที่เกิดจากภายนอก จำนวน 36 ข้อ

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ไปยังหัวหน้าภาควิชา
 บรรณารักษศาสตร์ เพื่อแจกแบบสอบถามให้กับนักศึกษาวิชาเอกบรรณารักษศาสตร์ที่เป็น
 กลุ่มตัวอย่าง ทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค และมีบางส่วนที่ให้เพื่อนของผู้วิจัยแจกและเก็บ
 รวบรวมให้ การส่งแบบสอบถามเริ่มส่งเมื่อวันที่ 20 พฤศจิกายน 2532 ได้รับกลับคืนมา
 เรียบร้อยเมื่อวันที่ 31 มกราคม 2533 ได้แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ เพื่อใช้ในการวิเคราะห์
 ข้อมูล จำนวน 413 ชุด คิดเป็นร้อยละ 94.07

4. การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยนำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์
 ทั้งหมดมาลงรหัสในแบบรายการ เพื่อนำเข้าเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป
 SPSS-X (Statistical Package for Social Science-X) เพื่อหาค่าร้อยละ
 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และเปรียบเทียบความแตกต่างของเหตุผลในการเลือก
 เรียนวิชาเอกบรรณารักษศาสตร์ที่เกิดจากอิทธิพลภายในและภายนอก จำแนกตามสถาบัน
 การศึกษา ผลการเรียน และประสบการณ์ทางวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์ โดยใช้สูตร
 t-test

สรุปผลการศึกษาค้นคว้า

จากการศึกษาสามารถสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลได้ดังนี้

1. เหตุผลในการเลือกเรียนวิชาเอกบรรณารักษศาสตร์ของนักศึกษา
 เหตุผลที่เกิดจากอิทธิพลภายในและภายนอกในการเลือกเรียนวิชาเอก
 บรรณารักษศาสตร์ของนักศึกษาระดับปริญญาตรีในมหาวิทยาลัยและวิทยาลัยครู มีค่าเฉลี่ย
 อยู่ในระดับปานกลาง (3.179) เมื่อแยกเป็นเหตุผลที่เกิดจากอิทธิพลภายในและภายนอก

แล้วปรากฏว่า เหตุผลในการเลือกเรียนวิชาเอกบรรณารักษศาสตร์ที่เกิดจากอิทธิพลภายใน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก (3.861) และเหตุผลในการเลือกเรียนวิชาเอกบรรณารักษศาสตร์ที่เกิดจากอิทธิพลภายนอกมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อย (2.496)

เมื่อพิจารณาเหตุผลที่เกิดจากอิทธิพลภายในเป็นรายชื่อ พบว่า ส่วนใหญ่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก มีเพียงเหตุผลเดียวที่อยู่ในระดับปานกลางคือ เคยช่วยทำงาน/ฝึกงานในห้องสมุด ทำให้เกิดความประทับใจในลักษณะของงาน (3.170) ส่วนเหตุผลที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ เพราะเห็นว่าห้องสมุดมีความสำคัญต่อการพัฒนาการศึกษา การพัฒนาสังคมและการพัฒนาประเทศ (4.189) สำหรับเหตุผลที่เกิดจากอิทธิพลภายนอก เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อพบว่า มีค่าเฉลี่ยในระดับปานกลาง จำนวน 8 ข้อ และค่าเฉลี่ยในระดับน้อยจำนวน 11 ข้อ

2. การเปรียบเทียบเหตุผลในการเลือกเรียนวิชาเอกบรรณารักษศาสตร์ของนักศึกษาที่ศึกษาอยู่ในสถาบันต่างกัน

นักศึกษาวิชาเอกบรรณารักษศาสตร์ที่ศึกษาอยู่ในวิทยาลัยครู มีเหตุผลที่เกิดจากอิทธิพลภายในและภายนอกในการเลือกเรียนวิชาเอกบรรณารักษศาสตร์สูงกว่านักศึกษาวิชาเอกบรรณารักษศาสตร์ที่ศึกษาอยู่ในมหาวิทยาลัย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เมื่อพิจารณาแยกเป็นเหตุผลที่เกิดจากภายใน พบว่า ไม่แตกต่างกัน แต่เหตุผลที่เกิดจากภายนอก พบว่า นักศึกษาวิชาเอกบรรณารักษศาสตร์ที่ศึกษาอยู่ในวิทยาลัยครู มีคะแนนเหตุผลในการเลือกเรียนวิชาเอกบรรณารักษศาสตร์สูงกว่านักศึกษาวิชาเอกบรรณารักษศาสตร์ที่ศึกษาอยู่ในมหาวิทยาลัยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เมื่อพิจารณาเหตุผลที่เกิดจากภายในเป็นรายชื่อ พบว่า นักศึกษาวิชาเอกบรรณารักษศาสตร์ที่ศึกษาอยู่ในวิทยาลัยครู มีคะแนนเหตุผลสูงกว่านักศึกษาวิชาเอกบรรณารักษศาสตร์ที่ศึกษาอยู่ในมหาวิทยาลัย ในเหตุผล 3 ข้อคือ เป็นวิชาชีพที่ทำให้เป็นคนรอบคอบ อดทนและมีระเบียบ เพราะเห็นว่าห้องสมุดมีความสำคัญต่อการพัฒนาทางการศึกษา การพัฒนาสังคมและการพัฒนาประเทศ และเคยช่วยทำงาน/ฝึกงานในห้องสมุด ทำให้เกิดความประทับใจในลักษณะของงานโดยแตกต่างกันอย่างอย่างมี

นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนเหตุผลที่เกิดจากภายนอกเป็นรายชื่อ พบว่า นักศึกษาวิชาเอกบรรณารักษศาสตร์ ที่ศึกษาอยู่ในวิทยาลัยครู มีคะแนนเหตุผลสูงกว่า นักศึกษาวิชาเอกบรรณารักษศาสตร์ที่ศึกษาอยู่ในมหาวิทยาลัยในเหตุผล 7 ข้อ คือ เพราะสอบเข้าเรียนสาขาอื่นที่ต้องการไม่ได้ เพราะใช้ทุนทรัพย์ในการเรียนน้อย โดยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และไม่มีทางเลือกที่ดีกว่านี้ ไม่ทราบจะเลือกเรียนอะไร เพราะมีเพื่อนคนอื่น ๆ เลือกเรียน ประทับใจในการทำงานของบรรณารักษ์บางท่าน ญาติพี่น้องสนับสนุนและแนะนำให้เรียน และบิดา มารดา ผู้ปกครอง หรือผู้อุปการะแนะนำให้เรียน โดยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. การเปรียบเทียบเหตุผลในการเลือกเรียนวิชาเอกบรรณารักษศาสตร์ของ นักศึกษาที่มีผลการเรียนต่างกัน

นักศึกษาวิชาเอกบรรณารักษศาสตร์ที่มีผลการเรียนสูงและนักศึกษาวิชาเอกบรรณารักษศาสตร์ที่มีผลการเรียนต่ำมีเหตุผลที่เกิดจากภายในและภายนอกในการเลือกเรียนวิชาเอกบรรณารักษศาสตร์ไม่แตกต่างกัน และเมื่อแยกเป็นเฉพาะเหตุผลที่เกิดจากภายในและภายนอกแล้ว พบว่า เหตุผลที่เกิดจากภายในไม่แตกต่างกันเช่นกัน ส่วนเหตุผลที่เกิดจากภายนอกแตกต่างกันโดยนักศึกษาวิชาเอกบรรณารักษศาสตร์ที่มีผลการเรียนต่ำ มีคะแนนเหตุผลในการเลือกเรียนวิชาเอกบรรณารักษศาสตร์สูงกว่านักศึกษาวิชาเอกบรรณารักษศาสตร์ที่มีผลการเรียนสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เมื่อพิจารณาเหตุผลที่เกิดจากภายในเป็นรายชื่อ พบว่า ไม่แตกต่างกัน แต่เหตุผลที่เกิดจากภายนอกเป็นรายชื่อแตกต่างกันโดยนักศึกษาวิชาเอกบรรณารักษศาสตร์ที่มีผลการเรียนต่ำ มีคะแนนเหตุผลสูงกว่านักศึกษาวิชาเอกบรรณารักษศาสตร์ที่มีผลการเรียนสูง ในเหตุผล 3 ข้อคือ ประทับใจในการทำงานของบรรณารักษ์บางท่าน ประทับใจอาจารย์ผู้สอนวิชาการใช้ห้องสมุด และครู/อาจารย์ที่เคยสอนในชั้นมัธยมศึกษาแนะนำให้เรียน โดยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. การเปรียบเทียบเหตุผลในการเลือกเรียนวิชาเอกบรรณารักษศาสตร์ของ นักศึกษาที่มีประสบการณ์ทางวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์ต่างกัน

นักศึกษาวิชาเอกบรรณารักษศาสตร์ที่มีประสบการณ์ทางวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์ และนักศึกษาวิชาเอกบรรณารักษศาสตร์ที่ไม่เคยมีประสบการณ์ทางวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์ มีเหตุผลในการเลือกเรียนวิชาเอกบรรณารักษศาสตร์ไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาแยกเป็น เหตุผลที่เกิดจากภายในก็ไม่แตกต่างกันเช่นกัน แต่เหตุผลที่เกิดจากภายนอกแตกต่างกันโดย นักศึกษาวิชาเอกบรรณารักษศาสตร์ที่มีประสบการณ์ทางวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์ มีคะแนน เหตุผลในการเลือกเรียนวิชาเอกบรรณารักษศาสตร์สูงกว่านักศึกษาวิชาเอกบรรณารักษศาสตร์ ที่ไม่เคยมีประสบการณ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เมื่อพิจารณาเหตุผลที่เกิดจากภายในเป็นรายข้อ พบว่า นักศึกษาวิชาเอก บรรณารักษศาสตร์ที่มีประสบการณ์ทางวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์ มีคะแนนเหตุผลสูงกว่า นักศึกษาวิชาเอกบรรณารักษศาสตร์ที่ไม่เคยมีประสบการณ์ทางวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์ใน เหตุผล 2 ข้อคือ เคยช่วยทำงาน/ฝึกงานในห้องสมุด ทำให้เกิดความประทับใจในลักษณะ ของงาน โดยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสนใจและมีใจรักใน วิชาชีพบรรณารักษศาสตร์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนเหตุผลที่ เกิดจากภายนอกเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า นักศึกษาวิชาเอกบรรณารักษศาสตร์ที่มี ประสบการณ์ทางวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์ มีคะแนนเหตุผลสูงกว่านักศึกษาวิชาเอก บรรณารักษศาสตร์ที่ไม่เคยมีประสบการณ์ทางวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์ในเหตุผล 6 ข้อคือ ประทับใจอาจารย์ผู้สอนวิชาการใช้ห้องสมุด และรู้จักวิชาชีพนี้นี้จากเอกสารแนะนำอาชีพ โดยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และหางานทำได้ง่ายเป็นที่ต้องการ ในสังคม เป็นวิชาชีพที่มีเกียรติและมีโอกาสก้าวหน้า บรรณารักษ์ที่รู้จักกันแนะนำให้เรียน และครู/อาจารย์ที่เคยสอนในชั้นมัธยมศึกษาแนะนำให้เรียน โดยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผล

จากสรุปผลการวิจัยข้างต้น สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. เหตุผลในการเลือกเรียนวิชาเอกบรรณารักษศาสตร์ของนักศึกษาระดับ

ปริญญาตรีในมหาวิทยาลัยและวิทยาลัยครู จากผลการศึกษพบว่า เหตุผลโดยส่วนรวมของ
นักศึกษาระดับปริญญาตรีวิชาเอกบรรณารักษศาสตร์ที่ศึกษาอยู่ในมหาวิทยาลัยและวิทยาลัยครู
ส่วนใหญ่เป็นเหตุผลที่เกิดจากอิทธิพลภายใน และมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ได้แก่
เห็นว่าห้องสมุดมีความสำคัญต่อการพัฒนาการศึกษา การพัฒนาสังคมและการพัฒนาประเทศ
 (4.184) เป็นวิชาชั้นที่ทำให้มีความรู้กว้างขวางได้ศึกษาค้นคว้าอยู่เสมอ (4.150)
 มีโอกาสได้คลุกคลีอยู่กับหนังสือซึ่งเป็นแหล่งความรู้หลายประเภท (4.104) เพราะวิชาชั้น
 นี้พัฒนาและทำประโยชน์ให้กับสถานศึกษาและสังคม (4.080) เป็นวิชาชั้นที่ต้องทำงาน
 ด้วยความละเอียดและปราณีต (4.038) เป็นวิชาชั้นที่ทำให้เป็นคนรอบคอบ อุตุน และมี
 ระเบียบ (4.036) และเป็นวิชาชั้นที่ทำให้มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี ได้พบกับคนทุกระดับ (4.019)
 ผลปรากฏเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า นักศึกษาเห็นว่าห้องสมุดเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของการ
 ศึกษาและมีความสำคัญต่อการเรียนการสอน ซึ่งจากการที่ห้องสมุดมีบทบาทที่สำคัญต่อการ
 ศึกษาเช่นนี้ ทำให้นักศึกษาสนใจ มีความกระตือรือร้นและคร่ำคร่าในทางที่จะทำงานในสาขา
 วิชาชั้นบรรณารักษศาสตร์ ทั้งยังทำให้เห็นว่านักศึกษาวิชาเอกบรรณารักษศาสตร์นี้มีเหตุผล
 ที่พึงประสงค์และน่าพอใจ ช่วยให้สถาบันที่ผลิตมั่นใจได้ว่า การผลิตบัณฑิตสาขาวิชาชั้น
 บรรณารักษศาสตร์นี้จะได้ผู้ที่มีใจรักและเห็นความสำคัญของวิชาชั้นบรรณารักษศาสตร์อย่าง
 แท้จริง

2. เปรียบเทียบเหตุผลในการเลือกเรียนวิชาเอกบรรณารักษศาสตร์ของนักศึกษา ที่ศึกษาอยู่ในสถาบันต่างกัน

เหตุผลโดยส่วนรวมที่เกิดจากอิทธิพลภายในและภายนอกในการเลือกเรียนวิชาเอก
บรรณารักษศาสตร์ของนักศึกษาที่ศึกษาอยู่ในสถาบันต่างกัน พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ
ทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยนักศึกษาวิชาเอกบรรณารักษศาสตร์

ที่ศึกษาอยู่ในวิทยาลัยครู มีคะแนนเหตุผลสูงกว่านักศึกษาวิชาเอกบรรณารักษศาสตร์ที่ศึกษาอยู่ในมหาวิทยาลัย และเมื่อพิจารณาเฉพาะเหตุผลที่เกิดจากอิทธิพลภายในและภายนอก พบว่าเหตุผลในการเลือกเรียนวิชาเอกบรรณารักษศาสตร์ที่เกิดจากอิทธิพลภายในไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยนักศึกษาวิชาเอกบรรณารักษศาสตร์ที่ศึกษาอยู่ในวิทยาลัยครู มีคะแนนเหตุผลสูงกว่านักศึกษาวิชาเอกบรรณารักษศาสตร์ที่ศึกษาอยู่ในมหาวิทยาลัยในเหตุผลดังต่อไปนี้คือ เป็นวิชาชีพที่ทำให้เป็นคนรอบคอบ อดทน มีระเบียบ เพราะเห็นว่าห้องสมุดมีความสำคัญต่อการพัฒนาการศึกษา การพัฒนาสังคมและการพัฒนาประเทศ และเคยช่วยทำงาน ฝึกงานในห้องสมุด ทำให้เกิดความประทับใจในลักษณะของงาน การปรากฏผลเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่านักศึกษาที่ศึกษาอยู่ในวิทยาลัยครูส่วนใหญ่เป็นเด็กต่างจังหวัด จึงได้ใกล้ชิดกับสถานศึกษาและห้องสมุด ประกอบกับห้องสมุดวิทยาลัยครูมักเปิดโอกาสให้นักศึกษาเข้าช่วยงาน จึงทำให้นักศึกษาได้คลุกคลีและสัมผัสกับงานห้องสมุดมากกว่า เป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้นักศึกษาชอบ ประทับใจ เป็นแรงจูงใจที่ทำให้นักศึกษาเลือกเรียนวิชาเอกบรรณารักษศาสตร์

ส่วนเหตุผลที่เกิดจากอิทธิพลภายนอก มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีความแตกต่างกันเช่นกัน โดยนักศึกษาวิชาเอกบรรณารักษศาสตร์ที่ศึกษาอยู่ในวิทยาลัยครู มีคะแนนเหตุผลสูงกว่านักศึกษาวิชาเอกบรรณารักษศาสตร์ที่ศึกษาอยู่ในมหาวิทยาลัยในเหตุผลดังนี้ เพราะสอบเข้าเรียนสาขาอื่นที่ต้องการไม่ได้ เพราะใช้ทุนทรัพย์ในการเรียนน้อย และประทับใจในการทำงานของบรรณารักษ์บางท่าน การปรากฏผลเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า นักศึกษาวิชาเอกบรรณารักษศาสตร์ที่ศึกษาอยู่ในวิทยาลัยครูอาจพลาดหวังจากการสอบเข้าศึกษาต่อในมหาวิทยาลัย เมื่อเข้าศึกษาในวิทยาลัยครูแล้ว และได้เลือกเรียนสาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์ อาจเพราะได้รับแรงกระตุ้นจากบุคคลต่าง ๆ อีกทั้งค่าใช้จ่ายในการเรียน ซึ่งนอกเหนือจากค่าเล่าเรียนแล้ว ก็ไม่เสียเงินซื้ออุปกรณ์การเรียนอื่น ๆ อีก

3. เปรียบเทียบเหตุผลในการเลือกเรียนวิชาเอกบรรณารักษศาสตร์ของนักศึกษาที่มีผลการเรียนต่างกัน

เหตุผลที่เกิดจากอิทธิพลภายในและภายนอกในการเลือกเรียนวิชาเอก

บรรณารักษศาสตร์ของนักศึกษาที่มีผลการเรียนสูงกับผลการเรียนต่ำ พบว่า ไม่แตกต่างกัน

ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการเลือกเรียนวิชาเอก

บรรณารักษศาสตร์ของนักศึกษาเกิดจากความสนใจ ความชอบและความต้องการที่จะเรียน

มากกว่า ประกอบกับสาขาวิชาชั้นนี้ ไม่จำกัดผลการเรียนของผู้เรียนว่าต้องมีผลการเรียนสูง

หรือต่ำแต่อย่างใด

เมื่อพิจารณาแยกเป็นเฉพาะเหตุผลที่เกิดจากอิทธิพลภายในและภายนอก พบว่า เหตุผลที่เกิดจากอิทธิพลภายนอก แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีความแตกต่างเช่นกัน โดยนักศึกษาวิชาเอกบรรณารักษศาสตร์ที่มีผลการเรียนต่ำ มีคะแนนเหตุผลสูงกว่านักศึกษาวิชาเอกบรรณารักษศาสตร์ที่มีผลการเรียนสูงในเหตุผลดังนี้คือ ประทับใจในการทำงานของบรรณารักษ์บางท่าน ประทับใจอาจารย์ผู้สอนวิชาการใช้ห้องสมุด และครู/อาจารย์ที่เคยสอนในชั้นมัธยมศึกษาแนะนำให้เรียน การปรากฏผลเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์ไม่ได้จำกัดผลการเรียนของผู้เข้ามาศึกษา อีกทั้งนักศึกษาที่มีผลการเรียนที่ไม่ค่อยดีนัก อาจคิดว่าวิชาบรรณารักษศาสตร์เป็นวิชาที่เรียนง่ายเพราะคลุกคลีอยู่กับหนังสือและห้องสมุดเท่านั้น นอกจากนี้เหตุผลที่เกิดจากอิทธิพลภายนอกมักจะเป็แรงกระตุ้นจากบุคคลอื่น ๆ เป็นส่วนใหญ่ในการชักนำเข้าสู่วิชาชั้นบรรณารักษศาสตร์ ซึ่งอาจเป็นไปได้ที่นักศึกษาที่มีผลการเรียนต่ำไม่มีความมั่นใจในตนเองว่าจะเลือกเรียนวิชาใดได้เหมาะสม ดังนั้นแรงกระตุ้นจากบุคคลอื่น ๆ จึงมีผลต่อการตัดสินใจอย่างมาก

4. เปรียบเทียบเหตุผลในการเลือกเรียนวิชาเอกบรรณารักษศาสตร์ของนักศึกษาที่มีประสบการณ์ทางวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์ต่างกัน

เหตุผลที่เกิดจากอิทธิพลภายในและภายนอกในการเลือกเรียนวิชาเอก

บรรณารักษศาสตร์ของนักศึกษาที่เคยมีประสบการณ์ทางวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์กับนักศึกษา

ที่ไม่เคยมีประสบการณ์ทางวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์ พบว่า ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตาม

สมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการเลือกสาขาวิชาเรียนของนักศึกษานั้นไม่จำเป็น

ต้องมีประสบการณ์หรือไม่มีประสบการณ์ในสาขาวิชาที่ตนจะเลือก แต่จะมีองค์ประกอบหลายประการที่เป็นแรงจูงใจในการเลือกสาขาวิชาเรียน ซึ่งนักศึกษาแต่ละคนอาจมีแรงจูงใจต่างกันไปตามสถานการณ์และสภาพแวดล้อม

เมื่อแยกเฉพาะเหตุผลที่เกิดจากอิทธิพลภายในและภายนอก พบว่า เหตุผลที่เกิดจากอิทธิพลภายในไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า แตกต่างกัน 2 ข้อ คือ เคยช่วยทำงาน/ฝึกงานในห้องสมุด ทำให้เกิดความประทับใจในลักษณะของงาน โดยนักศึกษาวิชาเอกบรรณารักษศาสตร์ที่เคยมีประสบการณ์ มีคะแนนเหตุผลสูงกว่านักศึกษาวิชาเอกบรรณารักษศาสตร์ที่ไม่เคยมีประสบการณ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสนใจและมีใจรักในวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 การปรากฏผลเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า นักศึกษาที่เคยมีประสบการณ์โดยตรงกับงานใด ๆ มาก่อนแล้วนั้น ย่อมจะมีใจโน้มเอียงหรือมีใจรักในวิชาชีพนั้น ๆ ซึ่งจะมีผลทำให้การเลือกสาขาวิชาเรียนหรือเลือกอาชีพในเวลาต่อมาได้อย่างมั่นใจ ดังที่ประหยัด ทองมาก (2522-2523 : 15) ได้กล่าวไว้ว่า องค์ประกอบทางสังคม จะเข้ามาเกี่ยวข้องกับ การเลือกอาชีพในแง่ที่ว่าช่วยให้บุคคลเลือกอาชีพที่ตนคุ้นเคยหรือที่ตนได้คลุกคลีกับบุคคลในวงการอาชีพนั้น ๆ และเหตุผลที่เกิดจากอิทธิพลภายนอก พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีความแตกต่างเช่นกัน โดยนักศึกษาวิชาเอกบรรณารักษศาสตร์ที่เคยมีประสบการณ์ทางวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์ มีคะแนนเหตุผลสูงกว่านักศึกษาวิชาเอกบรรณารักษศาสตร์ที่ไม่เคยมีประสบการณ์ทางวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ในเหตุผล ประทับใจอาจารย์ผู้สอนวิชาการใช้ห้องสมุด และแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในเหตุผล เป็นวิชาชีพที่มีเกียรติและมีโอกาสก้าวหน้า การปรากฏผลเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า นักศึกษาที่เคยมีประสบการณ์นั้นมีพื้นฐานความรู้ ความเข้าใจ หรือได้เคยคลุกคลีกับวิชาชีพที่ตนจะเลือกเรียนมาก่อน ก็ย่อมจะเข้าใจและสนใจในวิชาชีพที่ตนเลือกเรียนได้ดีกว่า ซึ่งเหตุผลที่เกิดจากอิทธิพลภายนอกนี้มักจะเกิดจากการชักชวนหรือการสนับสนุนจากบุคคลต่าง ๆ และจากการพิจารณาลักษณะวิชาชีพด้วยตนเอง และถ้าผู้ที่เคยมีประสบการณ์ในวิชาชีพที่ตนจะเลือกเรียนมาบ้างแล้ว จะทำให้เกิดแรงจูงใจ

ที่จะเลือกเรียนสาขาวิชานั้น ๆ สูง และการตัดสินใจที่แน่นอนกว่า ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เพียร์สัน และเวบบ์ (Pearson and Webb, 1988 : 133) ที่ได้สรุปงานวิจัยของนักวิจัยหลายท่านเกี่ยวกับการเลือกเรียนวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์ของนักศึกษาในสหรัฐอเมริกาไว้ว่า การได้เคยติดต่อกับบรรณารักษ์หรือเคยทำงานในห้องสมุด หรือเคยมีประสบการณ์ทางด้านห้องสมุดมาก่อนนั้น เป็นองค์ประกอบที่เด่นชัดที่สุดในการดึงดูดความสนใจของนักศึกษาในการเลือกเรียนวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์

ข้อเสนอแนะ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะสำหรับผู้เกี่ยวข้องดังนี้

1. ข้อเสนอแนะต่อภาควิชาบรรณารักษศาสตร์

จากผลการวิจัย พบว่า นักศึกษามีเหตุผลในการเลือกเรียนวิชาเอกบรรณารักษศาสตร์ โดยที่เหตุผลนั้น เป็นอิทธิพลที่เกิดจากภายใน เป็นส่วนใหญ่ กล่าวคือ นักศึกษาเห็นความสำคัญและประโยชน์ของวิชาบรรณารักษศาสตร์ด้วยความรู้สึภายในตนเอง นับว่าเป็นสิ่งที่ดีในการที่ผู้เรียนเห็นคุณค่าและประโยชน์ของวิชาวิชานี้ จากสาเหตุนี้อาจารย์ผู้สอนวิชาบรรณารักษศาสตร์ควรตระหนักถึงความสำคัญของผู้เรียนเป็นสำคัญ เพราะผู้เรียนเหล่านี้จะเป็นกำลังสำคัญในการส่งเสริมและพัฒนาวิชาบรรณารักษศาสตร์ต่อไป ควรมีการปรับปรุงหลักสูตรให้ทันสมัย ปรับปรุงการเรียนการสอน ปลุกฝังทัศนคติผู้เรียน สนับสนุนให้ผู้เรียนทำกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับวิชาบรรณารักษศาสตร์ให้มาก เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความรัก ศรัทธาและค้นคว้าในวิชานี้ พร้อมทั้งจะออกไปประกอบอาชีพบรรณารักษ์ได้อย่างมั่นใจและมีประสิทธิภาพ

2. ข้อเสนอแนะต่อฝ่ายแนะแนวการศึกษาในโรงเรียน

การแนะแนวการศึกษาถือเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นต่อการแนะแนวทางให้นักเรียนนิสิต นักศึกษา ได้รู้จักตนเอง และรู้จักวิชาชีพได้อย่างถูกต้อง วิชาบรรณารักษศาสตร์เป็นวิชาที่สาคัญวิชาหนึ่ง ที่ฝ่ายแนะแนวไม่ควรมองข้าม เนื่องจากห้องสมุดเป็นองค์ประกอบที่สำคัญต่อการศึกษาในปัจจุบันและอนาคต และบรรณารักษ์ก็เป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่จะพัฒนา

ห้องสมุดให้เจริญก้าวหน้าต่อไป ดังนั้นฝ่ายแนะแนวควรให้ข้อมูลทางด้านวิชาชีพ
บรรณารักษศาสตร์อย่างชัดเจน ถูกต้อง และเห็นความสำคัญของวิชาชีพนี้ทัดเทียมวิชาชีพ
อื่น ๆ เช่นกัน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ควรศึกษาเหตุผลในการไม่เลือกเรียนวิชาเอกบรรณารักษศาสตร์ของนักศึกษาเพื่อ
เป็นข้อมูลในการพัฒนาวิชาชีพ

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- จิราภรณ์ มานะสุนนท์. ปัจจัยที่จูงใจในการเลือกเรียนวิชาสังคมศึกษาเป็นวิชาเอกหรือเป็นวิชาเอกหรือวิชาโทของนิสิตนักศึกษาครุในกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2516. อัดสำเนา.
- จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. การผลิตบัณฑิตบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์. กรุงเทพฯ : ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2530.
- ชุตินา ลัจจามันท์. การสำรวจสภาพการทำงานของบัณฑิต (ปีการศึกษา 2502 - 2516) และมหาบัณฑิต (ปีการศึกษา 2507 - 2516) สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. วิทยานิพนธ์ อ.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2517. อัดสำเนา.
- _____. "ประวัติความเป็นมาของการศึกษาวิชาบรรณารักษศาสตร์." ห้องสมุด. 20(6) : 431 - 438 ; พฤศจิกายน - ธันวาคม 2519.
- จิตารัตน์ บุญชู. "การวางแผนอาชีพ : การวางแผนชีวิต," ครุศาสตร์. 12(4) : 159 - 168 ; เมษายน - มิถุนายน 2527.
- ปฐม นิคมานนท์. จิตวิทยาทั่วไป. กรุงเทพฯ : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2521.
- ประคอง กรรณสูต. สถิติเพื่อการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : ศูนย์หนังสือ ดร.ศรีสง่า, ม.ป.ป.
- ประหยัด ทองมาก. "ทฤษฎีว่าด้วยการเลือกอาชีพ," แนะแนว. 14(16) : 14 - 18 ; ธันวาคม 2522 - มกราคม 2523.
- พล แสงสว่าง. อาชีพศึกษาและแนะแนวอาชีพ. ปัตตานี : มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, 2529.

- พวงเพชร วัชรอยู่. "แรงจูงใจ," ใน จิตวิทยาทั่วไป. หน้า 215. กรุงเทพฯ :
ภาควิชาจิตวิทยา คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2529.
- ระวีวรรณ ภัทรปรีชา. การศึกษาองค์ประกอบที่เป็นแรงจูงใจในการเลือกวิชาภาษา
ฝรั่งเศสเป็นวิชาเอกของนิสิตนักศึกษาในมหาวิทยาลัย. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม.
กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2524. อัดสำเนา.
- รัฐจวน อินทรกำแหง, คุณ. "ปรัชญาของบรรณารักษศาสตร์และความสัมพันธ์ระหว่าง
ห้องสมุดกับสังคม," ห้องสมุด. 8(3) : 324 - 33 ; พฤษภาคม -
มิถุนายน 2507. ✓
- ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. หลักการวิจัยทางการศึกษา. กรุงเทพฯ :
โรงพิมพ์ศึกษาพร, 2528.
- วัชรีย์ ทรัพย์มี. การแนะแนวอาชีพ. กรุงเทพฯ : ภาควิชาจิตวิทยา คณะครุศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2523.
- วารุณี ธนวรานิช. "ข้อคิดในการศึกษาทางอาชีพ," ใน แนะแนวอาชีพเพื่อการแก้ปัญหา
ว่างงาน. หน้า 58. กรุงเทพฯ : สมาคมแนะแนวแห่งประเทศไทย, 2529.
- วิเชียร เกตุสิงห์. หลักการสร้างและวิเคราะห์เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย. พิมพ์ครั้งที่ 2.
กรุงเทพฯ : เรือนอักษร, 2524.
- ศรีสมร คุณากรดินทร์. เปรียบเทียบทัศนคติต่ออาชีพบรรณารักษศาสตร์ของนักศึกษา
วิชาเอกบรรณารักษะระดับปริญญาตรีกับบรรณารักษ์ห้องสมุดมหาวิทยาลัยและวิทยาลัยครู
ปริญญาโท. ศศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร,
2524. อัดสำเนา.
- ศุภาณี บุญวงศ์. เอกสารคำสอนอาชีพศึกษาเบื้องต้น. สงขลา : ภาควิชาการแนะแนว
และจิตวิทยาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา,
2528.
- สมาน ลอยน้ำ. "ทัศนคติต่อวิชาชีพของนักศึกษามหาวิทยาลัย," บรรณารักษศาสตร์ มข.
3(2) : 12 - 17 ; เมษายน 2528.

- สุขุม เฉลยทรัพย์. "บทบาทของสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยกับการพัฒนาวิชาชีพ
บรรณารักษ์," ห้องสมุด. 9(3) : 199 - 204 ; พฤษภาคม - มิถุนายน
2518.
- สุชา จันทน์เอม และสุรางค์ จันทน์เอม. จิตวิทยาการศึกษา. พระนคร : รวมสาส์น,
2515.
- สุทธิลักษณ์ อำพันวงศ์. "การศึกษาวิชาบรรณารักษศาสตร์ในประเทศไทย," ใน
บรรณารักษ์ 2509. หน้า 3. กรุงเทพฯ : แผนกวิชาบรรณารักษศาสตร์
คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2510.
- _____ . "20 ปีของแผนกวิชาบรรณารักษศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย 2498 - 2518," ใน บรรณารักษ์ 20. หน้า 1 - 15.
กรุงเทพฯ : แผนกวิชาบรรณารักษศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย, 2521.
- สุรיתอง ศรีสะอาด. การเปรียบเทียบคุณภาพของนิสิตและนักศึกษาวិชา
บรรณารักษศาสตร์กับบรรณารักษ์ที่ประสบความสำเร็จ. ปริญาพนธ์ กศ.ม.
กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2523. อัดสำเนา.
- โสภา ชูนิกุลชัย. ความรู้เบื้องต้นทางจิตวิทยา. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ :
คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล, 2529.
- องอาจ กิระนันท์. "บรรณารักษ์คืออะไร," ข่าวสารห้องสมุดในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
1(7) : 14 - 22 ; กุมภาพันธ์ 2526.
- อภินันท์ ต่อาจค์. "คุณค่าของวิชาบรรณารักษศาสตร์," ห้องสมุด. 1(2) : 1 - 6 ;
มกราคม - มีนาคม 2510.
- อัมพร ทิษะระ. ห้องสมุดและสังคม : พัฒนาการของบรรณารักษศาสตร์. กรุงเทพฯ :
ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2528.
- อุทุมพร จามรมาน. แบบสอบถาม : การสร้างและการใช้. กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2530.

- Best, John N. Research in Education. 2nd ed. New Jersey : Prentice-Hall, 1970.
- Bryan, Alice I. The Public Librarian, A Report of the Public Library Inquiry. New York : Columbia University Press, 1952.
- Crites, John O. Vocational Psychology : The Study of Vocational Behavior and Development. New York : McGraw-Hill, 1969.
- Gates, Jean K. Introduction to Librarianship. New York : McGraw-Hill, 1968.
- Hall, Douglas T. Careers in Organizations. California : Goodyear, 1976.
- Harvey, John F. "Toward a Definition of International and Comparative Library Science," International Library Review. 5(3) : 289 - 319 ; July, 1973.
- Henry, N.W. and D. Elaine Roache. "Why do People Enrol in Librarianship Courses? A Study," The Australian Library Journal. 24(8) : 333 - 342 ; September, 1975.
- Herr, Edwin L. and Stanley H. Cramer. Career Guidance Through the Life Span. Boston : Little, Brown, 1979.
- Hoppock, Robert. Occupational Information. New York : McGraw-Hill, 1968.
- McMahon, Anne. Personality of the Librarian ; Prevalent Social Status and Attitude Towards the Profession. Adelaide, Libraries Board of South Australia, 1967.
- Maslow, A.W. Motivation and Personality. New York : Harper and Row, 1954.
- Moen, William E. and Kathleen M. Heim. "The Class of 1988 : Librarians for the New Millenium," American Libraries. 19(10) : 858 - 860, 885 ; November, 1988.
- Morrison, Perry David. Career of the Academic Librarians : A Study of the Social Origins, Educational Attainments Vocation Experience and Personality Characteristics of A Group of American Academic Librarians. ALA, 1969.
- Paradis, Adrian A. You and the Next Decade. New York : David Mckay, 1965.
- Pearson, Richard C. and T.D. Webb. "The New Librarians : How Prepared Are They?," Library Journal. 113(14) : 132 - 134 ; September, 1988.

Reagan, Agnes Lytton. Study of Certain Factors in Institution of Higher Education Which Influences Students to Become Librarians. Chicago, Association of College and Research Libraries, 1958.

Sandhu, Roop K. and Harjit Sandhu. "Job Perception of University Librarians and Library Students," Canadian Library Journal. 28 : 438 - 445 ; November - December, 1971.

ภาคผนวก

ที่ ทม 1007/1716

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

ตุลาคม 2532

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์
เรียน

บัณฑิตวิทยาลัย ขอรับรองว่า นางสาวพรศรี สุขสวัสดิ์ เป็นนิสิตระดับปริญญาโท
วิชาเอกบรรณารักษศาสตร์ ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

นิสิตผู้มีความประสงค์จะมาติดต่อเพื่อขอความสะดวกในการศึกษาค้นคว้า เพื่อ
ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง เหตุผลในการเลือกเรียนวิชาเอกบรรณารักษศาสตร์ของนักศึกษาระดับ
ปริญญาตรีในมหาวิทยาลัยของรัฐและวิทยาลัยครู

ทั้งนี้อยู่ในความควบคุมดูแลของ

ผศ.พวา นันธุ์เมฆา ประธาน

อ.พวงผกา คงอภัยกุล กรรมการ

สิ่งที่นิสิตใคร่ขอความอนุเคราะห์คือ ขอให้ศึกษาระดับปริญญาตรีสาขาวิชาเอกบรรณารักษศาสตร์
ตอบแบบสอบถาม ในระหว่างเดือนพฤศจิกายน - ธันวาคม 2532 เพื่อเป็นข้อมูลในการทำ
วิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าท่านจะกรุณาให้ความร่วมมือในครั้งนี้ และขอขอบคุณ
ในความช่วยเหลืออนุเคราะห์ใด ๆ ที่ท่านจะโปรดให้แก่บัณฑิตผู้นี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(นายสมพร บัวทอง)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 2584119

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

สุขุมวิท 23 กรุงเทพมหานคร 10110

20 พฤศจิกายน 2532

เรื่อง ขอดำเนินการแจกแบบสอบถาม

เรียน หัวหน้าภาควิชาบรรณารักษศาสตร์

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามจำนวน ชุด และซองเปล่าติดแสตมป์จำนวน ชุด

ข้าพเจ้า นางสาวพรศรี สุขสวัสดิ์ นิสิตปริญญาโทสาขาบรรณารักษศาสตร์

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร กำลังทำวิทยานิพนธ์เรื่อง "เหตุผลในการ

เลือกเรียนวิชาเอกบรรณารักษศาสตร์ของนักศึกษาระดับปริญญาตรีในมหาวิทยาลัยของรัฐ

และวิทยาลัยครู" เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ แบบสอบถาม ข้าพเจ้ามีความประสงค์

ที่จะขอความกรุณาในการแจกแบบสอบถามให้แก่นักศึกษาที่เรียนวิชาเอกบรรณารักษศาสตร์

ชั้นปีที่ 1-4 จำนวน คน ซึ่งแบ่งเป็นชั้นปีที่ 1 จำนวน คน ชั้นปีที่ 2 จำนวน คน

ชั้นปีที่ 3 จำนวน คน และชั้นปีที่ 4 จำนวน คน โดยที่มขวาบนของแบบสอบถามได้

ระบุชั้นปีไว้ด้วยแล้ว ขอความกรุณาแจกให้ตรงกับที่ได้ระบุไว้และขอได้โปรดรวบรวม

แบบสอบถามที่นักศึกษาทำเสร็จสมบูรณ์แล้วส่งกลับคืนมายังข้าพเจ้าตามที่อยู่บนซองเปล่าที่แนบ

มาด้วยนี้

ข้าพเจ้าขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงมาล่วงหน้า ณ โอกาสนี้ในความกรุณาของท่าน

ขอแสดงความนับถือ

(นางสาวพรศรี สุขสวัสดิ์)

นิสิตปริญญาโท สาขาบรรณารักษศาสตร์

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

สุขุมวิท 23 กรุงเทพมหานคร 10110

20 พฤศจิกายน 2532

เรื่อง ขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

เรียน นักศึกษาวิชาเอกบรรณารักษศาสตร์

เนื่องด้วยข้าพเจ้ากำลังทำปฏิญานินพนธ์เรื่อง "เหตุผลในการเลือกเรียนวิชาเอกบรรณารักษศาสตร์ของนักศึกษาระดับปริญญาตรีในมหาวิทยาลัยของรัฐและวิทยาลัยครู" ทั้งนี้เพื่อเรียบเรียงปฏิญานินพนธ์เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต ผลการวิจัยครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาสาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์ให้เจริญก้าวหน้ายิ่งขึ้น อนึ่ง ความคิดเห็นของท่านมีความสำคัญและเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการทำปฏิญานินพนธ์ครั้งนี้ จึงขอความกรุณาให้ท่านตอบทุกข้อ เพราะถ้าท่านตอบแบบสอบถามไม่สมบูรณ์ ผู้วิจัยจะไม่สามารถตีความหมายและวิเคราะห์ข้อมูลได้

ข้าพเจ้าจึงขอความร่วมมือมายังท่านได้โปรดตอบแบบสอบถามที่แนบมานี้ด้วยความเป็นจริง ปฏิญานินพนธ์เรื่องนี้จะสำเร็จได้ก็ด้วยความร่วมมือจากท่าน จึงขอขอบคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(นางสาวนรศรี สุขสวัสดิ์)

นิสิตปริญญาโท สาขาบรรณารักษศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

แบบสอบถาม

เรื่อง เหตุผลในการเลือกเรียนวิชาเอกบรรณารักษศาสตร์ของ
นักศึกษาระดับปริญญาตรีในมหาวิทยาลัยของรัฐและวิทยาลัยครู

คำชี้แจงในการตอบแบบสอบถาม

แบบสอบถามนี้มีความประสงค์จะศึกษาเรื่องเหตุผลในการเลือกเรียนวิชาเอกบรรณารักษศาสตร์ของนักศึกษาระดับปริญญาตรีในมหาวิทยาลัยของรัฐและวิทยาลัยครู เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาสาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์ให้เจริญก้าวหน้ายิ่งขึ้น ดังนั้นจึงขอให้ท่านได้โปรดพิจารณาข้อความคำถามในแบบสอบถามนี้และตอบให้ตรงกับสภาพความเป็นจริงของท่าน แบบสอบถามนี้แบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นรายละเอียดส่วนตัว

ตอนที่ 2 เป็นเหตุผลในการเลือกเรียนวิชาเอกบรรณารักษศาสตร์

ตอนที่ 1 รายละเอียดส่วนตัว

คำชี้แจง โปรดกาเครื่องหมาย \surd ลงใน () หัวข้อความตามสภาพความเป็นจริงของท่าน

1. เพศ
 - () ชาย
 - () หญิง
2. ชั้นปีที่ศึกษา
 - () ชั้นปีที่ 1
 - () ชั้นปีที่ 2
 - () ชั้นปีที่ 3
 - () ชั้นปีที่ 4
3. สถาบันการศึกษาที่ท่านสังกัด
 - () มหาวิทยาลัย
 - () วิทยาลัยครู
4. ท่านจบการศึกษาในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีคะแนนเฉลี่ยเท่าใด
 - () มีคะแนนเฉลี่ยระหว่าง 2.50 - 4.00
 - () มีคะแนนเฉลี่ยระหว่าง 1.00 - 2.49
5. ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายท่านได้เลือกแผนการเรียนใด
 - () สาขาวิชาสามัญ แผนการเรียน.....(โปรดระบุ)
 - () สาขาวิชาชั้น แผนการเรียน.....(โปรดระบุ)
6. ในขณะที่ศึกษาอยู่ระดับชั้นมัธยมศึกษาท่านเคยมีประสบการณ์เหล่านี้หรือไม่
 - () เคยเรียนวิชาการใช้ห้องสมุด
 - () เคยเป็นนักเรียนช่วยงานห้องสมุด
 - () เคยเป็นสมาชิกชมรมห้องสมุด
 - () ไม่เคยมีประสบการณ์ใน 3 ข้อ ข้างต้นเลย

ตอนที่ 2 สาเหตุในการเลือกเรียนวิชาเอกบรรณารักษศาสตร์

คำชี้แจง ในการเลือกเรียนวิชาเอกบรรณารักษศาสตร์ของท่านนั้น ท่านยอมมีเหตุผลต่าง ๆ ในการตัดสินใจเลือกเรียน โปรดพิจารณาใจความต่อไปนี้ว่า ท่านใช้เหตุผลแต่ละข้อในการเลือกเรียนวิชาเอกบรรณารักษศาสตร์ในระดับใด โดยขีดเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องทางขวามือในแต่ละข้อเพียงช่องเดียว ตามความเป็นจริงของท่าน โดยที่

มากที่สุด	หมายถึง	เป็นเหตุผลที่ท่านเลือกเรียนวิชาเอกบรรณารักษศาสตร์มากที่สุด
มาก	หมายถึง	เป็นเหตุผลที่ท่านเลือกเรียนวิชาเอกบรรณารักษศาสตร์มาก
ปานกลาง	หมายถึง	เป็นเหตุผลที่ท่านเลือกเรียนวิชาเอกบรรณารักษศาสตร์ปานกลาง
น้อย	หมายถึง	เป็นเหตุผลที่ท่านเลือกเรียนวิชาเอกบรรณารักษศาสตร์น้อย
น้อยที่สุด	หมายถึง	เป็นเหตุผลที่ท่านเลือกเรียนวิชาเอกบรรณารักษศาสตร์น้อยที่สุด

ตัวอย่าง

เหตุผลในการเลือกเรียนวิชาเอกบรรณารักษศาสตร์	ระดับของเหตุผล				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
0 เพราะสอบเข้าเรียนสาขาอื่นไม่ได้.....	✓				
00 เพราะต้องการเป็นบรรณารักษ์ที่มีชื่อเสียง.....				✓	

จากตัวอย่างแสดงว่า ข้อ 0 เหตุผลในการเลือกเรียนวิชาเอกบรรณารักษศาสตร์ของท่านนั้น เพราะสอบเข้าเรียนสาขาอื่นไม่ได้ เป็นเหตุผลที่ท่านคิดว่ามากที่สุด และ

ข้อ 00 เหตุผลในการเลือกเรียนวิชาเอกบรรณารักษศาสตร์ของท่าน เพราะต้องการเป็นบรรณารักษ์ที่มีชื่อเสียง เป็นเหตุผลที่ท่านคิดว่าน้อยหรือไม่ใช่เหตุผลที่สำคัญต่อท่าน

ต่อไปนี้เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับเหตุผลในการเลือกเรียนวิชาเอกบรรณารักษศาสตร์ โดยขอความกรุณาจากท่านตอบให้ครบทุกข้อ

เหตุผลในการเลือกเรียนวิชาเอกบรรณารักษศาสตร์	ระดับของเหตุผล				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. สนใจและมีใจรักในวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์					
2. ชอบงานให้บริการทางวิชาการและความรู้แก่คนทั่วไป					
3. เพราะวิชาชีพนี้พัฒนาและทำประโยชน์ให้กับสถานศึกษาและสังคม					
4. มีโอกาสได้คลุกคลีอยู่กับหนังสือซึ่งเป็นแหล่งความรู้หลายประเภท					
5. ทำให้มีความรู้ ความเข้าใจในระบบการใช้และการจัดห้องสมุดในลักษณะที่ถูกต้อง					
6. เป็นวิชาชีพที่ทำให้เป็นคนรอบคอบ อดทน และมีระเบียบ					
7. ต้องการพัฒนาและส่งเสริมกิจการของห้องสมุดและวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์					
8. เพราะเห็นว่าห้องสมุดมีความสำคัญต่อการพัฒนาการศึกษา การพัฒนาสังคมและการพัฒนาประเทศ					
9. ชอบค้นคว้าหาความรู้และรักการอ่านสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ					

เหตุผลในการเลือกเรียนวิชาเอกบรรณารักษศาสตร์	ระดับของเหตุผล				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
10. เพราะเป็นวิชาชีพที่มีส่วนช่วยพัฒนาความรู้ของคนในประเทศ					
11. เคยช่วยทำงาน/ฝึกงานในห้องสมุด ทำให้เกิดความประทับใจในลักษณะของงาน					
12. เป็นวิชาชีพที่ทำให้มีความรู้กว้างขวาง ได้ศึกษาค้นคว้าอยู่เสมอ					
13. เป็นวิชาชีพที่ทำให้มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี ได้พบกับคนทุกระดับ					
14. เป็นวิชาชีพที่ต้องทำงานด้วยความละเอียดและประณีต					
15. เพราะวิชาชีพนี้ต้องใช้ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และท้าทายความสามารถ					
16. เพราะมีทัศนคติที่ดีต่องานห้องสมุด					
17. ชอบความมีระบบระเบียบของห้องสมุด					
18. ไม่มีทางเลือกที่ดีกว่านี้ ไม่ทราบจะเลือกเรียนอะไร					
19. เพราะสอบเข้าเรียนสาขาอื่นที่ต้องการไม่ได้					
20. เพราะเป็นวิชาชีพที่มีคนเรียนน้อย					
21. หางานทำได้ง่าย เป็นที่ต้องการในสังคม					
22. เพราะใช้ทุนทรัพย์ในการเรียนน้อย					
23. เพราะมีเพื่อนคนอื่น ๆ เลือกเรียน					

เหตุผลในการเลือกเรียนวิชาเอกบรรณารักษศาสตร์	ระดับของเหตุผล				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
24. ชอบบรรยากาศของห้องสมุด					
25. ประทับใจในการทำงานของบรรณารักษ์ ห้องสมุดของท่าน					
26. ญาติ พี่น้อง สนับสนุนและแนะนำให้เรียน					
27. ได้รับการแนะนำจากสถานศึกษาเดิม					
28. เป็นวิชาชีพที่มีเกียรติและมีโอกาสก้าวหน้า					
29. ประทับใจอาจารย์ผู้สอนวิชาการใช้ห้องสมุด					
30. บิดา มารดา ผู้ปกครองหรือผู้อุปการะแนะนำให้เรียน					
31. เพราะได้รู้จักวิชาชีพนี้จากเอกสารแนะนำอาชีพ					
32. บรรณารักษ์ที่รู้จักกันแนะนำให้เรียน					
33. เพราะสภาพภาพ หน้าที่การงานมั่นคง และปลอดภัย					
34. เพราะสอบเข้าเรียนได้ง่ายกว่าวิชาชีพอื่น					
35. ครู/อาจารย์ที่เคยสอนในชั้นมัธยมศึกษา แนะนำให้เรียน					
36. ครู/อาจารย์ที่สอนในมหาวิทยาลัยแนะนำให้เรียน					

ขอขอบคุณ...

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ นางสาวพรศรี สุขสวัสดิ์

เกิดวันที่ 31 มีนาคม พุทธศักราช 2503

สถานที่เกิด กรุงเทพมหานคร

สถานที่อยู่ปัจจุบัน 63/179 ลาดพร้าว 69 เขตบางกะปิ กทม. 10310

ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน บรรณาธิการ

สถานที่ทำงานปัจจุบัน ห้องสมุดวิทยาลัยเกษมบัณฑิต
วิทยาลัยเกษมบัณฑิต ถนนพัฒนาการ
กทม. 10250

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2521

ป.กศ.ต้น จากวิทยาลัยครูจันทระเกษม

พ.ศ. 2526

กศ.บ. (วิชาเอกภาษาไทย วิชาโทบรรณารักษศาสตร์)
จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

พ.ศ. 2533

กศ.ม. (บรรณารักษศาสตร์)
จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

เหตุผลในการเลือกเรียนวิชาเอกบรรณารักษศาสตร์ของนักศึกษา
ระดับปริญญาตรีในมหาวิทยาลัยของรัฐและวิทยาลัยครู

บทคัดย่อ
ของ
พรศรี สุขสวัสดิ์

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกบรรณารักษศาสตร์
พฤศจิกายน 2533

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาเหตุผลในการเลือกเรียนวิชาเอก
บรรณารักษศาสตร์ของนักศึกษาในระดับปริญญาตรีในมหาวิทยาลัยและวิทยาลัยครู และ
เพื่อเปรียบเทียบเหตุผลในการเลือกเรียนวิชาเอกบรรณารักษศาสตร์ของนักศึกษาตาม
ตัวแปร สถาบันที่สังกัด ผลการเรียน และประสบการณ์ทางวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 1-4
ที่เลือกเรียนวิชาเอกบรรณารักษศาสตร์ สังกัดคณะต่าง ๆ ในมหาวิทยาลัยและวิทยาลัยครู
จำนวน 439 คน เป็นกลุ่มตัวอย่างที่ได้มาจากการสุ่มแบบแบ่งชั้น เครื่องมือที่ใช้เป็น
แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) ค่าส่วน
เบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และ t-test

ผลการวิจัยที่สำคัญ มีดังนี้

1. เหตุผลในการเลือกเรียนวิชาเอกบรรณารักษศาสตร์ของนักศึกษาระดับ
ปริญญาตรีในมหาวิทยาลัยและวิทยาลัยครู พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเหตุผลที่เกิดจากอิทธิพล
ภายในและค่าเฉลี่ยของเหตุผลอยู่ในระดับมาก ส่วนเหตุผลที่เกิดจากอิทธิพลภายนอก
พบว่า อยู่ในระดับน้อย

2. การเปรียบเทียบเหตุผลในการเลือกเรียนวิชาเอกบรรณารักษศาสตร์ของ
นักศึกษาที่ศึกษาอยู่ในมหาวิทยาลัยกับวิทยาลัยครู พบว่า เหตุผลโดยรวมแตกต่างกันโดย
นักศึกษาในวิทยาลัยครูมีคะแนนเหตุผลสูงกว่านักศึกษาในมหาวิทยาลัยอย่างมีนัยสำคัญทาง
สถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเฉพาะเหตุผลที่เกิดจากอิทธิพลภายในและภายนอก พบว่า
เหตุผลที่เกิดจากอิทธิพลภายในโดยรวมไม่แตกต่างกัน ส่วนเหตุผลที่เกิดจากอิทธิพล
ภายนอกโดยรวมมีความแตกต่างกัน โดยนักศึกษาในวิทยาลัยครูมีคะแนนเหตุผลสูงกว่า
นักศึกษาในมหาวิทยาลัยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. การเปรียบเทียบเหตุผลในการเลือกเรียนวิชาเอกบรรณารักษศาสตร์ของ
นักศึกษาที่มีผลการเรียนสูงกับต่ำ พบว่า เหตุผลโดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเฉพาะ
เหตุผลที่เกิดจากอิทธิพลภายในและภายนอก พบว่า เหตุผลที่เกิดจากอิทธิพลภายนอกแตกต่าง
กันโดยนักศึกษาวิชาเอกบรรณารักษศาสตร์ที่มีผลการเรียนต่ำ มีคะแนนเหตุผลสูงกว่านักศึกษ
วิชาเอกบรรณารักษศาสตร์ที่มีผลการเรียนสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. การเปรียบเทียบเหตุผลในการเลือกเรียนวิชาเอกบรรณารักษศาสตร์ของ นักศึกษาที่มีประสบการณ์ทางวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์กับไม่เคยมีประสบการณ์ทางวิชาชีพ บรรณารักษศาสตร์ พบว่า เหตุผลโดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเฉพาะเหตุผลที่เกิดจาก อิทธิพลภายในและภายนอก พบว่า เหตุผลที่เกิดจากอิทธิพลภายในไม่แตกต่างกัน ส่วนเหตุผล ที่เกิดจากอิทธิพลภายนอกแตกต่างกันโดยนักศึกษาที่มีประสบการณ์ทางวิชาชีพทางบรรณารักษ- ศาสตร์ มีคะแนนเหตุผลสูงกว่านักศึกษาที่ไม่เคยมีประสบการณ์ทางวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

Reasons in Selecting Library Science as Major of Undergraduate Students
in Public Universities and Teachers Colleges

An Abstract

By

Pornsri Suksawatt

Presented in partial fulfillment of the requirements
for the Master of Education degree in Library Science
at Srinakharinwirot University

November 1990

The purposes of this study were to find out the reasons of the undergraduate students in Public Universities and Teachers Colleges in taking course of Library Science as their majors and to compare all the reasons according to the institutes, high-GPA./Low-GPA., experiences relevented to this field of study.

The sample group which was obtained by a stratified sampling method was comprised of 439 undergraduate students (First year - Fourth year) who choosed Library Science as their majors in Public Universities and Teacher Colleges. The questionnaires were employed in the format of data collection. Percentage, S.D. and t-test statistics were applied in order to analyze the data.

The findings of the study were as follows :

1. The reasons of the undergraduate students in selecting Library Science as their majors in Public Universities and Teacher Colleges were mainly internal reasons and obtained in higher level.

2. The comparison among all the reasons of undergraduate students in selecting Library Science as their majors in Public Universities and Teacher Colleges in total were different by the Teachers Colleges students had the scores of reasons higher than the Universities students, statistically significant at the level of .05 After considering both internal and external reasons, it was found that the result of the internal reasons were not different. But the external reasons were different by Teachers Colleges students had the scores of reasons higher than the Public Universities students, statistically significant at the level of .05.

3. the comparison between the students reasons in selecting Library Science as their majors High/Low GPA. in total were not different. After considering both external and internal reasons, it was found that the external reasons were different by the low-GPA. students had the scores of reasons higher than the high-GPA. students, statistically significant at the level of .05.

4. The comparison between experienced students and the non-experienced students in Librarianship found that the total reasons were not different. When considering both internal and external reasons, it was found that the total of the internal reasons were not different, but the external reasons were different by the experienced students had the scores of reasons higher than the non-experienced students, statistically significant at the level of .05.